

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»



# ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК



ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

# БОРИСТЕН

2015 рік

№ 3 (284)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ  
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК



*Жінок потрібно любити 365 днів на рік,  
а у березні згадаємо Шевченка і українську весну*



«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ІВАНЕНКО Валентин Васильович-Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІПЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕИКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина – коректор.

Представництва редакції:
у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
а редакційних справах у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/L, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielski Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com
Читайте нас на facebook за адресою: https://www.facebook.com/borysteninfo
Серія KB, реєстр. номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.
ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.
Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.
Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.
Друк ФОП Кругляк І.С. Свідцтво ДП № 160-р від 16.05.2013

УКРАЇНО, ти моя молитва...
Василь Симоненко
ЗБІРНИК



Землякам, що збираються раз на рік на Шевченкові роковини співати гімн «Ще не вмерла Україна»

Ще не вмерла Україна, Але може вмерти: Ви самі її, ледачі, Ведете до смерти! Не хваліться, що жива ще Наша воля й слава: Зрада їх давно стоптала, Продала, лукава! Ваші предки торгували Людськими правами, Їх продавши, породили Вас на світ рабами. Не пишайтеся ж у співах Ви козацьким родом: Ви – раби, хоча й пани ви Над своїм народом! Україна вам не мати: Є вам інша пані, Зрадним прадідів нікчемних Правнуки погані! Тільки той достойний щастя, Хто боровсь за його, Ви ж давно покірні слуги Ледарства гидкого. Ви ж давно не люди – трупи, Без життя і сили, Ваше місце – кладовище, Ями та могили. Як живі покинуть мертвих, Щоб з живими стати, “Ще не вмерла Україна!” Будемо співати. Як живі покинуть мертвих, – Прийде та година, Що ділами, не словами, Оживе Вкраїна!

Борис ГРИНЧЕНКО, 1898р.

- ЗМІСТ -

- 1 - Олександр Демчик: «Ситуація, що склалася в країні, внесла суттєві корективи у розвиток усіх сфер. Не стала винятком й освітня галузь»
2 - Студенти ДНУ спілкувалися з президентом Латвії; Математична модель людської поведінки під час паніки від студентів мехмату
4 - Фахівці департаменту освіти і науки ОДА взяли участь у Міжнародній конференції «Нові технології в освіті»; Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара прийматиме Фундацію ректорів академічних установ Польщі
5 - Близько тисячі педагогів Дніпропетровщини представили свої здобутки на обласній виставці
6 - Прохання синів заведеєсів
7 - Мир з'явиться лише тоді, коли сформується нова система безпеки
8 - «Березень – місяць Шевченковський» «Ну що б, здавалося, слова...»
9 - Співробітниця кафедри підземної розробки родовищ НГУ Костянтин Ганушевич увійшов до десятки видатних молодих людей України – 2014 за версією TOUR; Корисні справи Фонду вчених
10 - Чекаємо на Дні Австрії в ДНУ; У Національному гірничому університеті пройшла XXVII звітно-виборна профспілкува конференція
11 - Виставка витинанок «Україна – заповідна земля талантів»
12 - «Хай буде мир, він так потрібен»
13 - У світі літературної творчості
14 - Календар для допитливих. Березень.
16 - «На конкурс Івана та Марусі Гнип»
17 - У Харкові спалахнув скандал через візит учителів до Белгорода і «Георгіївське» фото під портретом Путіна
18 - Любов не має кордонів; «Прочитайте дітям»
19 - «Даринка» «Казки БАРДА БІДЛА»
20 - Березень (народні прикмети)
21 - Односельці вшанували Василя Перетятка; А як там в АТО?
22 - Як можна побороти ворожі сили в Україні?
23 - Український бал у Чикаго. Традиція у пістолітті
24 - Гетьманівна. Скульптор. «Наша Лизавета»
26 - Презентація нової книги
27 - «Несподіваний ракурс»
28 - «3 нових рукописів»
30 - «Сто рядків про книгу» Казки Великого Лугу; «Гість номера» Казимеж Бурнат, Польща
31 - Дивний лист, одержаний Студенткою-третьокурсницею Академії мистецтв
32 - У бібліотеці розкажуть про традиції чаювання; Звіт департаменту освіти і науки облдержадміністрації про виконання обласного бюджету за 2014 рік
33 - «Вісті з діаспори» Повертайтесь додому живими
34 - «Дивосилл»
35 - «На конкурс Івана та Марусі Гнип» Земля безкрая
36 - «Поетичним рядком»

Олександр Демчик: «Ситуація, що склалася в країні, внесла суттєві корективи у розвиток усіх сфер. Не стала винятком й освітня галузь»



У 2014 році для нашої держави почалися найважчі за всю історію незалежності часи. Ситуація, що склалася в країні, внесла суттєві корективи у розвиток усіх сфер. Не стала винятком й освітня галузь.
Утім попри негаразди минулоріч нам вдалося сфокусуватися на рішеннях, вигідних, насамперед, дошкільнятам, учням і студентам – починаючи з азів всебічного розвитку дитини в дитячому садку і до профільної орієнтації випускників.
Уже у звичному форматі, доповідь буде розподілена по блокам.
Тож, дошкільна та середня освіта.
Не дивлячись на непросту ситуацію в країні, зокрема це стосується фінансування, в області нам вдалося відкрити 5 дитячих садків та навчально-виховних комплексів. Початкову освіту тут уже отримують близько 900 маленьких мешканців Дніпропетровщини.
Разом з тим, нинішня ситуація з бюджетом змушує батьків по всій Україні приміряти на себе нову роль – співінвесторів.
Для того, щоб кожен із представників батьківської громади мав уявлення про те, на що і в якій кількості витрачаються його гроші, в школах було запропоновано легалізувати батьківські фонди. Основна мета нововведення – це контроль всіх фінансових потоків виключно батьками. Тобто жоден із учителів або директорів шкіл не матиме до коштів ніякого доступу.
Першим кроком до реалізації цієї ініціативи стало проведення масштабного форуму. Спільну з батьківською громадою зустріч пройшла у грудні 2014 року. Тоді своєю пропозицією та побажанням висловили представники понад 35 батьківських комітетів Дніпропетровська, Дніпродзержинська та Павлограду.
Наразі практика благодійних фондів введена та успішно функціонує вже у 20 школах області. Крім того, для батьківської громадськості розроблена спеціальна інструкція зі створення таких фондів. Вона складається з шести кроків.
Детальну інформацію щодо цього було розміщено на сайті департаменту та на офіційній сторінці відомства у мережі Facebook.
Наш із вами спільний досвід свідчить, що жодне нововведення не може бути реалізоване без попереднього обговорення з громадськістю. З цією метою рік тому, в березні 2014 було створено Раду директорів інтернатних закладів. До її складу увійшли 13 очільників інтернатних закладів Дніпропетровщини. У червні минулого року в області з'явився також Рада директорів шкіл, яка об'єднала 22 директорів Дніпропетровщини.
Крім того, протягом 2014 року нам вдалося перевести процес педагогічної атестації з паперового в електронний формат. Цей модуль наразі є доступним у всіх школах області.
Також цього року Дніпропетровське відділення Малої академії наук піднялося на четверту позицію у Всеукраїнському рейтингу (раніше це було п'яте місце). Ми сподіваємось, що цей рік буде так само вдалим для наукового об'єднання, що дозволить Академії увійти вже до Всеукраїнської трійки лідерів.
Далі в нас йде професійно-технічна освіта.
Отже протягом 2014 року в обласних училищах було створено ще 4 піклувальні ради і наразі їх уже 11. Така співпраця дозволяє об'єднати зусилля представників бізнесу, місцевої влади та соціальних партнерів для вишення проблем училищ. Власне, цей досвід впроваджений за прикладом країн Прибалтики.
Продовження на 3 стор.



## Студенти ДНУ спілкувалися з президентом Латвії

Студенти факультетів міжнародної економіки та суспільних наук і міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, які зараз навчаються в Латвійському університеті, відвідали конференцію «Розвиток парламентської демократії» при підтримці президента Латвії Андріса Берзиньша безпосередньо в його резиденції.

Сам президент поспілкувався зі студентами, розповів про своє позитивне ставлення до України та надії щодо припинення війни. Президент бачить Україну як дуже сильну та багату державу і вірить у велике майбутнє України. Він був дуже задоволений зустріччю зі студентами та побажав їм здобути новий досвід і підняти свою країну на новий високий рівень у світі.

Починаючи з лютого, восьмеро студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара отримали чудову можливість навчатися протягом весняного семестру в Університеті Латвії (м. Рига).

Пройшовши через декілька етапів конкурсу, найталановитіші студенти поїхали навчатись за новою унікальною програмою, розробленою спеціально для України. Наші студенти навчаються за програмою «Європейські студії» та поглиблюють свої знання з європейської інтеграції, щоб привезти цінний досвід у нашу державу. Побажасмо їм успіху та нових досягнень!

Професори Університету Латвії та запрошені фахівці з провідних європейських університетів викладають нашим студентам кілька спеціальних дисциплін, пов'язаних із європейською політикою, економікою й особливостями євроінтеграційних процесів на даному етапі. У межах дисципліни «Сучасні аспекти зовнішньої політики», яку



викладає знаний латвійський експерт з питань зовнішньої політики, професор Жанета Озоліна, студенти мають нагоду зустрічатися з діючими політиками та дипломатами з латвійського уряду, уряду Європейського Союзу, а також представниками міжнародних організацій, що розташовані у Латвії. Така нагода для студентів ДНУ є дуже важливою, оскільки сьогодні Латвія головує в Раді ЄС.

Також у рамках програми спеціально для українських студентів міністр закордонних справ Латвії Едгарс Рінкевич та провів лекцію в Університеті Латвії, яка була присвячена зовнішній політиці та національній безпеці Латвії. Міністр висловив свою підтримку Україні та виказав стурбованість щодо поточної ситуації, він зауважив, що сприятиме наданню максимально можливої допомоги нашій країні.

**Заступник декана з міжнародних зв'язків факультету міжнародної економіки ДНУ ім.О. Гончара доцент Наталя Краснікова**

## Математична модель людської поведінки під час паніки від студентів мехмату



Команда студентів механіко-математичного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара взяла участь у конкурсі «Hackthon», що проводить відома міжнародна компанія «ArcelorMittal».

Це змагання, що проходило у Кривому Розі на базі «ArcelorMittal Кривий ріг», має дуже оригінальний формат. Учасники не знають не тільки завдання, а й навіть тематики турніру до самого початку. Після оголошення завдання команди мають протягом 24 годин не тільки запропонувати ідею, а створити та презентувати діючий зразок у рамках сформульованої проблеми. Такі правила змушують проявляти неабияке креативне мислення, знання та здібності, вміння працювати в команді в умовах жорсткого дедлайну.

Незважаючи на відсутність досвіду в таких змаганнях, наші студенти гідно виступили: розробили та представили комп'ютерну програму, яка за допомогою математич-

них методів дозволяє моделювати поведінку людей під час паніки при надзвичайних ситуаціях. Із 19 команд, що брали участь, хлопці посіли 4 місце, лише трішки не досягнувши до трійки лідерів. Наша команда складалася зі студентів 3-5 курсів напрямів «Механіка», «Статистика» та «Теплоенергетика». Також брав участь у команді представник факультету прикладної математики. Як стверджують самі учасники, головне – це досвід, якого вони надбали, та задоволення від участі у конкурсі.

Вкотре студенти ММФ засвідчують свою високу кваліфікацію та демонструють високий рівень підготовки у Дніпропетровському національному університеті.

**Заступник декана механіко-математичного факультету ДНУ ім. О. Гончара Андрій Дреус**



## Олександр Демчик: «Ситуація, що склалася в країні, внесла суттєві корективи у розвиток усіх сфер. Не стала винятком й освітня галузь»

Початок на 1 стор.  
Також цього року створено 4 центри новітніх технологій. Це означає, що зараз в області діє 21 центр. Тут учні можуть практикуватися на новітніх матеріалах, які для них закуповують фірми-партнери.

Крім того, у сфері професійно-технічної освіти з'явилися 82 нові професії (загалом 156 спеціальностей).  
Перейдемо до вищої школи.

У 2014 році 344 кращих студентів вишів і училищ отримали обласні стипендії, а за підсумками конкурсу «Молоді вчені - Дніпропетровщині» було вручено 16 губернаторських грантів, загальна сума яких склала близько 600 тис грн. Серед найбільш значущих робіт конкурсне журі тоді відзначило проект нового виду перев'язувальних матеріалів, розробки з енергозбереження та відновлення природних ресурсів області, а також концепцію професії для людей з обмеженими можливостями. Зокрема, останній проект наразі знаходиться фактично на фінальному етапі реалізації. Уже у квітні ми плануємо провести перші лекції для слухачів курсу з опанування професії «грантрайтер».

Що стосується міжнародної діяльності, то у період з травня по листопад 2014 року представники департаменту стали учасниками 4 міжнародних з'їздів і конференцій, присвячених обміну досвідом у профільних галузях і встановленню партнерських відносин з іноземними колегами.

До цього переліку входять зустрічі з польськими регіональними менеджерами та керівниками. Результатом перемовин стало проведення он-лайн конференції в сфері обміну досвідом з працевлаштування (жовтень 2014).

Також у травні 2014 року область презентувала досвід реформ профтехосвіти на Зальцбурзькому глобальному семінарі в Австрії, а вже у вересні в Литві пройшла зустріч з регіональними та національними менеджерами з освіти. За підсумком останньої 14 учнів професійно-технічних училищ пройшли стажування у Литві.

Крім того, у листопаді минулого року відбувся виступ на глобальній конференції Європейського фонду освіти в Італії. І саме це дозволило Дніпропетровщині стати одним із пілотних регіонів проекту Європейського фонду освіти «PRIME».

Реалізація цієї ініціативи наближає нашу область до створення нової для України системи професійної освіти. Фактично, це допоміжний механізм, який вираховує всі можливі сценарії розвитку подій з мінімальною похибкою. За допомогою методології можна також передбачити і наслідки реформ у різних сферах. Я нагадаю, що цей проект ми реалізуємо разом із Вінниччиною та Києвом.

Перша зустріч із експертами Європейського фонду освіти в нашій області пройшла ще у листопаді 2014 року. Наступну планову конференцію із закордонними фахівцями, національними експертами від Міносвіти, Вінниччини та Києва ми провели у лютому. Тоді у ході дводенного семінару проектна команда обрала 2 можливі сценарії перекаліфікації існуючої системи профтехучилищ, коледжів і технікумів.

У ході підготовки власних сценаріїв експерти враховували перспективи фінансування навчальних закладів в умовах децентралізації, а також законодавчу базу та існуючу нині мережу коледжів, училищ і технікумів. Єдиний сценарій роботи, який стане основою для подальшого реформування системи профтехосвіти, буде обрано вже найближчим часом.

Одним із надважливих елементів нашої роботи залишається підтримка переселенців зі сходу України в питанні освіти.

Наразі у школах і дитсадках Дніпропетровщини продовжують здобувати освіту близько 7 тис дітей зі Сходу

України. Це діти, яких було евакуйовано з зони АТО та ті, які переїхали сюди разом з батьками. Облдержадміністрацією повністю забезпечено харчування дітей, їхній навчальний процес, зокрема це стосується підручників. Також лише протягом січня цього року у дитячих садках області було відкрито 9 додаткових груп для дітей.

Для того, щоб максимально допомогти наймолодшим учням, облдержадміністрацією на початку року було підписано меморандум про співпрацю з міжнародною організацією «Save the children». Угода про спільну діяльність передбачає психологічну та матеріальну допомогу дошкільнятам і дітям молодшого шкільного віку. Так за умовами проекту шкільні психологи понад 20 навчальних закладів уже пройшли курси тренінгів з надання психологічної допомоги маленьким переселенцям. Здобутий досвід фахівці передаватимуть у ході імпровізованих курсів у тих містах і районах, де це найбільш необхідно.

Крім того, наприкінці лютого учням-переселенцям було вручено перші набори школяра. Загалом всесвітній фонд «Save the children» обіцяє передати маленьким переселенцям на Дніпропетровщині понад тисячі таких комплектів.

Також зазначу, що наразі близько 2,5 тис студентів із зони АТО продовжують здобувати освіту у вищих навчальних закладах області. Ще понад 650 переселенців зі сходу поселені у гуртожитки вишів і профтехучилищ Дніпропетровщини.

Сподіваюся, що ви допоможете нам докласти всіх можливих зусиль, щоб українці, які були вимушені покинути рідні домівки та знайшли прихисток на Дніпропетровщині, у жодному разі не почували себе тут зайвими.

І, насамкінець, мова піде про найближчі плани департаменту.

Отже, протягом року ми маємо за мету, що батьківські фонди працюватимуть у 20% всіх шкіл і дитсадків області, а піклувальні ради, які є містком для співпраці з представниками бізнесу та місцевої влади, будуть створені у 50% училищ.

Також зазначу, що серед молодих вчених традиційно проведуть обласні інтелектуальні першості. За підсумками конкурсів переможці отримають 12 ноутбуків, 3 відеокамери, та 20 грантів від 30 до 50 тис грн.

Крім того, кращим студентам виплатять 350 обласних стипендій, а в аспірантів з'являться можливість стати стипендіатами українсько-французького проекту (3 стипендії).

Необхідну увагу буде приділено підтримці наукового потенціалу серед наших школярів. Для цього протягом року у Дніпродзержинську та Кривому Розі відкриють нові філіали Малої академії наук. Загалом у 2015 році у позашкільній освіті області запровадять близько сотні нових програм для дітей. Свою роботу продовжать також віртуальна аерокосмічна школа, обласна хіміко-біологічна школа та обласний кіноцентр «Веснянка».

Також акцентую вашу увагу, що протягом цього року ми з вами зосередимось на трьох основних системних реформах галузі. Насамперед це робота у напрямку оптимізації малокомплектних шкіл і для цього нашими фахівцями вже розроблена методика.

Так само увагу буде приділено й оптимізації методичних служб, централізованих бухгалтерій та господарських груп.

Крім того, пріоритетним напрямком нашої роботи стане також провадження реформ освіти за польським досвідом. Передусім це стосується міської місцевості. Наразі ми вже розпочали роботу з експертами і це питання буде винесено вже на наступну колегію.

Загалом відтепер усі пропозиції по реформам будемо обговорювати колегіально. Також ще більше уваги буде приділятися висновкам і порадам експертів і громадських організацій.



## Фахівці департаменту освіти і науки ОДА взяли участь у Міжнародній конференції «Нові технології в освіті» (СЕРБІЯ, М. БЕЛГРАД)



На запрошення Британської Ради в Україні представники департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації та Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти 27 – 28 лютого 2015 року взяли участь у Міжнародній конференції «Нові технології в освіті» (Сербія, м. Белград).

Організаторами виступили Британська Рада, Британські технологічні відомства, урядові установи Сербії (в тому числі Міністерство торгівлі, туризму та телекомунікацій Сербії; Міністерство освіти, науки та технологічного розвитку Сербії, Сербська Торгова Палата).

Захід складався з двох основних частин: конференція та виставка.

Місцем проведення стала багатофункціональна зала Belexrosentar Hall, загальною площею 2 500 кв. м, з електричним, телефонним, Інтернет та медіа покриттям – зала для найбільших ярмарок, конгресів, виставок тощо.

## Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара прийматиме Фондацію ректорів академічних установ Польщі



Візит ректорів польських університетів до України заплановано на початок червня, в програмі перебування – Київ та Дніпропетровськ.

Президент Національної ради науки та вищої освіти Польщі професор Ежи Возницький та ректор ДНУ ім. О. Гончара професор Микола Поляков під час зустрічі

На конференції було представлено кращий Британський, Сербський та регіональний досвід використання нових технологій в дошкільній та середній, вищій, а також в інклюзивній освіті.

Кожен з напрямків був презентований на загальних лекціях доповідачами з числа Британських експертів.

Загалом, в основній сесії конференції взяли участь більше 50 лекторів (урядових осіб, спеціалістів інформаційно-комунікаційних технологій та освітян).

Крім основної сесії Британські модератори організували II частину конференції – пленарні дискусії щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій на різних освітніх рівнях.

Місцем проведення пленарних дискусій були сесійні зали чотирьохзіркового готелю Holiday Inn, який безпосередньо з'єднаний з Belexrosentar Hall.

Під час проведення заходу проходила виставка найбільших світових ICT та освітніх компаній (Samsung, Apple, HP, Ericsson, Oracle, IBM, Intel, Pearson, Turnitin, Stelies, Arbor Education, University of Wolverhampton), більше ніж 3 000 представників яких презентували свою діяльність через майстер-класи, бліц-презентації, виставкові експонати тощо.

**Головний спеціаліст відділу загальної середньої освіти управління дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти Дніпропетровської облдержадміністрації Світлана Мала**



обговорили підсумки реалізації міжнародного проекту «Аналіз окремих прикладів співпраці між польськими та українськими вищими навчальними закладами на фоні порівняння систем вищої освіти. Висновки та рекомендації», основними партнерами якого виступили Конференція ректорів академічних шкіл Польщі, Спілка ректорів ВНЗ України, Національна рада науки та вищої освіти Польщі, Міжнародний фонд досліджень освітньої політики. Метою проекту було виявлення, діагностика та аналіз обраних прикладів академічної співпраці між

польськими та українськими вищими навчальними закладами.

«Дослідження охоплено близько 100 університетів в обох країнах, які погодилися залучитися до цієї роботи, – зазначив пан Возницький. – Вважаємо, що якісні емпіричні дослідження дозволять зробити системний і всебічний аналіз нашої співпраці та порівняти шляхи розвитку систем вищої освіти Польщі та України. А Дніпропетровський університет, який брав активну участь як у розвитку польсько-українських академічних обмінів, так і у цьому дослідженні, буде дуже репрезентативним для розуміння потенціалу української вищої школи польськими ректорами, тому делегація обов'язково відвідає ДНУ».

«Наш досвід співпраці з Варшавським, Вроцлавським, Люблінським та іншими університетами Польщі свідчить, що ми вже зарекомендували себе як надійні партнери, відкриті до академічної кооперації, – наголосив Микола Поляков. – Сьогодні ми зацікавлені у розширенні обмінів у науковій царині через пошук нових університетів-партнерів».

Також до розмови були запрошені декани факультетів та провідні вчені ДНУ, що вже мають досвід співпраці з польськими колегами. Вони акцентували увагу представника Фондації польських ректорів на конкретних результатах наукових пошуків. Зокрема, декан історичного факультету професор Сергій Світленко розповів про археологічні знахідки, зроблені під час експедицій спільно з науковцями Вроцлавського університету спочатку на теренах нашої області, у Богородицькій фортеці,



а пізніше у Польщі, біля лицарського замку на горі Громик. Декан факультету міжнародної економіки професор Наталя Стукало розповіла про підсумки реалізації спільного проекту «Інноваційний університет і лідерство», що реалізовувався на базі Варшавського університету за участі українських науковців. На думку наших вчених, спільні дослідження за цим проектом допомогли напрацювати рекомендації для системних змін у процесі модернізації української вищої освіти.

**Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім.О.Гончара**  
тел. 374-98-20 [www.dnu.dp.ua](http://www.dnu.dp.ua)

## Близько тисячі педагогів Дніпропетровщини представили свої здобутки на обласній виставці



Сучасні методики ведення інтерактивних уроків, відео-презентації найвдаліших освітянських практик у позашкільній освіті та більше сотні варіацій патріотичного виховання дітей – усе це освітяни представили на обласній виставці «Педагогічні здобутки освітян Дніпропетровщини-2015».

Масштабна презентація освітянських здобутків пройшла у Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти. Свої експозиції тут представили близько тисячі навчальних закладів області. Показові стенди містили найновіші авторські розробки вчителів, наукові методи та специфічні практики. Нагадаємо, що таку масштабну презентацію освітянських напрацювань в області проводять раз на 2 роки.

«Ми дякуємо тим, хто сьогодні докладає всіх можливих зусиль, щоб освіта області відповідала найвищим стандартам. Останній рік став для країни найтяжчим за часи незалежності. Ці складнощі та виклики все ж змусили нас сформувати нові підходи до своєї роботи. Якісна освіта є пріоритетом у всіх цивілізованих країнах, тому що її низький рівень – це одна з причин усіх воєн і катаклізмів», – зазначив директор департаменту освіти і науки Олександр Демчик.

Загалом за підсумками виставки визначать 370 переможців. Найкращих обиратимуть у 9 номінаціях. Це



«Розробка моделі закладу креативної освіти», «Виховна робота у системі формування креативної особистості», «Діяльність науково-методичних установ щодо забезпечення інноваційного розвитку регіональної системи освіти», «Продуктивні технології навчальної діяльності», «Створення інноваційного освітнього простору навчального закладу», «Психолого-педагогічний супровід розвитку креативної особистості», «Розвиток креативності вчителя в системі науково-методичної роботи закладу», «Здоров'язберігаючий освітній простір» і «Експертні системи креативної освіти».

Найпопулярнішим відділенням цього року стали «Продуктивні технології навчальної діяльності». Сюди надійшло близько 200 конкурсних робіт.

Крім того, у ході виставки заслужені нагороди вже отримали 50 кращих керівників методичних служб, методистів та ветеранів педагогічної праці.

У рамках виставки також провели науково-практичну конференцію. Обговорити «Креативну освіту для розвитку інноваційної особистості», а також «Освіту та соціалізацію особистості» освітяни Дніпропетровщини зібралися спільно з одеськими колегами з Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського.

**Інф. ДОН ДОДА**



## Християнська сторінка

## ПРОХАННЯ СИНІВ ЗАВЕДЕСВІХ

Євангеліє від Матвія (20, 20-28)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в п'яті сьє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Євангеліє нагадує нам про те, як Господь йшов назустріч Своему Хресту, і що в цей час думали і відчували Його учні. Як по-різному уявляли вони своє майбутнє! Коли Він говорив їм про страждання, вони ділили між собою місця у Його царстві. І щоразу, коли ми читаємо ці євангельські рядки, ми наче в дзеркалі впізнаємо себе, бо Господь говорить нам про працю, про боротьбу, про подвиг, про хрест, а ми думаємо лише про своє. Він нам говорить про Боже, а ми думаємо про людське. Так повторюється з року в рік, із століття в століття.

Є відома приповідка: «Блаженний, хто вірує, тепло йому на світі». І от ми готові обернути свою віру на таку грілку, лежанку, щоб нам було тепло, спокійно і затишно. Ми хочемо, щоб віра, мов ліки, які нам дають від болю, нас заспокоювала і умиротворювала. І справді, Господь говорить: «Прийдіть до мене, стружені і пригнічені, Я заспокою вас». Але як Він заспокоїть? Що означає Божий спокій? Цей спокій видно на прикладі Самого Господа, який ніс вічний спокій Божественності, але Він йшов шляхом Хреста, зречення і служіння. Він сказав Своїм учням: «Я прийшов не для того, щоб Мені служили, а для того, щоб служити людям».

Божественна слава Його не в тому, що Він увінчаний людськими уславленнями, не в тому, що Він зведений на престол. Вперше нам говорить: «Той великий, хто віддає, бо він бере приклад з Самого Господа».

Апостоли уявляли собі входження Його до Святого Міста так, наче настане царство слави світу цього, вони уявляли Господа, сидячим на престолах, подібно до могутніх царів того часу, і вони розраховували сидіти обабіч Нього, як придворні, як наближені, як люди, які дістали платню, винагороду за те, що вони Його визнали і пізнали, коли Він був бідним мандрівником. Тепер Він став всемогутнім і вони теж дістали частку Його могутності. І кожному із дванадцяти хотілось сидіти до Нього якнайближче, і тоді матір Івана і Якова - їм самим було соромно просити - попросила. Вона сказала: «Господи, зроби так, щоб, коли Ти прийдеш у славі, мої сини сиділи обіч Тебе». І Господь сказав: «Ви не знаєте, чого просите». Чому Він так сказав? Тому, що вони не знали, що Його престолом і

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 17:45, на першій програмі Українського радіо.

Провідники рубрики:  
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК  
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ



троном стане Голгофа. І сказав: «Чи зможете пити чашу, яку Я питиму?» Вони не зрозуміли і сказали: «Зможемо».

Так і нам Господь говорить: «Якщо хтось хоче бути поруч зі Мною, той повинен бути готовим пити чашу скорботи, страждань, служіння». Це означає приймати хрест. Хрест, на якому ми розпинаємо своє зло. Так говорить апостол: «Плоть разпяша со страстьми і похотьми». Що таке плоть, тіло? Це царство гріха в нас. Це не тіло наше, а неподільне панування гріха в людському серці. І ми повинні його роз'яти «со страстьми і похотьми» - тобто з усіма його шаленими поривами, диявольськими, злісними, сліпими, гордовитими, безрозсудними. Ось тоді-то ми дізнаємось, що таке шлях Христа. Тоді ми дізнаємось, що віра наша - не тепле місце у запічку, де можна заховатися і жити спокійно, а важкий шлях, який Господь назвав вузькою стежкою. Ворота, до яких ввійти важко, до яких треба йти серед каміння і тернів. Іноді, можливо, у глибокій п'яті, зазнаючи всіх небезпек і всіх вітрів. Деякі люди думають, що нам віра дана, аби витримати всі удари життя. Насправді ж Сам Господь вказує нам, що ми маємо все витримати й усе витерпіти. Все те, що сприймає світ.

Господь страждав разом зі світом, і ми страждаємо. Але не кожне страждання є Хрест. Якщо ми присвятили своє серце Богу, якщо ми хоч трохи наслідуємо Господа як служителя людей, тоді ми робимо своє страждання Хрестом. Якщо ти відчуєш, що недуга заволоділа твоїм тілом, молись так: «Господи, нехай мій біль, моє страждання полегшить страждання інших». Якщо ти допомагаєш людям у своїй родині, думай, що ти це робиш так, як зробив би для Самого Господа. Якщо ти несеш на собі тягар наклепу, відчуваєш себе несправедливо обійденим, ображеним, навіть найближчими людьми, пам'ятай, що Господь закликав нас до мужності і терпіння. «У терпінні зміцнюйте душі ваші», - говорить апостол. Ось до чого нас закликає сьогодні й Євангеліє.

Готуємось не до слави, а до праці, до Хреста, але водночас ми завжди маємо пам'ятати, що за Хрестом настане Воскресіння. За тими стражданнями, яких зазнав Господь, починається час викупу для кожного, хто хоче прийняти Його звістку, хто хоче прийняти Його спасіння. І хоча ми йдемо темним шляхом, але попереду світло й голос Господній нас завжди підбадьорює.

## Мир з'явиться лише тоді, коли сформується нова система безпеки



Кафедра міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара вперше провела регіональну науково-практичну конференцію «Трансатлантична безпека та роль України». На захід завітали провідні фахівці у сфері трансатлантичної безпеки.

Так, у роботі наукового заходу взяли участь відомі українські діячі, а саме директор Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії України при МЗС України Григорій Перепелиця, віце-президент Атлантичної ради України Олег Кокосинський, старший науковий співробітник, експерт з питань національної та інформаційної безпеки, заслужений машинобудівник України Володимир Фурашев, викладачі та студенти університету.

«Актуальність питання трансатлантичної безпеки та ролі в ній України для українського суспільства завжди була безсумнівною, - наголосив декан факультету суспільних наук та міжнародних відносин, професор Олександр Токовенко. - Проте останнім часом, особливо після підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС, дане питання набирає нових обертів. Виникає необхідність обговорення того, що собою представляє трансатлантична безпека взагалі та по відношенню до України. Не менш важливим є необхідність виявлення перспектив євроатлантичної інтеграції України, розробки можливих сценаріїв розвитку даного процесу та аналізу існуючих проблем на цьому шляху». «Події, які відбуваються в Україні, вимагають перебудови на марші. Концепти пацифізму й позаблоковості сьогодні явно не працюють», - підкреслив проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти і виховання молоді ДНУ Валентин Іваненко.

Григорій Перепелиця відзначив, що для київської групи велика честь виступати перед дніпропетровською молоддю. «Війна показала, що немає більшої цінності, ніж безпека. За останні понад 20 років ми так і не відчули подиху єдиної нації. Тож потрібну шукати іншу доктрину». Доповідач зауважив, що НАТО не є панацеєю, але принципи колективної оборони, закладені в альянсі, працюють, тож сьогодні ця організація найнадійніша.

«Україна опинилася в такій ситуації в силу свого геополітичного положення, - продовжив доповідач. - Країни буферної зони не можуть довго зберігати суверенітет. У Першій світовій війні такою точкою виступила Сербія, у Другій світовій війні - Польща, а сьогодні буферною зоною є Україна. Тож, на наше переконання, цей конфлікт швидко не закінчиться: ми на порозі третьої світової війни. Протистояння має глобальний характер і міжцивілізаційний вимір, виникла багаторівнева ескалація численних проблем. У планах Росії - зруйнувати той світовий порядок, який існує, зруйнувати міжнародне право, дискредитувати НАТО. Імперська політика Путіна (а імперія існує доти, доки розширюється, здійснюючи експансію) говорить про те, що Україна є другим стовпом російської державності. Тож якщо ми хочемо, щоб більше не гинули наші співвітчизники, ми повинні приєднатися до НАТО. Світова історія свідчить, що мир встановлюється лише тоді, коли формується нова система безпеки на базі нових міжнародних відносин».

Володимир Фурашев акцентував увагу на інформаційній безпеці. З розвитком людства, питома



вага летальної зброї значно зменшується, а нелетальної збільшується, констатував доповідач. До неї належать інформаційні засоби, роль яких часто недооцінюється. На думку Володимира Фурашева, суспільству потрібно більше усвідомлювати, що таке інформаційна безпека та інформаційна небезпека.

Командир третьої танкової бригади із зони АТО, полковник Віктор Скиба, який 26 років прослужив у збройних силах України, звернувся до молоді: «Наше покоління завинило перед молоддю, тому що ми не вступили в НАТО набагато раніше. Якби ми такий шанс не прогавили, то цієї війни не було б. Нам вже пора відмовитися від ролі прохача, у світі поважають сильних. Як людина з військовим досвідом констатує, що наш військовий потенціал зростає щодня, і Україна, як потенційний партнер НАТО, міцніє. Вважаю, що керівництву нашої країни потрібно більш агресивно проводити дипломатичну політику. У нас є можливість протистояти ворогу. Добро повинне «мати зуби», і ми повинні ці зуби показати. Ми хочемо, щоб Україна була цивілізованою і правовою державою. А молоді бажасмо бути носіями передових цінностей».

Під час роботи секційних засідань студенти та аспіранти презентували роботи за наступними напрямками: «Роль НАТО у вирішенні локальних конфліктів у трансатлантичному регіоні», «Україна в архітектурі трансатлантичної системи безпеки» та «Нові політичні реалії та перспективи євроатлантичної інтеграції України».

Конференція дозволила створити конструктивний майданчик для взаємодії та подальшої співпраці викладачів, студентів, аспірантів ДНУ імені Олеся Гончара та експертів в галузі трансатлантичної безпеки та євроатлантичної інтеграції України.

Інформаційно-аналітичне агентство  
ДНУ ім. О.Гончара  
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua







## «Ну що б, здавалося, слова...»

У Центрі культури української мови ім. Олесея Гончара пройшов день пам'яті великого Кобзаря «Ну що б, здавалося, слова...»

Українська громадськість та світова спільнота відсвяткували 201 річницю від дня народження великого сина українського народу Тараса Шевченка. У Центрі культури української мови ім. О. Гончара НГУ в рамках Шевченківських читань викладачі і студенти провели день пам'яті Кобзаря. Запалена свічка на столі Гончарівської світлиці символізувала невмирущість духу Пророка України, а промінчики від цього вогню напевне запалали у юних студентських серцях.

В історичному розвитку кожної нації є люди, імена яких оповиті невмирущою славою, повагою та безмежною любов'ю. Таким генієм для нас, безперечно, є Т.Г. Шевченко. Його безсмертна спадщина – одна з найбільших вершин людського духу. Особистість Тараса Шевченка досліджена в різних аспектах та вимірах. Звернення до творів автора «Заповіту» завжди актуальні для всього українського суспільства.

Координатор роботи Центру професор С.Є. Ігнат'єва у своєму виступі провела паралель між творчістю двох великих синів України Тараса Шевченка та Олесея Гончара. У колі багатограних проблем теоретичного характеру пильну увагу Олесея Гончара привертала велична постань Тараса Шевченка. Світлана Євгенівна звернула увагу на духовний світ поета, адже Шевченко був глибоко віруючою людиною. Віра в Бога була неодмінною умовою життя української родини. Перші відомості про церкву, про вчення Христа, про християнську мораль Тарас Шевченко одержав у сім'ї ще дитиною. У неділю і під час релігійних свят батько вголос читав Святе Письмо, до якого Тарас припадав у часи скрути, у похмурі дні неволі, як до цілющого джерела мудрості і життєдайної снаги. Упродовж усього свого життя поет сповідався і причащався, постійно молився, віднаходячи у молитві душевний спокій і рівновагу. Також Світлана Євгенівна розповіла про один із портретів Тараса Григоровича у дослідженні Олесея Гончара.

Твердження Олесея Гончара: «Коли Шевченко писав «Заповіт», він був певен, що йому є для кого свій заповіт писати. А нам?» Наразі «Заповіт» перекладено більше ніж на сто мов світу. На святі невмирущий твір прозвучав сімома мовами: українською прочитала студентка Інституту економіки Анастасія Карлович, французькою – співробітниця Центру Регіна Івченко, польською

– співробітниця Центру Світлана Зимницька, російською – професор Ігнат'єва, болгарською – старший викладач Наталія Костюк, німецькою та іспанською мовами – Леся Степовичка.

Студенти на святі читали Тарасові вірші. Поліна Ноздрачова (гр. МКФЕС-14-1, викладач Н.Г. Костюк) прочитала поезію «Недоля», Артем Резік (гр. Пііт-14-1) – уривок з поеми «Кавказ», Андрій Черський (гр. Пііт-14-1) – «Мені тринадцятий минало». Надія Катриченко та Діана Шафірова (гр. ОА-14-1, викладач доцент І.К. Цюп'як) теж підготували поезії Т. Шевченка.

Непрограмні поезії Т. Шевченка декламували студенти, підготовлені старшим викладачем Г.Г. Ждановою: Анастасія Новіченко (гр. ЕК-14-1) – вірш «Не хочу я женитися, не хочу я братись», Крістіна Железнякова (гр. ЕК-14-1) – «Маленькій Мар'яні», Софія Шевчук (гр. ЕК-14-1) – «Якби з ким сісти хліба з'їсти», Катерина Черевко (гр. ЕК-14-1) – «Мені однаково», Оксана Блистів (гр. МН-14-2) з почуттям прочитала Тарасову «Лілею».

Звучали і поетичні присвяти: вірш Ліни Костенко «Княжа гора», присвячений Кобзареві, прочитала доцент Н. В. Слобода, а студент гр. Пііт-14-1 Олександр Нецветов зворушив проникливим віршем Марії Скочиліс «Шевченкові».

Старший викладач Наталія Костюк звернула увагу на роль жінки у творчості поета і прочитала уривок із поеми «Наймичка». Пані Костюк закликала студентів звертатися до «Кобзаря», адже кожна поезія актуальна для нашого буремного та неспокійного часу.

Поетеса Леся Степовичка виступила з повідомленням «Слово Тараса націотворче і державотворче», а також прочитала свою поезію, присвячену Тарасу Шевченкові.

У виступі доцент Ірина Цюп'як наголосила на тому, що Шевченко і сучасна молодь – дуже близькі, кожна думка Великого Кобзаря промовиста і актуальна. Тарас Шевченко рано чи пізно входить в життя кожного українця і змушує задуматися, переосмислювати своє життя, знаходити вихід зі складної ситуації. Вона навела приклади з власного життя.

Підбиваючи підсумки, професор Ігнат'єва сказала словами Олесея Гончара: «Святини були і є. Про справжнього письменника ніколи не повинні сказати: був і одцвів... Дух не відцвітає». А для кожного з нас Тарас Шевченко – це «той найдорожчий дарунок небес, що допомагав триматися на світі, всупереч усьому зберігати віру в майбуття».

Наше духовне життя органічно споріднене з Шевченком, воно немислиме без його променистого слова, без його образів, піднятих з глибин історії й народного життя, образів, що покоряють своєю художньою цінністю і гармонічністю.

**Регіна Івченко, співробітниця Центру культури української мови імені Олесея Гончара  
Фотомоделювання Корінного  
(відеостудія «Юність» НГУ)**



## Співробітник кафедри підземної розробки родовищ НГУ Костянтин Ганушевич увійшов до десятки видатних молодих людей України – 2014 за версією TOYP



**Ten Outstanding Young Persons of the World (TOYP)** – щорічна міжнародна програма-конкурс, спрямована на виявлення та популяризацію молодих людей, що досягли значних успіхів у своїй галузі діяльності і які є втіленням кращих якостей наших сучасників.

Наприкінці лютого в Українському домі (м. Київ) відбулася конференція фіналістів і церемонія нагородження премією Всеукраїнського конкурсу «Десять видатних молодих людей України 2014» (TOYP). Переможці номінацій «Бізнес», «Політика», «Наука», «Культура», «Екологія», «Мир і права людини», «Волонтерство», «Винаходи» і «Персональні здобутки» і «Медицина» презентували на широку публіку здобутки, які принесли їм всеукраїнське визнання.

У номінації «НАУКА» переможцем став співробітник кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету Костянтин Ганушевич – за значні здобутки в дослідженні процесу утилізації метану вугільних шахт за допомогою газогідратних технологій. Метан уловлюється на поверхні, переводиться в твердий стан і при відємній температурі транспортується до користувачів. Цей газ може використовуватися в таких же цілях, як і природний газ, що ми купуємо у Росії.

Вперше за 76 років переможці кожної номінації будуть представляти Україну на міжнародній конференції «TOYP світу 2015», яка пройде у Японії в листопаді 2015 року. На цій конференції в українців буде можливість увійти до списку видатних молодих людей світу. Оцінку професійних якостей номінантів проводило журі конкурсу, до складу якого входять відомі особистості, які представляють всі напрямки конкурсу: діячі культури, науки та соціальної сфери, а також бізнесмени та політики.

Організатори TOYP надали переможцям можливість познайомитися ближче з журі поза конкурсом і вже згодом молодий науковець кафедри підземної розробки родовищ НГУ Костянтин Ганушевич зустрінеться з ректо-

ром Київського університету імені Бориса Грінченка Віктором Огнев'юком і журналістом, експертом із правозахисних питань Ольгою Веснянкою. Костянтин говорить, що обирав особистостей, які досягли своєї мети завдяки непересічному погляду на життя. Тим більше, що він цікавиться психологією і філософією.

Промову переможця номінації «Наука» Костянтина Ганушевича на церемонії нагородження приводимо нижче:

– Діяльність учасників конференції вражає, після спілкування з ними з'являється ще більше бажання створювати нове. Я завжди був мрійником. Мені було цікаво знати, з чого складається все, що мене оточує, через це я й почав займатися газогідратами. Насправді ж ця речовина – це чудо природи, яке складається всього-навсього з води і природного газу, однак для того, щоб вони утворилися, треба певні параметри – високий тиск і відносно низька температура. Насправді газогідрати існували завжди, але відносно нещодавно ми дізналися про них, і тепер все людство почало говорити про те, як же ефективно використовувати ці чудо-сполучення, щоб отримувати від них користь. Далеко не усі в Україні знають, що вугільна промисловість України – джерело не лише вугілля, а й великої кількості метану, який викидається в атмосферу. Мова йде насправді про мільярди кубічних метрів, котрі можуть використовуватися в таких же цілях, як і природний газ. Коли ми говоримо про вугільну шахту, мало людей згадує про те, який збиток вона приносить нашій атмосфері. Газові гідрати – це такі технології, які дозволяють переводити цей шахтний метан у твердий стан і транспортувати його звичайним наземним транспортом, звичайними вантажівками при мінусовій температурі і звичайному температурному тиску. Крім цього, чому саме газогідрати, тому що в одному кубічному метрі міститься 160 кубічних метрів метану. Уявіть, як це економічно! І задля цього не треба газопровід і не треба псувати ландшафт.

Більше чотирьох років я викладаю у Національному гірничому університеті основи гірничого виробництва англійською мовою, однак роблю це не для того, щоб студенти від'їздили за кордон, а щоб набиралися міжнародного досвіду і поверталися сюди заряджати своїм ентузіазмом інших. Я кілька років жив у Америці і зрозумів там, що зробивши щось корисне для своєї країни, можна відчувати щастя і свою повну реалізацію.

**Інформаційно-аналітичний центр  
(за матеріалами офіційного сайту конкурсу TOYP)**

## Корисні справи Фонду вчених



У 1997 році у Дніпропетровську створено Фонд соціального захисту, підтримки і допомоги вченим України та членам їх сімей.

У кінці минулого тижня відбулася помітна подія у Будинку вчених – зустріч клубу «Друзі Фонду вчених», присвячена 18-річчю цієї організації та 80-річчю від дня народження Генерального директора Фонду Л. Л. Чередниченко.

Протягом майже півтора десятиріч років Лариса Лук'янівна займалася організацією корисної справи одночасно популяризуючи науку і допомагаючи науковцям та їх сім'ям. Ювілярку тепло привітали представники вищих навчальних закладів міста і Ради ректорів Дніпропетровської області, а творчі колективи музикантів і співаків подарували гостям свята чудовий концерт.

Усі кошти, зібрані на благодійному вечорі, підуть на видання книги «Время. События. Люди», яка розповість про науковців нашого міста, про діяльність Фонду вчених з дня його заснування.

Національний гірничий університет долучається до щирих привітань на адресу ювілярки і бажає їй здоров'я і нових творчих успіхів. Щастя Вам, Ларисо Лук'янівно!

**Сергій Шевченко, заступник НДЧ НГУ  
На знімку В. Корінного: ювілярку вітає професор С. Власов**



## Чекаємо на Дні Австрії в ДНУ



Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідав Міністр-посланник Посольства Австрії в Україні, директор Австрійського культурного форуму, др. Якуб Форст-Баттаглія.

Студентам факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства др. Форст-Баттаглія прочитав лекцію на тему «Урочистий занепад» – духовні та суспільні течії в монархії Габсбургів на межі століть». Після лекції Міністр-посланник відповів на запитання студентів стосовно можливостей навчання в Австрії за магістерськими програмами. Студентів-філологів цікавили особливості вживання німецької мови в Австрії, як на практиці реалізується мультикультурна політика Євросоюзу в кожній країні тощо.

Також відбулась зустріч Міністра-посланника з керівництвом ДНУ з метою активізувати зв'язки між університетами двох країн. Зокрема, ректор ДНУ Микола Поляков зазначив, що протягом останніх років наш університет відвідали 8 делегацій з Австрії. «Дніпропетровський національний університет плідно співпрацював і продовжує співробітництво з вищими навчальними закладами та дослідницькими установами Австрії, – наголосив Микола Вікторович. – Зокрема, серед наших партнерів Віденський університет, Дунайський університет м. Кремс, Технологічний університет м. Грац, Університет м. Інсбрук, Зальцбургський університет, Університет технологій м. Відень.

Так, на геолого-географічному факультеті ДНУ двічі (у 2009 та 2012 роках) проводилися навчально-наукові практики разом з викладачами і студентами Університету м. Інсбрук. Перший раз групу з 21 австрійського студента очолював професор Курт Шарр, вдруге до нас приїздили 28 студентів на чолі з професорами Куртом Шарром і Мартіною Нойбургер. Польові наукові дослідження здійснювалися на теренах Дніпропетровської та



Запорізької областей.

Нині ДНУ ім. О.Гончара є партнером Дунайського університету м. Кремс з реалізації європейського Темпус-проекту «Мережева взаємодія університетів – партнерів в реалізації багаторівневої системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі освітнього менеджменту». Отриманий досвід та технічне оснащення дозволили забезпечити подальший розвиток прогресивних форм і методів навчання та підвищення кваліфікації фахівців педагогічних спеціальностей», – наголосив ректор ДНУ.

Др. Форст-Баттаглія був вражений такою різноплановою співпрацею, адже через автономію австрійських університетів подібна інформація не узагальнюється на рівні амбасади. «Але наші зв'язки необхідно й надалі розширювати, особливо в рамках академічних студентських обмінів, щоб молоді австрійці й українці їздили один до одного, розширювали міжкультурні та міжособистісні зв'язки, – наголосив Міністр-посланник. – Мені дуже сподобалося спілкування з вашими студентами, це нове, «якісне» покоління в Україні. І вони розуміють, що в їхніх руках відповідальність за Україну».

Обидві сторони висловили зацікавленість у розвитку співпраці за програмою «Еразмус +», і пан Якуб пообіцяв сприяти поширенню інформації про гранти на навчання для українських студентів. Також учасники зустрічі домовилися про проведення Днів Австрії в ДНУ ім. О. Гончара. Відповідальні особи в ДНУ та Посольстві Австрії вивчать це питання й узгодять всі необхідні умови.

Інформаційно-аналітичне агентство  
ДНУ ім. О.Гончара  
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

## У Національному гірничому університеті пройшла XXVII звітно-виборна профспілкова конференція



Раз на п'ять років в НГУ проходить звітно-виборна профспілкова конференція, результатом якої стають вибори голови профспілкового комітету та самого профспілкового комітету.

До президії конференції було запрошено професора Ю.Т. Хоменка (голова конференції), студентку Ірину Ярьоменко (секретар конференції), ректора НГУ академіка НАН України Геннадія Півняк, студента, голову ради студентів НГУ Олександра Кіриченка, голову первинної профспілкової організації Валерія Сало.

На цьогорічну конференцію прибуло 140 делегатів – представників всіх університетських підрозділів. Були



заслухані звітні доповіді профспілкового комітету про роботу за період з 17 березня 2010 до 18 березня 2015 року, а також ревізійної комісії.

Зі звітом про роботу профспілкової організації університету виступив голова профспілкового комітету Валерій Сало. Він зазначив, що профком здійснював контроль за дотриманням адміністрацією трудового законодавства. На роботі профкому позначилися кризові явища і зміни у суспільному житті країни. Далось взяти обмеження заробітної плати, відміна надбавок, збільшення пенсійного віку і «навіть відбувся замах влади на стипендії для студентів», – констатував Валерій Вікторович.

Незважаючи на це, профком регулярно надавав матеріальну допомогу тим співробітникам, хто її потребував, матеріально заохочував активістів громадського життя і тих співробітників, які досягли вагомих успіхів на своїй ділянці роботи. У СОТ «Гірнику» було оздоровлено 995 співробітників і членів їх сімей і 656 студентів. За профспілковими путівками в дитячих таборах було оздоровлено 94 дитини співробітників, а в санаторії-профілакторії – 3 501 студент. Витрати на культурно-масову і спортивну роботу з коштів профбюджету склали понад 900 тисяч гривень. «СОТ «Гірнику» і санаторій-профілакторій – це об'єкти особливої турботи профкому НГУ», – зазначив Валерій Сало.

Щодо мікроклімату в колективі, то в університеті в цілому, і в профспілковій організації, зокрема, давно склався позитивний, сприятливий морально-психологічний клімат, існує порозуміння і співпраця між керівництвом університету та профкомом, профбюро факультетів та інститутів, робота яких спрямована, насамперед, на розвиток університету, задоволення потреб працівників, аспірантів, студентів, вирішення соціальних питань.

Голова профкому підкреслив, що мета і завдання профспілки, а саме співпраця на всіх рівнях управлінської ланки для реалізації соціально-економічних інтересів, задоволення матеріальних потреб та вимог співробітників, студентів та аспірантів, створення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі в основно-

му досягнуті. Це і є головний результат роботи профкому НГУ за останні 5 років.

В обговоренні доповіді виступили студент Богдан Руденко, голова профбюро Гірничого інституту професор Володимир Симоненко, директор МІБО доцент Олександр Азюковський, ректор НГУ Геннадій Півняк. Виступаючи відзначили високий рівень роботи університетської профспілкової організації і її очільників, зокрема голови Валерія Сало, і позитивно її оцінили.

За подальшим регламентом XXVII звітно-виборної профспілкової конференції відбулися вибори голови первинної профспілкової організації. Одноголосно ним було обрано Валерія Сало.

На пост заступника голови первинної профспілкової Валерій Вікторович запропонував Олександра Поліщука і відрекомендував його як відповідальну й активну особистість. За Олександра Борисовича також проголосували всі присутні у залі делегати.

На конференції також була обрана ревізійна комісія, а також відбулися вибори делегатів на ХІХ обласну звітно-виборну конференцію і вибори членів обкому Профспілки працівників освіти і науки України.

Валентина Шабета,  
інформаційно-аналітичний центр НГУ  
Фото Володимира Корінного  
(відеостудія «Юність» НГУ)

## Виставка витинанок «Україна – заповідна земля талантів»



У Центрі культури української мови імені Олеся Гончара 30 березня у рамках Всеукраїнських Гончарівських читань відбулося відкриття виставки витинанок «Україна – заповідна земля талантів». Її автор – член об'єднання майстрів народного мистецтва Дніпропетровського Будинку мистецтв, майстер декоративно-вжиткового мистецтва Ольга Іващенко.

Вона є активним учасником регіональних та всеукраїнських виставок, що проходять у Дніпропетровську та області.

Ольга Володимирівна удосконалює свій досвід під час майстер-класів провідних майстрів писанкарства та витинання України. У самої Ольги Іващенко чимало дипломів та свідоцтв учасника виставок.

На виставці пред-ставлені роботи з циклу «Світе тихий, краю милий, моя Україно!», присвяченого 200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка. Це декоративні панно за поетичними творами Великого Кобзаря, виконані в унікальній народній техніці – витинанка (художнє вирізування з паперу). За реалізацію цього проекту Ольга Іващенко була удостоєна мистецької премії імені Тетяни Пати.

Виставку активно відвідують не лише студенти гірничого, а й інших ВНЗ міста.

Наталія Слобода, доцент кафедри історії та політичної теорії На знімку В. Корінного: виставку відвідали студенти Дніпропетровської медакадемії зі своїм викладачем, доцентом В.Я. Мороз



## «Хай буде мир, він так потрібен»

Восьмий Міжвузівський конкурс-фестиваль «Молодь усіх країн, єднайся!» зібрав у стінах Палацу студентів ДНУ ім. О. Гончара близько ста студентів із 17 країн світу.

Організатор свята – кафедра перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців ДНУ ім. О. Гончара запросила на фестиваль представників семи ВНЗ Дніпропетровська. Це студенти Дніпропетровського національного університету, Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. В. Лазаряна, Національної металургійної академії України, Дніпропетровської медичної академії, Придніпровської академії будівництва та архітектури, Дніпропетровського хіміко-технологічного університету, Національного гірничого університету.

У залі Палацу стоїть багатомовний гомін. Співати українські та російські пісні, декламувати вірші готуються студенти, які нещодавно не знали ані слова цими мовами – хлопці і дівчата із Марокко, Лівану, Індії, Монголії, Туркменістану, Турції, Китаю, Узбекистану, В'єтнаму, Анголі, Камеруну, Іорданії, Палестині, Єгипту. Перед кожним, хто завітав на свято, постає цікавий, багатогранний світ, сповнений різних акцентів, голосів, посмішок. Світ, який допомагає краще зрозуміти, що таке людина.

Гасло конкурсу-фестивалю «Нехай весна подарує нам знов Мир, Дружбу, Радість і Любов» віддзеркалює його мету – об'єднати молодь усіх національностей у прагненні



миру. Про це говорили зі сцени студенти ДНУ ім. О. Гончара Ракеш Бхарті (Індія), Ню Янь (Китай), Нгуен Ван Тхієн (В'єтнам) у поетичній композиції «Хай буде мир, він так потрібен». Бажання миру знайшло відображення у поезії Сергія Батудаєва із Узбекистану, який також представляв наш університет.

«Це свято дуже популярне серед студентів-іноземців Дніпропетровська, – розповіла Олена Панченко, завідувач кафедри перекладу і лінгвістичної підготовки іноземців ДНУ ім. О. Гончара. – Звичайно, вивчати українську та російську мови учасникам фестивалю було складно, але студенти подолали ці труднощі. Судити виступи будуть представники ВНЗ міста – викладачі, які готували своїх підопічних до фестивалю».

Серед гомінного натовпу привертають увагу афроамериканські хлопець та дівчина в українському національному вбранні. Фотіо Стефан і Кешія Чайпійє народилися в Камеруні, навчаються у Дніпропетровській медичній академії. «Будемо співати пісню «Ой, мій милий вареничків хоче», – повільно розповідає Кешія, хвилюючись, чи зрозуміла її російська. – В Дніпропетровську дуже подобається. Тут гарна освіта, гарні викладачі, чисте місто і приємний клімат. Іноді трохи холодно, – посміхається дівчина, – у Дніпропетровську навчався мій дядько, тепер він лікар у Камеруні.» На прохання розповісти щось про Камерун, Кешія додає: «Це шматочок Африки: багато сонця і пляжів».

«Буду декламувати власні вірші «Ашхабад» та «Наступлять в житті перемены», – розповів Сергій Батудаєв, студент четвертого курсу факультету економіки Дніпропетровського національного університету імені О. Гончара. – Другий вірш написаний про війну, що палає в нашій країні. Ця тема мені небайдужа, адже у наш ВНЗ я перевівся з Луганська, там залишилися мої рідні. Хочу сказати, що, не дивлячись на катастрофу, що сталася в нашій країні, ми повинні вірити у перемогу добра». Батьківщину Сергій характеризує чотирма словами: «Тепло, духовність, мир, порядок».

«Я дуже вдячна своїм викладачам, які мене



підготували, – розповідає англійською індіанка Шрія Шарма з Дніпропетровської медичної академії, дівчина відзначилася чудовим виконанням пісні «Червона рута». – Хочу ще довгі-довгі роки брати участь у цьому цікавому фестивалі. Мені дуже подобається Україна, тут чудові викладачі, хороша медична освіта».

Цього року свято мало дві особливості: після виступів студенти отримували паперових голубків із уривками віршів великих поетів, а в очікуванні рішення журі залу було запропоновано вивчати російську під музику – студенти співали разом «Наdejда, мой компас земной» та «Алые паруса».

**Призові місця у трьох номінаціях розподілилися таким чином:**

Номінація «Декламація віршів»  
1 місце – Сатута Джелсон (Ангола), ДНУЗТ ім. В. Лазаряна, вірш Івана Франка у перекладі Анни Ахматової «Ну что меня влечет к тебе?»

2 місце – Рафаел Ештеван (Ангола), Національний гірничий університет, вірш Костянтина Симонова «Жди меня»; Мейліс Базарбаєв, Майса Ханова ДНУ ім. О. Гончара, вірш Олександра Кочеткова «С любимыми не расставайтесь».

3 місце – Зеруаті Маруан (Марокко), Дніпропетровська медична академія, вірш Сергія Есеніна «Собаці Качалова».

Номінація «Пісні»  
1 місце – Осор Мягмарханд (Монголія), Національна гірнична академія, пісня «Червона рута».

2 місце – Шрія Шарма (Індія), Дніпропетровська медична академія, пісня «Червона рута».

3 місце – Махмуд Рахмех (Іорданія), ДНУЗТ ім. В. Лазаряна, пісня «Зеркала».

Номінація «Коротка сценка»  
1 місце – Фотіо Стефан, Кешія Чайпійє (Камерун), Дніпропетровська медична академія, сценка-пісня «Ой, мій милий вареничків хоче».

2 місце – Шараф Тоялсар, Асія Забірі (Марокко), Дніпропетровська медична академія, уривок із п'єси Шекспіра «Ромео і Джульєтта».

3 місце – Ельфілам Отман, Гуру Сальмане (Марокко), Дніпропетровський хіміко-технологічний університет, сценка за мотивами твору Павла Глазового «Типова розмова».

Вітаємо переможців і бажаємо їм успіхів у вивченні мов!

**Інформаційно-аналітичне агентство  
ДНУ ім. О. Гончара тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua**



## У світі літературної творчості



На Дніпропетровщині підведено підсумки II-й (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у відділенні літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства.

Найчисельнішою була секція літературної творчості. 45 учнів-членів Дніпропетровського відділення Малої академії наук України запросили членів журі та всіх присутніх у чарівний світ творчості.

Слухали виступи, робили змістовні зауваження, заохочували до творчості, виставляли бали високоповажне журі: голова журі – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДНУ ім. О. Гончара Валентина Галацька, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДНУ ім. О. Гончара Наталія Полохова і член НСПУ та НСЖУ Леся Степовичка.

Молоді автори декламували власні поезії про прекрасне почуття любові і розчарування від нерозділеного кохання, про яскраві барви матінки природи і буденне життя міста, про жорстокість війни і бажання повернути мир і спокій на українську землю...

Цікавими були й прозові твори. Захоплюючи історії, яскраві персонажі не залишали байдужими присутніх. Учасники презентували авторські роботи у різних жанрах: фентезі, комікси, літературні казки, оповідання, новели, романи. Жваво обговорювали, ставили питання, ділилися особистим, давали один одному поради, висловлювали захоплення роботами колег.

Кращим з кращих став учень 11 класу КЗО «Ліцей природничо-наукового навчання» міста Жовті Води Богдан Звоник зі своєю збіркою «Я – живий!». Щирими, наскрізь пронизаними патріотизмом поезіями, він підкорив членів журі і всіх присутніх.

Ми бажаємо творчій молоді наснаги і успіхів у написанні нових літературних шедеврів. А Богдану – здобути таку бажану перемогу у III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України та довести, що на Дніпропетровщині є молоді поети, які варті того, щоб їх знала і пишалась вся Україна.

**Березовська Юлія**

**Увазі читачів пропонуємо поезії Богдана Звоника.**

### У НАС НА ЧОРНІЙ ВУЛИЦІ

У нас на чорній вулиці  
Ліхтар сліпий кусається.  
І тротуари плутані,  
В них безліч туликів.

У нас для вас є милиці,  
І місце навіть знайдете  
Для пари неотесаних,  
Та дуже чесних слів.

У нашій місті затишно  
В нім клумби із верандами,  
У нас є й білі вулиці,  
Де п'яний, ситий сміх.

Лиш наша чорна вулиця  
З брудними комендантами  
І совістю кришталюною  
Чистіша за усіх.

### ЧОМУ СПУСКАЄШ ПРАПОР, ОТАМАНЕ?

Чому спускаєш прапор, отамане?  
У нас все просто: пан або пропав.  
Хіба забув, як власними руками  
Ще вчора ти той прапор підіймав?

Нехай подертий трохи – залатаєм.  
Нехай брудний – там кров десь запеклась.  
Він в нас один, а іншого не знаєм.  
Під ним живемо і ховати - зась!

А пам'ятаєш, як за нього міцно  
Ми стали один одному в плече?  
Як він всміхався ворогові грізно?  
Як нам його підрізали мечем?

А потім в лазареті після бою,  
Коли нам зашивали рани злі,  
Ми зашивали прапор із тобою.  
З-під нього ми лишилися одні.

Чому ж спускаєш прапор отамане?  
Давай обіймемося, хоч в останній раз.  
Можливо, перед нашими синами  
наш прапор – все, що лишить від нас.

### КОЛИ ПОМРЕ КОРОЛЬ

Коли помре король, нам скажуть не одразу.  
Міністри засідатимуть таємно кілька днів,  
І ката сповістять в таємному наказі,  
Що любий наш король пішов у кращий світ.

А потім буде похорон і плакатиме варта,  
Хоч варта і стомилась, та все ж вона стоїть.  
Усі важливі справи перенесуть на завтра,  
І священики замоляться і блазень помовчить.

Коли помре король, нехай нам стане сили  
Не втратити престол і корони не зронить.  
Тепер ти чесний граф, мій зброєносець милий,  
І власний довгий меч при боці вже висить.

Коли помре король, заплаче королева,  
І королівський сад спустішає услід,  
А в тронний тихий зал повісять герб із левом,  
Хоча уже ніхто їм не продовжить рід.

Ну ось помер король. І партія скінчилась,  
Хоч пропонують ще, та щось я вже стомивсь.  
Фігури на місцях і дошка вже закрилась,  
А в шахи грати я ще так і не навчивсь.



**1 Березня**

- Всесвітній день кішок
- Всесвітній день цивільної оборони
- День «Нуль дискримінації»
- Міжнародний день боротьби з наркоманією та наркобізнесом

**2 Березня**

- 215 років від дня народження Є. А. Баратинського (Боратинський) (1800-1844), російського поета

**3 Березня**

- Всесвітній день дикої природи
  - День миру для письменника
- 4 Березня**
- 145 років від дня народження Є. О. Патона (1870-1853), українського вченого у галузі мостобудування і зварювання, основоположника вітчизняної школи зварювання металів

**5 Березня**

- 150 років від дня народження Г. І. Грушевського (1865-1922), українського письменника, фольклориста

**6 Березня**

- Всесвітній день боротьби з глаукомою
- День професійного сержанта в Україні
- 540 років від дня народження Мікеланджело Буонаротті (1475-1564), італійського скульптора, живописця
- 200 років від дня народження П. П. Ершова (1815-1869), російського письменника, педагога
- 125 років від дня народження С. Левицького (1890-1962), українського педагога, громадського діяча
- 80 років від дня народження Б. Рубчака (1935), українського поета і літературознавця

**7 Березня**

- 140 років від дня народження Г. Стрипського (1875-1949), українського історика, етнографа
- 140 років від дня народження Моріса Равеля (1875-1937), французького композитора

**8 Березня**

- Міжнародний жіночий день
- 95 років від дня народження І. Ф. Стаднюка (1920-1994), російського письменника

**9-10 Березня**

- Шевченківські дні

**9 Березня**

- День народження Т. Г. Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя
- 190 років від дня народження П. І.

Леонтовича (1825-1880), українського культурно-освітнього діяча, письменника

- 135 років від дня народження В. Сімовича (1880-1944), українського мовознавця, літературознавця

- 120 років від дня народження І. Д. Дніпровського (1895-1934), українського письменника

- 95 років тому (1920) вийшов перший номер газети «Селянська біднота». Тепер - «Сільські вісті»

- 85 років тому (1930) розпочався суд над групою української наукової і творчої інтелігенції, так званий «Процес Спілки визволення України»

**11 Березня**

- 240 років від дня народження В. Г. Анастасевича (1775-1845), російського бібліографа, книгознавця, письменника і перекладача, автора «Записок з Херсона в Крим і назад»

**12 Березня**

- 200 років від дня відкриття (1815) першого в м. Херсоні середнього навчального закладу - чоловічої гімназії

- 190 років від дня народження О. С. Уварова (1825-1884), російського археолога, дослідника пам'яток Півдня України

- 75 років від дня народження Г. І. Горіна (1940-2000), російського письменника-гумориста, драматурга, сценариста

**13 Березня**

- 135 років від дня народження О. О. Кокеля (1880-1956), українського живописця

- 55 років від дня народження Ю. І. Андруховича (1960), українського поета, прозаїка, перекладача

**14 Березня**

- Міжнародний день боротьби проти гребель

- Міжнародний день числа «Пі»

- День землевпорядника

- Свято Євдокії

**15 Березня**

- Всесвітній день захисту прав споживача

- День працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення

**16 Березня**

- 125 років від дня народження С. М. Михоельса (1890-1948), російського театального та громадського діяча. 105 років тому (1910) у м. Вінніпег (Канада) почав виходити часопис «Український голос»

**17 Березня**

- Всесвітній день сонячно-земної фізики

- 110 років від дня народження П. А. Оровецького (1905-1976), українського письменника

**18 Березня**

- День працівників податкової та митної справи України

**19 Березня**

- 50 років з часу (1965) першого виходу людини у відкритий космічний простір

- 120 років від дня народження М. Т. Рильського (1895-1964), українського поета

- 85 років від дня народження Л. В. Костенко (1930), української поетеси

**20 Березня**

- Міжнародний день Землі

- Міжнародний день щастя

- 110 років від дня народження В. Ф. Панової (1905-1973), російської письменниці

- 100 років від дня народження С. Т. Ріхтера (1915-1997), російського піаніста

**21 Березня**

- Всесвітній день людей з синдромом Дауна

- Всесвітній день поезії

- Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації

- Міжнародний день лісів

- Міжнародний день лялькового театру

- Міжнародний день планетаріїв

- 330 років від дня народження Іоганна Себастьяна Баха (1685-1750), німецького композитора, органіста

- 155 років від дня народження В. І. Гошкевича (1860-1928), українського археолога, краєзнавця, Героя Праці

- 120 років від дня народження Л. О. Утьосова (1895-1982), радянського співака, народного артиста СРСР

**22 Березня**

- Всесвітній день водних ресурсів

- День Сорока Святих

- День таксиста

- 145 років від дня народження О. Г. Лотоцького (1870-1939), українського громадського та політичного діяча, письменника, публіциста, вченого-богослова

- 120 років від дня народження Івана Ле (1895-1978), українського письменника

- 110 років від дня народження Г. М. Козінцева (1905-1973), російського кінорежисера

- 100 років від дня народження Г. С. Жжонова (1915-2005), російського актора театру та кіно

**23 Березня**

- Всесвітній метеорологічний день

- 115 років від дня народження О. Л. Демчука (1900-1945), українського письменника

- 105 років від дня народження Акіра Куросави (1910-1998), японського режисера

**24 Березня**

- Всесвітній день боротьби з захворюванням на туберкульоз

- Міжнародний день права на встановлення істини у відношенні грубих порушень прав людини та гідності жертв

- 115 років від дня народження І. С. Козловського (1900-1993), українського та російського співака, народного артиста СРСР

**25 Березня**

- Міжнародний день пам'яті жертв рабства та трансатлантичної торгівлі

- Міжнародний день солідарності із затриманими та зниклими безвісти колегами

- День Служби безпеки України

- 90 років від дня народження С. І. Івченка (1925-1984), українського письменника

**26 Березня**

- День Внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України

- 135 років від дня народження О. К. Богомазова (1880-1930), українського художника

**27 Березня**

- Міжнародний день театру

**28 Березня**

- Година Землі

- 145 років від дня народження Ю. О. Бачинського (1870-1940), українського письменника, журналіста, публіциста, редактора, історика, громадсько-політичного діяча

- 90 років від дня народження Д. М. Гнатюка (1925), українського співака, режисера, Героя України, народного артиста України

- 90 років від дня народження І. М. Смоктуновського (1925-1994), радянського актора, Героя Соціалістичної Праці, народного артиста СРСР

**30 Березня**

- Тепло Олексі

- 135 років від дня народження Я. Д. Ярославенка (1880-1958), українського композитора, диригента, видавця

- 115 років від дня народження Леся Гомона (О. Д. Королевич) (1900-1958), українського письменника

**1**

- Міжнародний день птахів

- День сміху

- 80 років від дня народження В. Д. Крищенко (1935), українського поета-пісняря

**2**

- Всесвітній день поширення інформації про проблему аутизму

- Міжнародний день дитячої книги

- 210 років від дня народження Ганса Крістіана Андерсена (1805-1875), датського письменника

- 175 років від дня народження Еміля Золя (1840-1902), французького письменника

- 125 років від дня народження Л. Г. Савченка (1890-1937), українського поета, журналіста, літературного критика

**3**

- 95 років від дня народження Ю. М. Нагібіна (1920-1994), російського письменника

**4**

- День веб-майстра

- Песах

- 65 років від дня народження А. І. Кичинського (1950)

**5**

- Вербна неділя

- Вхід Господній у Єрусалим

- День геолога

- 95 років від дня народження Артура Хейлі (1920-1991), американського письменника

**6**

- Міжнародний день спорту на благо миру та розвитку

- День працівника слідчих органів

**7**

- Всесвітній день здоров'я

- Міжнародний день пам'яті євреїв - жертв фашизму

- Благовіщення Пресвятої Богородиці

**8**

- Собор Архангела Гавриїла

- 145 років від дня народження В. Семенова-Тянь-Шанського (1870-1942), російського етнографа

**10**

- 110 років від дня народження М. І. Гончарука (1905-1969), українського живописця

**11**

- Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів

**12**

- Всесвітній день авіації та космонавтики

- Великдень (Пасха)

- День працівників ракетно-космічної галузі України

- 175 років від дня народження М. І. Петрова (1840-1921), дослідника української літератури та мистецтва, археолога, етнографа

**13**

- Всесвітній день рок-н-ролу

- 160 років від дня народження Ф. О. Василевського (1855-1912), українського письменника, публіциста

**14**

- День ДАІ МВС України

**15**

- День працівників карного розшуку України

- 130 років від дня народження М. Ф. Даденкова (1885-1955), українського педагога та вченого

**17**

- Всесвітній день боротьби з гемофілією

- День пожежної охорони

- 160 років від дня народження С. А. Венгерова (1855-1920), російського та українського історика літератури

**18**

- Міжнародний день пам'яток і визначних місць

- День пам'яток історії та культури

- Український день навколишнього середовища

**18-22**

- Дні заповідників та національних парків

- 21

- 280 років від дня народження І. П. Кулібіна (1735-1818), російського винахідника

**22**

- Міжнародний день Матері-Землі

- Міжнародний день секретаря

- 135 років від дня народження Ю. Тищенка (1880-1953), українського письменника, публіциста (США)

**23**

- Всесвітній день книги і авторського права

- Всесвітній метеорологічний день

- Міжнародний день астрономії

- 120 років від дня народження Л. У. Биковського (1895-1992), українського книгознавця і бібліографа

**24**

- Міжнародний день солідарності молоді

- 130 років від дня народження Л. Новака (1885-1955), українського журналіста й письменника (Канада)

**25**

- 110 років від дня народження Д. Ярославської (Столярчук) (1905-1982), української письменниці (США)

**26**

- Всесвітній день поріднених міст

- Міжнародний день інтелектуальної власності

- Міжнародний день пам'яті жертв аварій та катастроф

- День Чорнобильської трагедії

- 125 років від дня народження М. К. Зерова (1890-1937), українського літературознавця, поета

- 70 років тому (1945) Україна увійшла до складу ООН як член-засновник

- 80 років від дня народження С. В. Тельнюка (1935-1990), українського письменника, літературного критика, редактора, перекладача

**28**

- Міжнародний день охорони праці

- 150 років від дня народження М. І. Івасюка (1865-1937), українського живописця

**29**

- Міжнародний день танцю

- День пам'яті усіх жертв застосування хімічної зброї

**30**

- Міжнародний день джазу

- 145 років від дня народження Ференца Лєгара (1870-1948), угорського композитора, диригента

**26-30**

- Глобальний тиждень дій в галузі освіти



## «НА КОНКУРС ІВАНА ТА МАРУСИ ГНИП»



**Павло Солодовник**  
Павло Солодовник народився у с. Кучинівка Щорського району. Нині працює редактором інформаційного відділу радіомовлення Чернігівської обласної державної телерадіокомпанії «Сівер-Центр». Почав писати ще з часів шкільної парти: перші поетичні і прозові твори друкував у «районці» «Промінь». Стає лауреатом обласних літературних конкурсів: «Літературний Чернігів» – у номінації «проза» (2012), «Красен світ» (2013, друге місце) та «Духовні скарби Чернігівщини».

## БОГ НЕ ПРОДАЄТЬСЯ...

Пилип Полікарпович не дуже радів весняним струмочкам, яскравому сонечку та проліскам, які цьогоріч порозквітали у лісі в кількох місцях. Для кого порозквітали? Поліп (так його прозвали ще змалечку) залишився один однісінький у всьому світі. Кілька днів тому пішла з життя Марія Федорівна – сусідка. Більше людей на хуторі Привільне не було. Тільки він – 84 річний дід Пилип. З рідних у старого також нікого не залишилося: всіх забрав Господь – двох синів і дружину. Молодшого – Андрійка, не відпустив додому Афганістан, а старшого – Олега, вбило струмом на цегельному заводі. А Феодосію Архипівну ввів до раю апостол Петро п'ять років тому. Полікарпович болісно сприйняв смерть дружини. Думав, що і сам слідом піде – дуже захворів. Та якось уві сні до нього прийшла Феодосія і попросила: «Старий, ти не побирайся так, не гоже за покійниками так журитися – від цього і мені тут спокою немає. А тобі ще рано вмирати, Бог сам знає, кому коли пора».

Пилип Полікарпович поправився, навіть жартував іноді з Марією – сусідкою, що на своє століття поїде до Щорса (районного центру) і привезе торта. Але тепер не до жартів... З ким йому тепер словом обмовитися? Кому пожалітися, що картопелька вродила, як квасоля? Від усвідомлення того, що він залишився один, у Поліпа набігли сльози на очі. Нема нікого... Окрім ікони святого Миколая, яку колись, іще будучи парубком, Пилип виніс із церкви у сусідній Кучинівці, коли там «наводили решку» комуністи. Сховав, зберіг і тепер не лише молився Миколаю, а і розмовляв з ним, бо ж більше ні з ким: «Е-ее, Миколаю, залишилися ми з тобою тут одні... Тепер хоч вовком вий, все одно ніхто не почує. Е-е-е-х...».

Одного пологого ранку (Поліп саме сидів на призьбі і милувався пташками, які своїм співом намагалися хоч якось оживити безлюдний хутір), з лісу почулося ревіння двигуна.

«Етт, кого це несе в наш край забутий?!» – пробубонів за звичкою сам до себе старий.

З лісу виїхала чорна іномарка – джип. І не дивно, бо інша техніка по цій

багнюці не проїхала б.

«От би нам такі трактори у війну, як танк пре...» – знову забубонів дід.

Машина підїхала майже впритул до діда. З кабінки лунала музика. Поліп навіть почув деякі слова з пісень: «на-колочка», «я по етапу не поїду» і щось про «жигана». З машини вийшов дебелий молодик у коротенькій чорній шкіряній куртці і такого ж кольору джинсах.

– Здрастуйте, діду!

– Здоров, хлопче!

– Я шукаю Пилипа Полікарповича Щербину. Не підкажете?

– Хто шукає, той знаходить... Чим може бути корисний вам отой беззубий стариган?

– Я одразу зрозумів, що то ви. – усміхнувся молодик. – У вас, батьку, є ікона одна... старовинна, золотом оздоблена... Я б у вас її купив за непогані гроші. Якщо вам

гроші не потрібні, подумайте про дітей – копійка їм знадобиться.

– Моїм дітям, як і мені, гроші вже не потрібні. Мої соколики давно чаюють за одним столом зі святими. А щодо ікони, ні-і-і, хлопці... Бог не продається, як кажуть. Ідьте собі.

Хлопчина, сідаючи в машину, гмикнув і лукаво усміхнувся.

Вечері дід Пилип розпалив грубу, насмажив сала, закип'ятив улюбленого м'ятного чаю і вже хотів лягати спати... Як раптом помітив, що святий Миколай плаче... З очей зображеного на іконі святого лилися сльози. Пилип одразу все зрозумів...

Мертвого Пилипа Полікарповича знайшла листоноша Рая, яка саме принесла йому пенсію та свіжий номер «Променя». Та нікому вже читати... На обличчі старого сяяла посмішка. Останніми його словами були: «Не продається Бог, грішні ви, не продається...».

Так і не знайшли бандити ікони – надійно десь сховав у лісі Полікарпович. Хоча били його бандити й душили – не признався...

## ШТАНИ

До свята Першого дзвоника залишалось менше тижня. Про це нагадував не лише календар, а і погода – вечори стали по-осінньому холодними, вранці на полях висіли густі тумани і на вже пожовклій траві майже до обіду трималася холодна роса. Цьогоріч осінь прийшла не дочекавшись закінчення літа. Мабуть, між собою якось домовилися. У світі природи не так, як у людей – там все більш-менш організовано і збалансовано. Можливо, літу треба було раніше піти у відпустку, або ж ще якісь нагальні справи, тому осінь і підстрахувала колегу. Як би там не було, але мова не про те. Скоро всі кучинівські школярі вдягнуть найкращий одяг, який у кого є, візьмуть приготовлені мамами з самого ранку квіти і почимчикують до школи на Перший дзвоник. Як завжди, хтось щось розкаже, директор та сільський голова щось будуть верзти про стабільність, громадський обов'язок та благополуччя. Старшокласники з найменшою першокласницею побігають по колу, дзенькаючи стареньким шкільним дзвоником (мабуть, і батьків ще той дзвоник кликав на перший урок), що означатиме початок нового навчального року. Десятки бешкетників зірвуться з місця і полетять у свої класи, наступаючи один одному на новенькі туфельки. Але до цього всього ще майже тиждень. Андрій Вишневський разів вісім прокрутив в голові момент, коли їхній (тепер уже сьомий) клас збереться разом і Наталія Миколаївна пустить сльозу:

– Ой, голубчики ви мої... Як же ви за літо повиростали...

Своїх однокласників Андрій бачив влітку чи не щодня, але... то таке...

поодиноці. А от збіговисько чисельністю 16 чоловік в одній кімнаті – таке можливо тільки в школі. І то не щодня. А от на першого вересня точно припруться всі. Хлопець дуже скучив і за уроками. Особливо за історією та українською літературою. Та і поганяти м'яча на фізкультурі хотілося як ніколи... Єдине, що перебивало приємні думки про школу, – це штани... Точніше, їх відсутність: хлопцеві не було в чому йти здобувати знання. Туфлі ще з того року залишилися (слава Богу ступня не дуже виросла), витримає осінь і піджак, а от штани вже зовсім потерлися... Все літо Андрійко пас корів, щоб заробити трохи грошенят. І заробив. Але штани на ті

гроші купити не вийшло. Половину віддав мамі на поросся, решту витратив на зошити, ручки та інше причандалля, необхідне для школи. На останні 20 гривень хлопчина купив шоколадних цукерок. Все одно батько забрав би гроші. З батьком у Андрія були напружені стосунки. Микола Вишневський (батько Андрія) належав до категорії тих людей, яких нічого не стосується і яким нічого не болить. Ні за що і ні за кого Микола не переживав. Окрім власної шкури, звісно. Микола, або як його в селі ще називали, Будяк, вже давно ніде не працював. Колись він був сторожем у зерноскладі, та через горілку його виперли звідти. Шукати іншого заробітку йому не дозволяла гордість і лінощі. Будяк був ще тим ледацюгою: вдома нічого не робив, а за «сто грам» міг іноді десь у людей і попрацювати. Набравшись оковитої, Микола частенько влаштовував вдома «розбір польотів». Перепадало як Людмилі (дружині) так і сину. Андрій ненавидів свого батька, і боявся... Кулаки п'яного звіра часто нагадували, хто в домі хазяїн. Найбільше хлопцеві було шкода маму... Частіше вона ходила в синцях. Терпіли... А що робити? Де шукати захисту? У міліцію заявити? Було вже таке. Відсидів 15 суток за хуліганство і прийшов додому.

– Ну що, сволоти, не чекали татуса? – перший удар прийняла на себе мама, потім і Андрійку перепаало. – Я вам покажу, як у міліцію дзвонити...

Того вечора Андрій думав, що вже все... кранти... так їх батько ще ніколи не бив. Крові було...

Людмила Вишневська стояла на обліку в районному центрі зайнятості вже вісім років. З працевлаштуванням у районі, як то кажуть, тугувато... Безробітною стала жінка відтоді як «порізували» Щорський завод. Але вдома Людмила не сиділа: то у людей заробляла копійку, то на зерноскладі, то льон в'язати на поле ходила, то на буряки. Дуже часто зароблені гроші відбирав Микола. Це вже стало звичним у сім'ї Вишневських явищем. Змирилася з такою долею Людмила.

– Андрію, де мамка шляєється? – прохрипів з дивану Микола.

– Не знаю... – не відводячи погляду від свіжого номера «Променя» пробурмотів хлопець.

– А хто знає? Принеси води.

Андрій вирішив не гратися з вогнем. Мовчки приніс батьку води і знову взявся за читання.

– Так де мама? – знову спитав Микола.

– Мабуть, у Сидоренків картоплю перебирають. На штани мені заробляє.

– На які штани?

– У школу.

– А ті де?

## У Харкові спалахнув скандал через візит учителів до Белгорода і «георгіївське» фото під портретом Путіна

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА школа №46 відповіла своїм харківським колегам:

Слава Україні!

Добрий день, пані директорко та колеги!

Обурені Вашими діями, які ганьблять педагогічну спільноту нашої держави. Не можемо зрозуміти і ніколи не зрозуміємо, коли у час становлення та випробувань української нації, ви переймаєте досвід «ПАТРІОТИЧНОГО» виховання країни-агресора, фотографуєтесь на фоні портрета диктатора, якого зневажає все цивілізоване суспільство! До того ж дозволяєте собі стояти поряд з особами із символікою, під якою вбивають наших випускників - воїнів АТО, руйнують українські міста, а у вашому рідному місті здійснюють жорстокі терористичні акти! Якщо у вас проблеми із впровадженням патріотичного виховання - запрошуємо до нас: навчимо плести маскувальні сітки, збирати кошти для потреб військових, ремонтувати палати військового шпиталю, збирати разом із батьками силки воїнам, переселенцям, пораненим, обладнувати куточки пам'яті до Свята Перемоги та вшановувати героїв АТО, тобто поєднувати історію з непростими реаліями сьогоденної України. У «Белгороді» під портретом путіна вас точно цьому не навчать!

– Потерлися дуже....

– Гм... чого ж ти мене не попросив? Що я не батько тобі?

Андрія аж підкинуло від таких слів. Жодного разу за все життя батько

не казав чогось подібного. Може почулося?

– Ну, то що? Хочеш штани?

– Хочу... – якось невпевнено і ледь чутно процідив Андрійко.

– Будуть тобі шатни. Казав Гриша Подоляк, що треба допомога на зерноскладі. Щось там чистити, мо', склади на озимину... Казав, заплатити добре. Тож піду сьогодні на нічну зміну і зароблю тобі на штани.

Не було ще і шостої, як Андрійко протер очі, солодко потягнувся... і визирнув у вікно. Не видно батька. Мабуть, ще працює, вірилося хлопцеві. Гроші заробляє. На штани ж... До речі, всю ніч Андрію снилися новенькі джинси, такі, як у Сашка з Москви, що до баби Дуни приїздить на канікули.

Мама вовтузилася біля печі і торохтіла баняками – картоплю поросяті варила. І сніданок для сім'ї.

– Чому проснувся так рано? – перепитала здивовано мама.

– Та... батько казав, що на штани заробить, пішов на зерносклад на нічну зміну...

– Батько? Таке сказав? – не повірила Людмила. – Скоріш на яблуні дині виростуть, ніж оте ледащо грошей заробить у діло.

Андрію не хотілося вірити мамі. До того ж Сидоренки сказали, що заплатять мамі тільки тоді, як здадуть картоплю. Тож надія залишалася на батька. А він, як на зло, все не йшов додому... Коли на годиннику було вже близько дев'ятої, Андрій не витримав і вирішив пройтися у бік зерноскладу. А мо' батько і досі працює, так допоміг би йому. А що?

Грунтова дорога до складів пролягала повз центр (мабуть, у кожному селі так називають місце, де повиростали магазини, пошта, сільрада, церква і т.д.). Андрійко, наспівуючи щойно почуто по радіо «А липи цвітуть духмяні, духмяні», йшов до зерноскладу. Та яким було розчарування хлопця, коли він побачив батька, який спав п'яний під магазином. В руках він міцно стискав недопиту пляшку вина, а з кишені гордо випиналася п'ятірка... Оце і все, що залишилося від зароблених грошей, хоча заплатили Будяку пристойно, бо ж сказав, що на штани сину. Якими ж вони були гарячими... сльози хлопця: Андрійко стояв і плакав... ще не знав, що завтра вони разом з мамою поїдуть до Щорса купувати штани, бо сьогодні ввечері до Сидоренків приїдуть перекупщиці з Херсона.

Україна понад усе! Пишаємося своїм рідним Дніпропетровськом, своєю школою.

P. S. Не розуміємо, чому сайт вашої школи українського міста Харкова російською мовою?

КОЛЕКТИВ Дніпропетровської загальноосвітньої школи №46





## Любов не має кордонів



Януш Корчак - видатний польський педагог, письменник, лікар і громадський діяч, який відмовився врятувати своє життя тричі. В перший раз це сталося, коли Януш прийняв рішення не емігрувати до Палестини перед окупацією Польщі, щоб не залишати «Будинок сиріт» напризволяще напередодні страшних подій.

В другий раз - коли відмовився тікати з варшавського гетто. А в третє - коли всі мешканці «Будинку сиріт» вже піднялися в вагон поїзда, що відправляється в табір, до Корчака підійшов офіцер СС і запитав: - Це ви написали «Короля Матіуша»? Я читав цю книгу в дитинстві. Хороша книга. Ви можете бути вільні. - А діти?

- Діти пойдуть. Але ви можете покинути вагон. - Поміляється. Не можу. Не всі люди - покидьки. А через кілька днів, в концтаборі Треблінка, Корчак, разом зі своїми дітьми, увійшов в газову камеру. По дорозі до смерті Корчак тримав на руках двох найменших дітей і розповідав казку малечі, яка не розуміла що відбувається. В принципі, можна більше нічого не знати про Корчака. І прочитати 10 заповідей, рекомендованих цим дивовижним чоловіком для виховання дітей:

1. Не чекай, що твоя дитина буде таким, як ти або таким, як ти хочеш. Допоможи йому стати не тобою, а собою.

2. Не вимагай від дитини плати за

все, що ти для нього зробив. Ти дав йому життя, як він може віддячити тобі? Він дасть життя іншому, той - третьому, і це незворотний закон вдячності.

3. Не зганяй на дитині свої образи, щоб у старості не їсти гіркий хліб. Бо що посієш, те й пожнеш.

4. Не стався до його проблем зверхньо. Життя дане кожному під силу, і будь упевнений - йому воно важке не менше, аніж тобі, а може бути, і більше, оскільки у нього немає досвіду.

5. Не принижуй!

6. Не забувай, що найважливіші зустрічі людини - його зустрічі з дітьми. Звертай більше уваги на них - ми ніколи не можемо знати, кого ми зустрічаємо в дитині.

7. Не муч себе, якщо не можеш зробити щось для своєї дитини, просто пам'ятай: для дитини зроблено недостатньо, якщо не зроблено все можливе.

8. Дитина - це не тиран, який заволодіває всім твоїм життям, не тільки плід від плоті і крові. Це та дорогоцінна чаша, яку Життя дало тобі на зберігання і розвиток в ньому творчого вогню.

9. Уміє любити чужу дитину. Ніколи не роби чужому те, що не хотів би, щоб робили твоєму.

10. Люби свою дитину будь-якою - неталановитою, невдахою. Спілкуючись з ним - радій, бо дитина - це свято, яке поки з тобою.

### «ПРОЧИТАЙТЕ ДІТЯМ»

#### ПОРОША

Мов хазяєчка хороша,  
Побілила все пороша.  
Любо глянути довкола —  
Білі луки, ліс і поле!  
Навіть зайчик між снігів  
До краплиночки збілів.  
Всі радіють: «Ну й хороша  
Ця хазяєчка пороша!»

Григорій Демченко

#### ТАМ У ЛІСІ

Там у лісі на горісі  
Листячка не стало,  
Там у лісі на горісі  
Пташенятко спало.

Зима вколо. Докоला  
Сніг і метелиця,  
А пташатку-небожатку  
Яр-веснонька сниться.

Богдан Лепкий



## «Передає правду від Бога людям»



З Днем Народження,  
Великий пророк українського народу!



# Поетеса від Бога

"І жах, і кров, і смерть, і відчай,  
І клекіт хижої орди,  
Маленький сирій чоловічок  
Накоїв чорної бід.  
Це звір огидної породи,  
Лох-Несс холодної Невви.  
Куди ж ви дивитесь, народи?!  
Сьогодні ми, а завтра – ви".

85 років від дня народження Ліни Василівни Костенко (1930), української поетеси, громадської діячки. Народилася в місті Ржищів на Київщині в сім'ї вчителів. Навчалася в Московському літературному інституті імені Горького. 1965 року підписала лист-протест проти арештів української інтелігенції. Під час суду над братами Горинями кинула їм квіти. За три роки написала лист на захист В'ячеслава Чорновола у відповідь на наклеп на нього в газеті «Літературна Україна». Після цього дев'ять років писала «у шухляду». За історичний роман у віршах «Маруся Чурай» (1979) була удостоєна Державної премії ім. Т.Г. Шевченка. 2005 року відмовилася від звання Героя України. 2010 року вийшов друком її прозовий роман «Записки українського самашедшого». «Вона – самотня людина. Ну що можуть їй дати всі ці президенти чи парламентарі, крім того, що з'їсти час? Скільки політичних партій намагалися прорватися до Ліни Костенко! Колись на одному вечорі соціалісти від Мороза якусь нагороду хотіли їй вручити. Вона сказала: «Я цю політичну бжутерію не приймаю». Ліна Василівна добре навчилася

мовчати. Її тексти написані ніби у вічність. Уявіть, що через 100 років людина отримає пошту з початку третього тисячоліття, і цим листом будуть поезії Ліни Костенко... Вона – з тих авторів, чий твори треба видирати для друку. Якщо не видирають донька Оксана чи наполегливі видавці, як Іван Малкович чи Олена Бойко з «Либеді», вона їх і далі дороблятиме, шліфуватиме» (літературознавець Михайло Слабошпицький). А це з листа української поетеси Ірини Жиленко до чоловіка Володимира Дрозда, написаного далекого 1964 року: «Учора водила Ліну по художниках. Були в Алліні (Алла Горська) майстерні. Стільки барв, такі шалені речі, аж очі боліли. Алла захопилася триколірною гравюрою (чорно-біло-червоною), робить дуже експресивні роботи... Ліна ошелешено, аж мовби перелякано, дивилася на величезні Алліні ескізи. Спитала: «Як ви можете, Алло, все це робити, знаючи, що ніколи не зможете виставити свої роботи?». Алла засміялась лукаво: «А ви?» А я дивилася на цих ставних і гордих жінок із буйно-золотими зачісками, у пасмах сигаретного диму, і думала: які вони схожі!» (лист від 29 січня 1964 року; Ірина Жиленко, «Ното feriens. Спогади», «Смолоскип», 2011)



## Дощем благословенний Кобзар

У місті Уніан-да-Віторія (Бразилія) відкрили пам'ятник Тарасові Шевченку. На церемонії були присутні Посол України в Бразилії Ростислав Троненко, мер міста Pedro Ivo Ilkiv, Президент Українсько-Бразильської Центральної Репрезентації та член Президії УВКР Віторіо Соротюк, отець Josafá Firman та численні представники української діаспори в Бразилії.



Цифри – це так відносно. Душа і тіло можуть бути набагато молодшими – варто докласти зусиль.



## Красиві УКРАЇНКИ

Наша нація багата на тих жінок,  
які прекрасні душою і тілом.  
У кожному номері «Бористену» -  
нова історія Красивої Українки



## ІНЕССА БУТКО: «ДЛЯ МЕНЕ БУЛО ВАЖЛИВО БУТИ КРАСИВОЮ МАМОЮ ЗАВЖДИ!»

Дніпропетровський фітнес - інструктор з 28 - річним стажем Інесса Бутко поділилася секретами підтримки краси і форми, а також розповіла про те, як прийшла до грузино-української філософської гімнастики.

- Інесса, панянкам не прийнято ставити такі питання, але ви чудово виглядаєте, готуючись зустрічати 50-річний ювілей і зовсім не соромитесь будь-яких цифр. Як почалося Ваше захоплення спортом?

- Так. Цифри – це так відносно. Душа і тіло можуть бути набагато молодшими – варто докласти зусиль. 27 років тому коли я була вагітна, мені до рук випадково потрапила книга «Ми чекаємо дитину», де давали поради не тільки з приводу вагітності та догляду за малюками, але й наводилися цікаві вправи для молодих мам. До речі, в школі я не була прихильницею фізкультури - частіше прогулювала, чим займалася. А потім, в пологовому будинку згадала про книгу і почала виконувати базові вправи, не виходячи з палати. Для мене було важливо бути красивою мамою, насамперед для себе. У підсумку, коли принесла сина на огляд через місяць, мені не вірили, що я нещодавно народила - талія була ще тонше, ніж до вагітності.

- У яких напрямках ви працюєте, що порадите тим, хто тільки відкриває для себе спорт?

- Все залежить від типу характеру людини. Комусь комфортно займатися в залі, хтось більше любить динаміку танців. Я пройшла довгий шлях від шейпінгу, який спочатку дивилась на касетах, потім пішла в 1991 році в першу секцію в нашому місті. Потім були пілатес, йога, степ-аеробіка, східні та латиноамериканські танці, фламенко, тренажерний зал. Зараз мою увагу зосереджено на йогалатесі, степ-аеробіці, бодіфлексі і хаду, але інші напрямки не зникають з мого життя. Танці ж стали хобі - свого роду «спортивний десерт», в якому я не можу собі відмовити. Постійний розвиток для мене - пріоритет.

Кожна людина індивідуальна у своїх можливостях, біоритмах і поглядах. Комусь ближче східні практики і філософія - такі люди відкривають для себе йогу і вдосконалюються в ній. Декому ближче спорт-зальні навантаження, робота з тренером. Однозначно можу сказати, що почати можна з хаду - це гімнастика, яка доступна кожному і не вимагає спеціальної підготовки, але в той же час стане відмінним стартом.

Хаду мене зацікавило своєю універсальністю. Це грузинська методика, філософська гімнастика (автор Звіад Арабулі), в основі якої, сприйняття людського організму як єдиної системи, яка не може повноцінно існувати, якщо не працюють деякі «деталі». Тренування дозволяють пропрацювати всі групи м'язів, а також м'язи обличчя і зорового апарату. Заняття триває одну годину і не має жодних обмежень - тренер підбирає вправи для людей з різним рівнем спортивної підготовки і віку, навіть для вагітних жінок. (У вересневому номері «Бористену» за 2014 рік ми детально розповідали про особливості цієї гімнастики)

- Чому така незвична назва - Хаду. Що воно означає?

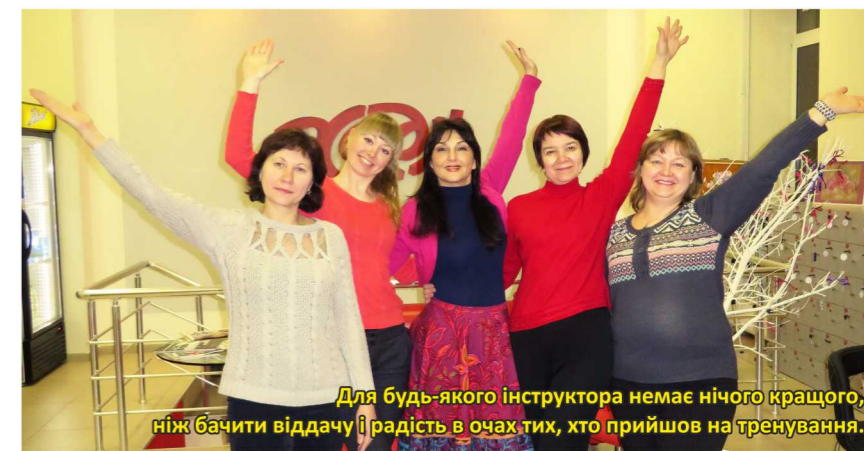
- Звіад Арабулі назвав цю методику в честь свого рідного села, яке знаходиться недалеко від Тбілісі. А я, виходячи зі свого досвіду інженера - технолога, можу сказати, що хаду - це як грузинський лаваш. Ось наприклад, будь-який спорт схожий на цікаву страву - йога як чаванпраш, тренажери в спорт-залі - хороший соковитий стейк, фламенко - набір смачних фруктів, а хаду - це лаваш, тому, що це з одного боку проста річ, а з іншого - класика грузинської кухні, для приготування якого потрібна мудрість поколінь. Так і в спорті - хаду це основа і для «м'яса» і для «фруктів». Тому для мене, як для

інструктора, цей напрямок на першому місці зараз. Не менш важливо, що ми свою Студію реконструкції тіла Хаду (про відкриття якої «Бористену» писав у номері за листопад 2014 року - авт.) залучили до підтримки українських військових - гімнастика використовується як засіб реабілітації поранених хлопців у лікарні Мечникова у Дніпропетровську. Також ситуативно збираємо гроші для окремих військових бригад.

- Це дуже важливо і правильно! А як Вам здається, для спорту характерна мода? От був період, коли всі захопилися йогою, потім був бум східних танців.

- Так, таке явище є. З'являються нові клуби, нові напрямки і стає модно їх відвідувати. Але ефективні напрямки залишаються поза часом - люди їх люблять і роблять частиною свого життя. Для будь-якого інструктора немає нічого кращого, ніж бачити віддачу і радість в очах тих, хто прийшов на тренування. А коли люди підкорюють свої спортивні вершини - вивчають танець, освоюють техніку або худнуть - це вже перша перемога. Я бажаю кожному не боятися пробувати щось нове в спорті, а головне не забувати, що успіх можливий тільки при злагодженій роботі не тільки нашого фізичного «я», а й духовного! Українська нація повинна завжди бути здоровою та красивою!

Розмовляла  
Мирослава Борхес



Для будь-якого інструктора немає нічого кращого, ніж бачити віддачу і радість в очах тих, хто прийшов на тренування.



**Від редактора:**

Ось це днями отримав на е-пошту такого коротенького листа. У ці трагічні для України дні кожен подібний прояв подвійно цінний. Можливо, ще хтось надішле в Лисичанськ українську періодику чи книги. Аби в тих краях нашого слова було більше раніше, то, напевно, і не мали б ми цю страшну війну....

Шановний пане Фідель!

До Вас звертається бібліотека для дітей №1, м. Лисичанська.

Хоча в нас і дитяча бібліотека, але в останній час ми також обслуговуємо і дорослих і юнацтво.

Зовсім випадково ми знайшли на Фейсбучі інформацію

про Вас. Нам дуже сподобався Ваш журнал, але в нашій бібліотеці його ніколи не було. Для юнацтва була б дуже актуальна інформація вашого журналу.

Якщо у вас є можливість надіслати нам старі випуски, ми були б Вам дуже вдячні. На жаль, коштів на поштові витрати ми не маємо!

Ближче познайомитися з нашою бібліотекою Ви зможете за адресою [lisbib.blogspot.com/](http://lisbib.blogspot.com/)

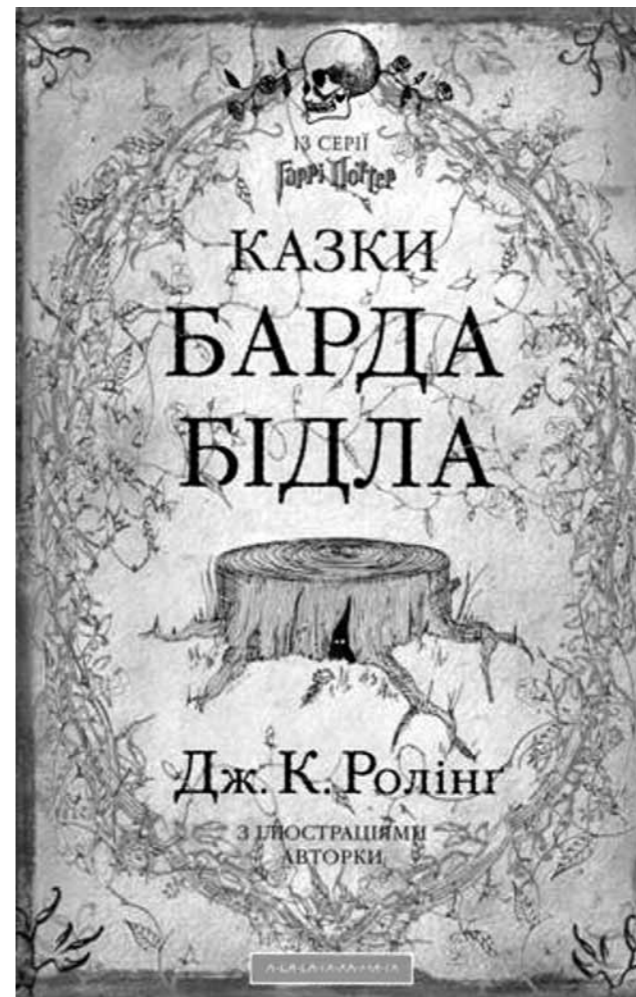
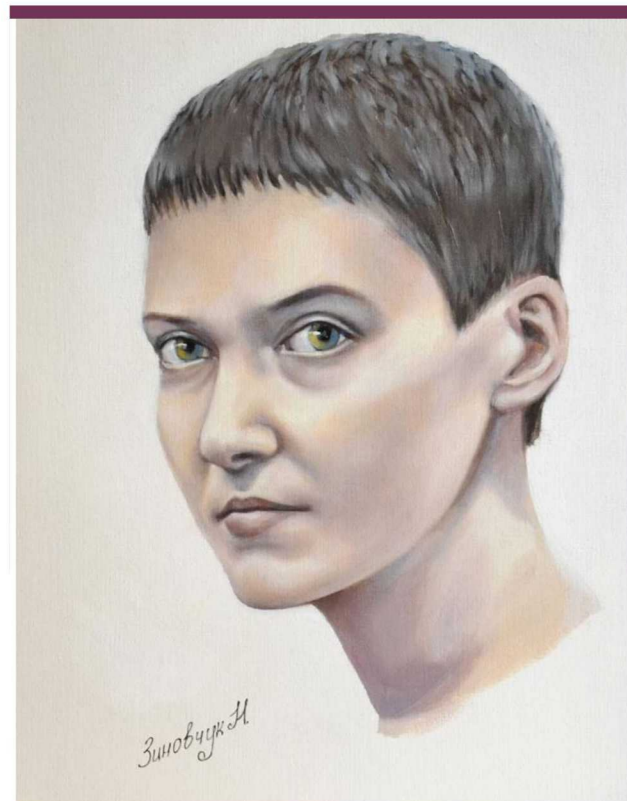
Сподіваємося на вашу чуйність.

**Бібліотека для дітей № 1 проспект Леніна, буд. 94  
м. Лисичанськ, Луганська область, Україна,  
93120, т. (06451) 4-36-62**

# Незламна Воля і Вільна Душа

Ця жінка в полоні, у в'язниці. Але навіть за ґратами вона вільна, на відміну тих мільйонів, які тримають її у себе. Надіє, тримайся, ти - це Україна!

**Автор портрету Наталія Зиновчук**



«Казки барда Бідла» — збірка казок, написана автором всесвітньо відомої серії про Гаррі Поттера Дж. К. Ролінг. 4 грудня 2008 року відбулася світова прем'єра книги, цього ж дня була прем'єра в Києві. Книга написана Дж. К. Ролінг як прощання з серією романів про Гаррі Поттера. Спочатку Ролінг написала тільки 7 примірників книги, усі вони написані від руки і ілюстровані самою Ролінг. Всі копії переплетені в шкіру і прикрашені сріблом та напівдорогоцінним каменем. До збірки входять п'ять казок, вигаданих Дж. К. Ролінг:

- Чаклун і стрибучий казанок / *The Wizard and the Hopping Pot*
- Фонтан фортуни / *The Fountain of Fair Fortune*
- Волохате серце мага / *The Warlock's Hairy Heart*
- Бебети Ребети та її реготливий пеньок / *Babbitty Rabbitty and her Cackling Stump*
- Казка про трьох братель / *The Tale of the Three Brothers*

## СЮЖЕТИ КАЗОК

### ЧАКЛУН І СТРИБУЧИЙ КАЗАНОК

Жив на світі добрий чарівник. Він завжди допомагав своїм сусідам, коли вони зверталися до нього зі своїми проблемами, він варив зілля і протиотруту у своєму чарівному казанку. Але незабаром він помер і залишив

все своєму єдиному синові. Невдовзі після смерті батька, молодий чаклун знаходить чарівний казанок, в якому лежить одна пантофля, в якій був клаптик пергаменту з написом: «З марною надією, синку, що це тобі ніколи не знадобиться».

Обурений, що йому більше нічого не дісталось, крім старого казанка, син відвернувся від усіх сусідів. Незабаром до сина-чарівника стали приходити зі своїми проблемами люди. Спочатку прийшла бабуся, у внучки якої з'явилися бородавки. Але молодий чарівник прогнав її. Зачинивши двері, він чує дивний стукіт на кухні. У казанка, що заповів йому батько, несподівано виросла мідна нога і він весь накрився бородавками. Казанок починає переслідувати свого господаря і ніякі закляття не допомагають від нього позбутися.

Наступного дня до чарівника приходять чоловік, у якого пропав осел. Без осла, він не може привозити товари в місто і його родина залишиться голодною. Молодий чаклун, проганяє і його, і тут же з'являється бородавчатий казанок з однією ногою з якого чути ослині звуки та голодні стони.

Поступово молодий чарівник проганяє все більше і більше людей, тих, що прийшли до нього за допомогою. Так казанок обзавівся слізьми, блювотою, собачим лаєм. Врешті-решт, чаклун, змушений підкоритися волі батька. Він починає допомагати людям, а у казанка пропадають придбані напасті. Нарешті з казанка вистрибує пантофля, яка прекрасно підходить до ноги казанка і він заспокоюється.

### ФОНТАН ФОРТУНИ

Високо на горі є фонтан, де раз на рік, одна людина може скупатися в ньому, для того, щоб отримати щасливу долю. Якоюсь там три відьми зустрілися. Перша відьма, Аша, страждає від невиліковної хвороби. Другу відьму, Алтеду, пограбував лихий чаклун, забравши в неї дім, гроші і чарівну паличку. Третю відьму, Амати, покинув коханий чоловік, і їй здавалося, що серце їй ніщо вже не загоїть. Ці три відьми вирішили дійти до фонтану разом, але на цьому шляху, лицар також приєднується до них.

На їхньому шляху до фонтану, вони стикаються з трьома проблемами. Перші дві пов'язані з гігантським черв'яком, який вимагав «докази свого [їхнього] болю» та з крутим схилом, де вони повинні довести «плоди своїх [їхніх] трудів». Третя проблема, перетинаючи річку, вони повинні довести «скарб свого [їхнього] минулим». Амати усвідомлює, що їй не потрібен колишній. На фонтані, Аша знепретомрює від виснаження. Для того, щоб врятувати її, Алтеда дає Аші підбадьорливий напій, який лікує Ашу від її хвороби. Алтеда усвідомлює, що вона може заробляти гроші заново. Лицар Амати у воді, після чого він просить у Амати її «руку і серце». Кожна людина отримує відповідь на свою проблему, не знаючи, що фонтан не мав магичну властивість взагалі.

### ВОЛОХАТЕ СЕРЦЕ МАГА

Жив колись вродливий молодий маг, який вирішує ніколи не закохуватися, тому він використовує темні мистецтва для запобігання себе від цього. Його родина, сподіваючись, що він зміниться сам, нічого не робить. Тим не менш, в один прекрасний день він почує від двох охоронців, що він не бездушний, тому він вирішує знайти талановиту, багату і красиву дівчину і одружитися на ній для отримання від кожного заздросців.

Він знаходить дівчину вже на наступний день. Чарівник переконує її прийти на вечерю в його замок. Під час вечері вона розповідає йому про те, що вона повинна знати його Серце. Маг показує їй волохате серце всередині кристала у підземеллі замку. Відьма напрошується ним, щоб повернути його всередину себе. Після цього чарівник робить це, вона охоплює його. Однак, будучи у відриві від свого тіла так довго, його серце «прокололи» за красою своєї шкіри, і запах її волосся. Пізніше інші гості знайдуть мертву відьму.

**Продовження на 20 стор.**



Початок на 19 стор.

**БЕБЕТИ РЕБЕТИ ТА ЇЇ РЕГОТЛИВИЙ ПЕНЬОК**

Це розповідь про короля, який вирішив, що тільки йому має бути доступна сила чарів. Для цього йому необхідно було вирішити дві проблеми: він мав захопити всіх відьом в королівстві, і мав навчитися магії. Він створив «загін відьмоловів» і вимагає інструктора з магії. Тільки «спритний шахрай» без найменшого магічного хисту згодився бути інструктором. Шахрай продемонстрував кілька простеньких фокусів, щоб дурненький король повірив. В цей час, Бебеті, пралю, що живе біля короля, стежила за шахраєм. Коли шахрай і король займалися «магією», Бебеті реготала так, що король подумав, що він має недостойний вигляд. Король хотів продемонструвати справжні чари перед своїм двором. Шахрай просить у Ребеті щоб вона йому допомогла, він просить, щоб вона сховалася в кущах і творила чари замість нього.

У ході роботи, капітан загону просить у короля, щоб його мертва собака повернулася до життя. Оскільки Бебеті чарами не в змозі підняти мертвих, натовп усвідомлює, що попередні дії були трюками. Шахрай видає Бебеті і звинувачує її у блокуванні чар короля. Бебеті тікає в ліс і зникає, і всі думають, що вона перетворилася на дерево. У відчаї, шахрай заявляє, що вона перетворилася «на дерево» і що потрібно зрубати це дерево.

• *Старезне дерево зрубали і залишився один пеньок. Всі вже хотіли йти назад в палац, але тут заговорив пеньок, він сказав, що не можна розрубати відьму і нехай вони перевіряють це над їхнім чародієм (шахраєм). Шахрай у всьому зізнався і попросив пощади. Пеньок каже королю, що вбивши відьму, він наклав прокляття на його королівство і щоб зняти його, він повинен захищати і оберігати відьом, а також поставити на цьому пеньку золоту статую бідній Бебеті, щоб ця статуя нагадувала про його дурість. І король так і зробив.*

**КАЗКА ПРО ТРЬОХ БРАТІВ**

Одного разу троє братів подорожували. У сутінках

**Березень (народні прикмети)**

о Якщо в гніздах менше яєць, ніж звичайно, - рік буде неврожайним.  
 о Місяць ріжками вниз - на тепло й добрий врожай.  
 о Довгі бурульки - весна буде затяжною; якщо багато довгих і товстих бурульок - на врожай ярини.  
 о Якщо в березні лежить сніжок за видолінками - врожай на городину і ярину.  
 о Осика в пухнастих сережках - цього року вродить овес.  
 о Погляньте на останні снігові кучугури, якщо поверхня їх шерехата - на врожай, якщо гладка - хліб не вродить.  
 о Якщо багато довгих і товстих бурульок - на врожай ярини.  
 о Якщо в березні сніжок із задуванням, то буде добрий урожай.  
 о Марець спочатку хмарний, в середині болотний, сніг буде дуже намолот-ний.  
 о Закує зозуля на голі дерева - буде неврожай.  
 о Якщо граки прилетіли прямо на гнізда - буде рання весна.  
 о Грак прилетів - скоро сніг зійде.  
 о Граки на гнізда сіли - через три тижні можна сіяти.  
 о Якщо граки прилетіли до середини березня, літо буде мокре, а сніг зійде рано.  
 о Граки зграями над гніздами в'ються: то сядуть, то знову піднімуться - погода зміниться.  
 о Якщо рано відлетіли на північ граки, які зимували в Україні, - бути дружній і повноводій весні.  
 о Якщо гуси високо летять - води буде багато, а якщо низько - мало.  
 о Гуси сидять, поховавши голови під крило, - буде похолодання.

вони дійшли до річки, яка текла настільки швидко, що її не можна було перепливати, і настільки глибоко, що її не перейти вброд. Але брати були чарівниками. Махнувши чарівними паличками, вони звели міст через річку. Дійшовши до середини мосту, брати побачили Смерть, яка була обурена тим, що вона не завербувала нових жертв, але вона сховала своє обурення і вдала, ніби враженна їхніми чарами, і за це запропонувала їм подарунки.

Старший брат був войовничий. Він попросив наймогутнішу паличку на світі, з допомогою якої він зможе перемогти всіх суперників, і навіть Смерть. Смерть відламала гілку зростаючої неподалік бузини, зробила з неї чарівну паличку і дала її старшому братові.

Середній брат був пихатий. Для того, щоб він зміг принизити Смерть, він зажадав силу воскрешати мертвих. Смерть підняла камінь, який був на березі, дала його другому брату, та й сказала, що він може повертати мертвих.

Молодший брат був мудрий і скромним. Він відразу поставив під сумнів добрі наміри Смерті і попросив у неї можливість ховатися від Смерті, де б вона його не шукала. Смерті нічого не залишилося, як зняти з себе плащ-невидимку і віддати її молодшому братові.

Після цього кожен з братів пішов своєю дорогою. Старший брат заблукав в одне село і переїг у двобої чарівника, з яким був у конфлікті. Потім він ходив селом і хвалився своєю паличкою. У ту ж ніч до нього заліз злодій, перерізав йому горло і вкрав чарівну паличку. Так Смерть отримала першого брата.

Середній брат повернувся додому і скористався воскрешаючим каменем. Три рази повернув він камінь, та й побачив, що перед ним стоїть дівчина, на якій він хотів одружитися. Але вона була холодна і печальна. Зрештою, брат не зміг винести туги, з'їхав з глузду та й убив себе, щоб назавжди залишитися зі своєю коханою. Так Смерть отримала середнього брата.

Третього брата Смерть шукала дуже довго, але він постійно ховався від неї під плащем-невидимкою. Врешті-решт він постарів і віддав мантию своєму синові, а сам вийшов назустріч Смерті. І вони покинули цей світ, як рівні між собою.

о Ворони купаються раною весною - до тепла.  
 о Журавель прилетів - скоро лід зійде.  
 о Чайка з'явилася - незабаром крига рушить.  
 о Голуби розворкотілися - на тепло.  
 о Побачив шпак - знай: весна біля порога.  
 о Ранній приліт шпаків і жайворів - до теплої весни.  
 о Ранній приліт жайворів та граків - на теплу весну.  
 о Жайворонки з'явилися - до тепла, а зяблик - до холоду.  
 о Ранній обліт бджіл - на красну весну.  
 о Качки прилетять гладкі й угодовані - весна буде довго й холодна.  
 о Птахи в'ють гнізда на сонячній стороні - на холодне літо.  
 о Якщо сороки й ворони роблять свої гнізда з південного боку, то це прикмета, що буде холодне літо.  
 о Місяць у великому туманному колі - за два дні буде непогода, а коли у вузькому, то настане завтра.  
 о Сонце в темнуватому прозорому колі або ж червоне перед заходом - чекай вітру.  
 о Червоний колір місяця в березні - ознака швидкого похолодання, посилення вітру, але ненадовго.  
 о Сині хмари - на тепло і дощ.  
 о Хмари плывуть високо - буде добра погода.  
 о Якщо хмари ущільнюються і видимість погіршується - чекай опадів.  
 о Сніг навесні тане з північної сторони мурашника - літо буде тепле й довге, а з південної - холодне й коротке.  
 о Сніг тане раптово і вода збігає швидко - буде мокре літо.  
 о Якщо з берези тече багато соку - літо буде дощовим, і навпаки.  
 о У березні посилення вітру віщує потепління й ясні опаді: вітер вночі - вода вдень.  
 о Як весною вперше гримить на голий ліс, то це така прикмета, що буде холод.

«ДИВОСИЛ»

**ОДНОСЕЛЬЦІ ВШАНУВАЛИ ВАСИЛЯ ПЕРЕТЯТЬКА**

«Любов до України, до рідного краю – це конкретні вчинки кожного із нас, націлені на утвердження нашої держави, нашої нації. І не бійтесь жити!» - В. Перетятко.

До дня народження В. П. Перетятка (2.03.1947 – 19.01.2012) – тележурналіста, поета на його «малій «Батьківщині» у селі Шульгівка Царичанського району відбулася тематична зустріч «Допоки я живу, живе село». В земській школі, де колись вчився Вася Перетятко, зібрались мешканці села та учні старших класів.

Його книга «Доля-кутя» - стала для багатьох односельців настільною книгою, бо в будь-якому настрої

знайдеш там пораду чи розраду від В.Перетятка: «Цінить кожну мить життя, і думки свої, і своїх друзів, і будемо всі пам'ятати і молити Бога, щоб послав нам благодать на нас, на наші сім'ї, рідних і близьких, на нашу Україну. І не бійтесь жити!». Як із глибокого колодязя спраглий набирає відро холодної води, так втомлений складними проблемами сьогодення пізнає цінну пораду із книги. Ось воно: «Не бійтесь жити!» Не бійтесь бути патріотами своєї країни, не бійтесь відстоювати громадянську позицію на благо всього суспільства, не бійтесь під синьо-жовтими прапорами єднатися задля незалежності держави. «Доля-кутя» - це Майдан Василя Пилиповича на якому він давно стояв поряд зі своїми колегами однодумцями, та багатьма іншими патріотами України: «І зникне п'ята колона, якщо словом і ділом любитимемо свою землю і будемо думати, що моя хата не з краю, а в центрі Майдану, ім'я якого – Україна».

На зустрічі лунала патріотична поезія, а також влучне публіцистичне слово стосовно міркувань про державну ідеологію, згадували про козацьку історію рідного села, розглядали світліні зачарованої Шульгівки. Присутні на зустрічі підтримали ініціативу що до встановлення в селі пам'ятного знаку «Запорозьким козакам – засновникам с. Шульгівка, на знак духовного єднання між поколіннями». Таким чином, була започаткована традиція збиратися кожен рік на тематичну зустріч «Допоки я живу, живе село», присвячену творчості Василя Пилиповича.

Ініціатори зустрічі виказують подяку за увагу до цього заходу шеф-редактору журналу «Бористен» Фіделю Сухоносу, з яким довгі роки приятелював Василь Пилипович.

**Зінаїда Бублей, організатор заходу**

«З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

**А як там в АТО?**

Часто ми чуємо питання «...а як там настрої у місцевих?» Вони різняться і багато чого на початку подій залежало від позиції місцевої адміністрації - якщо людина (хоч і від ПР), але з головою на плечах то там все було і залишається відносно тихо, якщо у кріслі засіла «вата», то маємо те що маємо. До того ж абсолютна дрімучість місцевих посилюється відсутністю інформації з України і безсоромною «роботою» пропагандистів московії. А ще те що вони не бояться «укропів»: кажуть «хунті» те що вважають за потрібне (далі звинувачень і образ діло не йде

бо це не думка, а штампи), користуються певними демократичними свободами для проявів невдоволення і майже цілковита тиша там де «руссіє» - бо одразу отримують або прикладом або чергою, але ж це визволителі! Ім можна...

Кажуть в кращому випадку що не за тих і не за тих і не розуміють що саме тому нікому не потрібні, бо від України відмовились, а Московією не стали так і плавають як лайно в ополонці. Але це моє особисте враження і погляд, а також висновки спілкування з ВСУ. Тому я їжджу туди виключно заради збереження тих кому Україна - є рідною.

**Володимир Кравець, волонтер ГО «Щит Дніпро» (м. Дніпропетровськ)**



*За тих хто ніч не спить, щоб ми заснули.  
 За тих хто замість чарки тримає автомат.  
 За тих хто сильний, мужній і відважний.  
 Молимося за Нашу Неньку Україну і за Її Солдат!*

Український народ.



«ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА»

## ЯК МОЖНА ПОБОРОТИ ВОРОЖІ СИЛИ В УКРАЇНІ?

Незаперечно, що крім московських агресивних бандитів, не бракує і своїх воріженьків, які не рідко творять більше шкоди для свого народу, як чужі. Впродовж довгої історії не бракувало в нас: зрадників, донощиків та запроданців, які і сьогодні зраджують власний народ і державу. Наприклад, нещодавно довголітній офіцер СБУ капітан Шляпкін, який відповідав за Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, старанно передавав їх московському агенту, що в наслідку вороже керівництво володіло докладними інформаціями українського Генштабу та керівництва АТО, що уможливило ворожому утворенню Дебальцевого котла. Він вчасно зумів виїхати до матірної Москви. Другий приклад, підполковник Генерального штабу ЗСУ Чорнобай на спілку з шпигуном ДНР Малешко, організували штурм під Адміністрацією президента та організували шпигунську діяльність на території України. Таких та подібних прикладів можна було б навести дуже багато.

Безсумнівно, що з відкритим ворогом є легше змагатися, як з прихованим. Дуже цікаву розв'язку цьому питанню, винайшла ОУН. Коротко після "визволення" советами Західної України 1939 році, змінити народу під новим окупантом, зазнало великих змін. Перше, почали таємно зникати суспільно-громадські активісти, інтелегенція а найбільше члени підпільної орг. ОУН, що тривожило місцевих провідників, бо вона була таємною. Значить, є донощики, але як їх вислідити? Підозрювання впало на вбогого осібника Михайла, якого влада зодягнула, та дала помешкання. Щоб впевнитись в його коляборації, передали через знайомого Михайлові ім'я партійної особи, мовляв, що вона співпрацює з організацією ОУН. Правда, його арештували, але після короткого часу, звільнили. Що було доказом підпільникам, про чорну роботу Михайла. Хоч за такий злочин прислуговувала смерть - вони вирішили тільки покарати. На допитах Михайло признався о своїй службі для держави.

Ще тої ночі, відрізали Михайлові половину язика, зробили перевязку, щоб не помер з впливу крові і зберегли йому життя. В тому часі, інформаційних засобів не було, тільки льокальна пошта "баба сказала бабі", яка на причуд діяла дуже справно. За тільки днів, всі люди Галичини вже знали про язик ще із певним додатком, що за такі злочини, не тільки язика стратить злочинець а також буде скастрований.

Після цієї операції запанувала тишина, навіть службовці й міліція злагідніли, щоб не мати будь яких проблем з не професійними лікарями. Якщо б таку операцію було зроблено в час капітанові СБУ Шляпкінові, то москалі з ополченцями не знали б всіх плянів АТО і не згинуло б 66 патріотичних вояків у бою за Дебальцево. Місто знищено - патріоти згинули а Шляпкін з родиною скрився у Москві - можливо, що по часі ще і службову пенсію дістане. Чому би ні? Багато регіоналів живуть до сьогодні з привілеями недоторканості та державну пенсію. Неварто навіть згадувати про українське судівцтво та багато суддів, яким не поминути справжніх всегромадських суддів та заслуженої карі.

Читач, як не скаже то подумає, хібаж можна вживати таких варварських метод, що світ подумає? Світ тільки реагує де є порушені його інтереси! Чи хтось чув світову реакцію на злочинно дике знущання сеператистами над українськими полоненими у Донецьку, де їх водили пов'язаними по вулицях міста, а потім скастрованими відпустили на пострах на волю. Всім відомо, що свої воріженьки можуть бути багато гіршими, як чужі. Таких злочинців, як корупціонери, злодії, продажники та донощики, не вистачить карати фінансово чи терміновим ув'язненням. Поставити такого злочинця на державне телебачення у вечірних годинах, коли всі є в дома і, нехай говорить, "я називаюся Шляпкін, живу там і там, взяв хабар за державну зраду і поверну його у подвійній сумі до державної скарбниці. Я дуже жалю, що я і мої нащадки будуть натавровані зрадниками". І так щоденно показувати людям кожного злочинця з власною сповіддю. Повірте, що в короткому часі, то буде найпопулярніша програма, яка буде не тільки лічничою, а також повчальною, що кожний злочин є не поплатний. І жодних злочинів більше не буде. Ув'язнення то є витрата людських грошей, а в'язниця тільки більше вишколює злочинців. І світова опінія, тільки схвалить таку курацію.

Дорогі брати і сестри в Україні і за кордонами, звироднілий Путін дав збройний визов нашій нації та її незалежності на вибір без вибору - здатись добровільно у неволю, або він силою забере. Народ зробив уже вибір - проливається не винна молодеча кров, якої буде ще багато, багато. Тому не може бути ні одного пасивного українця у світі, який по своїй можливості та спроможності мусить включитись в цю боротьбу, щоб зберегти честь і живучість нації та її незалежність. Через існуючий хаос в Україні, вже є прояви злочинного елемента присвоювати закордонну допомогу, тому УККА радить і просить всіх жертводавців, координувати свої пожертви чеоєз одну найстаршу допомогову організацію ЗУАДК, яка має певне і довірене представництво в Україні. Телефон ЗУАДК, 215 728-1630

Вірмо у власні сили, не вірмо в голосні порожні слова наших псевдо друзів, бо вони підвели нас в минулому і тепер не чекати ліпшого. Московський агресор не поборе об'єднаної 60-ти мільйонної української сили, яка зустрине напаснка оливом, із-закожного рога дому, кожного дерева та вікна. За нами Бог і наша перемога!!!

Іван Буртик (Нью-Джерзі, США)



«ВІСТІ З ДІАСПОРИ»

## УКРАЇНСЬКИЙ БАЛ У ЧИКАГО. ТРАДИЦІЯ У ПІВСТОЛІТТЯ

Понад 50 років у Чикаго відбувається найелегантніша подія в діаспорі – щорічний бал дебютанток. Молоді українські красуні презентують себе українській громаді. Цьогоріч урочистість мала благодійну мету. З огляду на події в Україні організатори – Українське лікарське товариство Північної Америки (UMANA) – вирішили передати кошти на закупівлю необхідних для навчань медиків манекенів.

Фешенебельний зал у Palmer House Hilton Hotel, білі сукні, витончені реверанси, вихід із батьками і танець з ескортом, дрес-код – традицію до Чикаго привезли українські лікарі-емігранти ще 1961 року.

До урочистого представлення дебю-тантки почали готуватись задовго до балу. Кілька місяців працювали із хореографами Роксоланою Пилипчак та Адріаною Караван. Обирали сукню, шукали партнера. Цьогоріч дебютували п'ятеро дівчат українського походу-дження, їх супроводжували п'ятеро ескортів у традиційних чорних смокінгах.

Наприкінці балу – традиційний танець коло-мийки босоніж. Дехто жартує: добре, що у залі багато лікарів, адже хлопці виконують важкі танцювальні елементи гопаку – вже не один смокінг розірвався.

Голова Фондації українського лікарського товариства доктор Марія Грицеляк сама була дебю-танткою. Її вихід у громаду відбувся у 1972 році. Згадує, тоді все було інакше. Дебютанок було зо два десятки. Сукні не купували, їх здебільшого шили мами чи кравчині. Втім, елегантності сукням це лише додавало. "Ми вийшли всі разом. Покло-



нялись, називали імена. Танцювали з татом і з ескортом. Тоді всі хотіли дебютувати, бути частиною громади. Це означало, що ми вирости і могли ходити на бали, забави. Перед тим нам не дозволяли іти на забави. Тоді дебютували майже усі дівчата з класу українознавства", – пригадує доктор Марія Грицеляк.

За її словами, теперішня ситуація в Україні спонукала зробити щось для України. Тож вирішили закупити манекени для навчань медиків:

– І дебютантки, і родичі на це погодились. Ми вирішили купити манекени, які застосовують під час курсів реанімації. На них можна проводити різні процедури. Це дуже допомагає у навчанні, адже люди зіштовхуються з ситуаціями, які можуть траплятись їм кожного дня на війні або в шпиталі. Ці манекени дуже дорогі. Їх можна купити за ціною від 1 тис. до 12 тис. доларів, залежно від їхніх особливостей. Ми вирішили купити манекени, що вчать зупиняти кровотечі. Вони коштують понад 5 тис. доларів. Загалом манекенів придбаємо 5 і надішлемо їх до центрального шпиталю у Києві. Наших медиків навчатимуть професіонали з Британії і Німеччини, а з цими манекенами їм буде легше це робити.

Автор Христина Бондарєва  
Фото Максим Прокопів





«МИ НЕ ЛУКАВИЛИ З ТОБОЮ»

## Гетьманівна. Скульптор. «Наша Лизавета»

*М'я гетьманівни Єлизавети Скоропадської ще має посісти гідне місце у плеяді українських діячів-патріотів, видатних українок вітчизняної історії*

Рідні та близькі звали її Лілі. Українці, яких у роки Другої світової війни нацисти примусово вивезли до Німеччини, – «наша Ліза», «наша Єлизавета». Талановита скульпторка, секретарка й помічниця батька – гетьмана України Павла Скоропадського, очільниця українського гетьманського руху Єлизавета Павлівна Кужім-Скоропадська і досі мало znana широкому загалу в Україні. Вона відчувала себе україночку, як і старша сестра Марія та брат Данило. Але її національна свідомість, за свідченням гетьманівни Олени Отт-Скоропадської, була гострішою: «У моєї сестри Лілі... все, що не було українським, з самого початку вважалося малоцінним».

Друга донька гетьмана Павла Петровича Скоропадського та Олександри Петрівни Скоропадської (уродженої Дурново) Єлизавета народилася 26 листопада 1899 року в Санкт-Петербурзі. Її назвали на честь батькової тітки Єлизавети Милорадович, основної фундаторки Наукового товариства ім. Т. Шевченка, відомої меценатки освітнього руху в Україні.

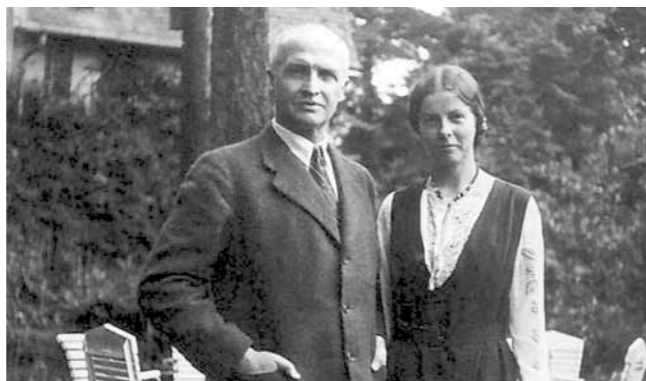
«Лілі якось розповіла мені значно пізніше, – розказувала її молодша сестра Олена Отт-Скоропадська, – що вона завжди, ще малою, цілком свідомо почувала себе україночку. Коли родина на літні місяці виїздила до своїх маєтків в Україні Полошок і Тростянця, вона це завжди сприймала як своєрідне повернення додому». Для Єлизавети спогад про побут у прадідівському маєтку в Тростянці – з його деревами та романтичними історіями – «залишився на все життя як про якийсь чудовий сон».

Власне, на Чернігівщині діти родини Скоропадських занурювалися в українське середовище, просто й звично спілкувалися із сільськими дідлахами, пізніше вивчали мову, читаючи українські книжки. Єлизавета Скоропадська ще маленькою дівчинкою, не вмюючи навіть писати, почала опановувати українську. Згодом вона завела окремих зошит, куди виписувала слова й мовні звороти, а значно пізніше, вже в Берліні, здивувала відомого українського вченого Зенона Кузеля точним знанням полтавських ідіом. Єлизавета по-справжньому дружила із сільськими дітьми, взимку з Петербурга постійно листувалася з кількома селянськими дівчатками, звичайно, українською.

«Колись у дитинстві я читала книжку про українських козаків, на жаль, не пам'ятаю тепер яку, – писала гетьманівна Єлизавета у спогадах. – Зі всієї книжки залишився мені в пам'яті на все життя один малюнок. Козак довго сидів у в'язниці. Вороги його катували, ображали, знущались над ним. І одного дня прийшов до нього якийсь чоловік з ворожого табору і обіцяв вирятувати його, коли тільки той козак скаже одне слово, що виркається Батьківщині і Бога... Однак козак не відрікся...» Єлизавета Павлівна ззнавалася, що цей козак залишився для неї на все життя прикладом великого героїзму й лицарства українців.

«Я часто з тремтінням молюся, щоб Бог ніколи не ставив мене в таке становище, – зауважувала вона. – І я уявляла собі той страшний тягар на душі, що мусіла б нести людина, яка відреклася хоч би на мент найсвятішого свого... Зрада для мене є чимось страшним і, навпаки, вірність є одною з найбільш високих якостей і прикмет людської гідності».

Витончена натура Єлизавети Скоропадської шукала самореалізації у філософських екзистенціальних та мистецьких образах. Історія зберегла для нас лише окремі її спомини та нотатки про світ довкола. Більша частина особистого архіву гетьманівни була знищена під час Другої



світової війни, але деякі її мемуари та нариси збереглися. «В душі мусить бути простір, в ній думки мусять кружляти як вітер у чистім полі, – писала вона у своїх спогадах 1932 року. – Люди відчиняють вікна в домах, щоб пустити в них чисте повітря й сонце. Так і душа мусить бути відчинена для повітря й сонця і в ній не має бути хворобливих, зачинених місць. Бо це є отрута для душі й несе їй загибель».

Інший яскравий спомин пов'язаний із її професійним вибором. Єлизавета з дитинства мріяла стати скульптором. «Коли ми були маленькі й жили в нашому маєтку Полошки коло Глухова, то ми з великим захопленням ходили дивитися, як в околицях села Полошки здобували глину... Не можу забути, як гарно було бачити, як дівчата сиділи й розбирали ковалки глини. Ще приємніше було те, що вони завше співали українські пісні. Співали на різні голоси. Їх спів і біла глина...» Так з'явилося бажання втілювати в глині різноманітні образи. «...Маленькою подобалося мені виліплювати всякі фігурки, – писала Єлизавета Скоропадська. – Моя мати часто казала, що коли я виросту, то треба буде для мене взяти учителя скульптора. Вона сама дуже гарно малювала й на мистецтві багато розумілася. Мала багато гарних книжок по мистецтву, й сестра Марія і я ще дітьми часто у них заглядали. Завше батьки казали нам, що коли ми будемо великі, то обов'язково поїдемо до Італії й там на місці побачимо великі твори старих майстрів».

### ЄЛИЗАВЕТА СКОРОПАДСЬКА: «МАЄ ЦІНУ ЛИШЕ ПОЧУТТЯ СПОВНЕНОГО ОBOB'ЯЗКУ І ЧИСТЕ СУМЛІННЯ»

Єлизавета Павлівна, отримавши спочатку домашню освіту, закінчила державну жіночу гімназію із золотою медаллю. Професійну освіту здобула, вивчаючи скульптуру в Петербурзі у члена Академії мистецтв Марії Діллон, згодом поновила свої студії в Берліні та Флоренції в знаменитого різьбяря Федеріко Андреотті в 1925 році. Уже перші її твори обіцяли великий успіх. У Берліні молода скульпторка мала багато замовлень на портрети. Роботи в гліні, бронзі з'явилися на виставках, а німецька преса схвально їх оцінювала, підкреслюючи в рецензіях талант мисткині. Єлизавета виконувала скульптурні роботи на замовлення в Голландії та Фінляндії.

### СПРАВА ВСЬОГО ЖИТТЯ

Але справжнє покликання Єлизавети Скоропадської було пов'язане зі служінням батьківщині. На стихійно сформовану українську духовність благодатно вплинуло її знайомство під час останнього року навчання у гімназії в Орлі з молодістю вчителькою, переконаною україночку. Під її впливом Єлизавета дізналася про український визвольний рух, почала серйозно вивчати українську історію. Згодом вона напише: «Має цінну лише почуття сповненого обов'язку і чисте сумління. Мабуть, легше під час великого піднесення віддати життя, в захопленні кинутися в бій, у вогонь, ніж цілий вік, не чекаючи слави, з радістю і без скарг нести той хрест, що мусимо нести в повсякденному житті». Неважко зрозуміти, що ці слова вона адресувала своєму батькові гетьману Павлу Скоропадському.

У споминах про 1917–1918 роки Єлизавета Павлівна розповідає, що для родини було великою несподіванкою

обрання батька гетьманом України. «Під час революції ми жили в Петербурзі, й довго не було жодних відомостей від батька, – згадує. – Кілька місяців не було листів. У Страшну п'ятницю перед Великоднем 1918 року біля Гостинного двору було людно і газетярі викрикували новини. Чулося про переворот, Київ, якісь імена, ніби про Скоропадського. Але ми були так далекі від думок про переворот, зв'язаний з батьком, що не звернули ніякої уваги... На другий день ми дійсно прочитали про переворот Скоропадського і були страшенно здивовані і стурбовані... Ми купували всі часописи, які тільки могли знайти, і всюди стояло щось інше, в подробицях одне протирічало другому, однак сумніву більше не було, що переворот дійсно стався. Але як, що було правдою, а що ні, ніхто не знав...»

«Початок батькового Гетьманату в 1918 році став для Лілі вирішальною подією її життя, – згадувала Олена Отт-Скоропадська. – Її улюблений, обожнюваний батько – Гетьман України! Повна романтичних ідей – їй було тоді 18 років – вона вбачала в ньому втілення своїх ідеалів». За словами сестри, Єлизавета «з захватом піддалася справді пануючому тоді в Україні загальному настрою ентузіазму в будівництві нової української Гетьманської держави. Славне минуле з давніх гетьманських часів знову ожило для неї в особі батька. Молоді, та й старші пані з батькового оточення захоплювалися Лілі: молода гарна Гетьманівна й до того ж справжня українська патріотка. Лілі від самого початку стала серед прибічників Гетьмана свого роду іконою, в кожному разі найулюбленішим членом нашої родини».

Падіння гетьманату 1918 року Єлизавета сприйняла як особисту катастрофу. Рідні все частіше констатували, що вона здавалася відстороненою і холодною. Але її показна внутрішня самотність зовсім зникла на українських святкуваннях, які відбувалися в родині Скоропадських, або на офіційних українських заходах у Берліні, де гетьманівна сяяла своєю справжньою чарівністю. У побуті була дуже скромною, «як худенька сіра мишка». За свідченням молодшої сестри Олени, «вона не надавала сукням зовсім ніякого значення». Зазвичай носила власноручно пошиті сіднички та в'язані светрики.

Єлизавету з її «тонкими рисами обличчя під зачіскою, як у мадонни», згадувала Олена, вважали «сімейною красунею». Власне кажучи, рисами обличчя вона була найбільше схожа на матір, зазвичай м'яка й стримана, всі її любили за ніжність. Водночас Лілі почувалася привілейованою донькою, оскільки єдина з дітей успадкувала від батька його сірі очі й «часом він ніжно називав її «моя сіроглазка».

До діяльності батька Єлизавета практично долучилася у 1928 році, після того як гетьман Данило завершив свої студії в Берлінському вищому технічному інституті й почав працювати інженером. Лілі перебрала на себе частину роботи, яку перед тим виконував її брат, насамперед особисте листування гетьмана. Окрім того, допомагала у виданні політичних дописів, частина яких друкувалася у власному помешканні Скоропадських на ручному верстаті. У цей час, за її власним зізнанням, вона була справді щасливою, адже це була праця для української справи, до якої «лежало її серце».

З 1923 року вона працювала в Українському товаристві червонохрестної допомоги, що мало також назву «Українське товариство допомоги біженцям», яке очолювала її мати Олександра Петрівна Скоропадська. Головною своєю метою товариство проголосило допомогу біженцям, які приїздили до Німеччини. У 1929-му Єлизавета очолила добродійну організацію «Комітет допомоги голодуючим в Україні». Він свідомо обмежив свої функції виключно матеріальною допомогою голодуючим, намагаючись зробити її загальноукраїнською. «Негайна матеріальна допомога голодуючим в УРСР можлива тільки при умові повного відокремлення допомогою акції від всякої політичної акції», – зазначалося у заяві гетьманського проводу. Єлизавета вела широке листування, намагаючись залучити якомога більше людей до збирання коштів для українців напередодні та під час Голодомору 1932–1933 років. Той факт, що ці добродійні організації очолювали представниці гетьманського роду, сприяло приєднанню жіноцтва до українського благодійного руху.

### ВИПРОБУВАННЯ ВІЙНОЮ

У ході радянсько-німецької війни Єлизавета Павлівна опікувалася українцями, вивезеними до Німеччини на примусову роботу, відвідувала табори, де вони перебували, намагалася забезпечувати їх харчами, одягом. У той час гетьман Павло Скоропадський прагнув полегшити умови їх утримання, використовуючи свої зв'язки в німецьких політичних колах. Близька подруга гетьманівни, відомий історик Наталія Полонська-Василенко, яка під час Другої світової разом із чоловіком виїхала з України до Німеччини й уникла радянських лабетів, писала: «Наша Ліза», «Наша Лизавета» зовуть її дівчата з України і як великого святого чекають на її відвідини. Які здивовані були вони, коли довідались, хто вона... Темна і страшна доля більшої частини з них: в далеких концтаборах, в Сибіру покують вони невеликий гріх – знайомство з Німеччиною... Як ясний промінь, що світив їм під час тяжкої примусової праці, понесли вони спогад про «їхню Лізу».

У 1945 році, напередодні наступу радянських військ на Берлін, Єлизавета Павлівна разом із батьком вирушили до Оберстдорфа (Баварія), де в той час уже мешкали Олександра Петрівна з донькою Марією та сином Петром. Гетьманівна стала єдиним свідком трагічної загибелі Павла Скоропадського, що трапилася 26 квітня 1945-го внаслідок важкого поранення під час бомбардування. Після тривалих пошуків українського священника їй вдалося знайти греко-католицького духовника (отця Григорія Онуфрива), який відслужив молебень над тілом гетьмана в Баварії, на той час уже окупованій американцями.

Пізніше, оповідаючи про тяжкі обставини поховання Павла Скоропадського в суворі часи війни, гетьманівна Єлизавета згадувала: «Чи міг хто подумати, що будуть так ховати мого батька, одного з найбільших українських патріотів? Все було таке непривітне, чуже, безнадійне. А проте й у ті суворі часи я мала втіху, і на душі стало легше. В останню хвилину принесли труну і знайшовся священник. У мене було почуття, що то сам Господь Бог його послав. Хоч і не православний був священник, але свій, українець. У мене було почуття, що мій батько і я все ж таки не відірвалися від України і, що б не сталося, ніколи не відірвемося. Отець Онуфрив немов висловлював жаль і співчуття українського народу».

Згодом Єлизавета Павлівна згадувала, що «вся праця батька на чужині полягала в тому, щоб зберегти, розвинути і в слушний час здійснити ідею великої незалежної Української Держави». Її роздуми є найпереконливішим виявом глибоких національних почувань, які гетьман прищепив своїй доньці, як, зрештою, і всій родині. Водночас вони є незаперечним доказом облудності й фальшивості звинувачень Павла Скоропадського у «російськості», бо засвідчують, що він належить до найвидатніших діячів новітньої української історії, патріотів-державників.

«Коли я думаю про свого Батька, я найбільше ціню в ньому те, що він зробив на еміграції, – писала гетьманівна Єлизавета у 1945-му. – Дехто буде казати, що героїстичним вчинком було йти на Софійську площу в 1918 році й свідомо взяти на себе весь тягар влади й відповідальність. Це правда, але я кажу, що ще більше героїста, сили волі й витривалості треба було мати для того, щоб не підупасти на душі на чужині й зберегти українську справу в чистих руках».

### НА ЧОЛІ ГЕТЬМАНСЬКОГО РУХУ

Від червня 1945 року Єлизавета Скоропадська постійно мешкала в Оберстдорфі. Вона активно займалася політичною діяльністю, сприяла розбудові гетьманського руху в українському еміграційному середовищі Німеччини й здобула на цьому шляху неабияку популярність. У 1949-му виїхала заміж за Василя Кужіма, одного з діяльних керівників Союзу гетьманців-державників, соратника гетьмана Павла Скоропадського, близького до його родини. За фахом правник, він у 1918-му був українським консулом на Кавказі. Після утвердження в Україні більшовиків Кужім емігрував до Німеччини – у Берліні в середовищі української еміграційної громади він був бажаною й поважаною постаттю.

Продовження на 26 стор.



Початок на 24 стор.

Разом із Іваном Мірчуком, Дмитром Дорошенком, Олександром Скорописом-Йолтуховським і Володимиром Коростовцем належав до кола тих діячів, які найчастіше відвідували родину Скоропадських у Ванзее.

Шлюб Єлизавети Скоропадської, який тривав лише дев'ять років, був щасливим. Крім того, що вони з чоловіком були однодумцями й знаходили розраду в українському громадсько-політичному житті, обоє любили працювати. Василь Кужім виконував бухгалтерські замовлення німецьких фірм, а Єлизавета Павлівна вишивала для угорської фірми національні орнаменти на блузках. Улітку подружжя мандрувало високо в гори і збирало ягоди та гриби, якими забезпечувало найкращий готель Оберстдорфа.

У лютому 1959 року, після смерті старшої сестри Марії Скоропадської-Монтрезор, згідно з «Актами про діичність Гетьманської влади та порядок правопреемства в нашому Роді на принципі старшинства» Єлизавета Павлівна пе-

ребрала провід української монархічної організації «Союз гетьманців-державників». Наприкінці свого життя вона передала родинний архів Скоропадських, який зберігався у її приватному помешканні, до Східноєвропейського дослідного інституту ім. В. К. Липинського у Філадельфії (США).

Померла Єлизавета Павлівна Скоропадська-Кужім 16 лютого 1976 року в Оберстдорфі.

Наталія Полонська-Василенко, підкреслюючи значний внесок гетьманівни Єлизавети в український громадсько-політичний рух, писала: «Тягнеться безперервно ланцюг видатних українських жінок, що в'яже велику княгиню Ольгу, княгиню Романову, Гальшку Гулевичівну, Людмилу Старицьку-Черняхівську, Олену Телігу. Прийде час, коли одною з ланок цього ланцюга з повним правом стане ім'я Єлисавети Кужім-Скоропадської».

Матеріал друкованого видання «Тижень»

№ 10 (382) від 12 березня

«ВІДГОМІН ІМПРЕЗИ»

## ПРЕЗЕНТАЦІЯ НОВОЇ КНИГИ

В обласній бібліотеці відбулася презентація нової книги Є.Бадіна «Українська вдача». Відкрила культурний захід завідувачка краєзнавчим відділом бібліотеки пані Голуб І.С. В подальшому ведучим був голова спілки письменників Дніпропетровщини Луценко В.А., який дав коротку оцінку книги Бадіна Є.О. як книги з дослідження історії українського етносу.

Справді, в книзі досліджені витки українського етносу з самого початку появи слов'ян на теренах від Карпат до Дніпра. Автор виокремлює споконвічні риси українського етносу: демократичність, працелюбність, невойовничість, індивідуалізм, високий IQ, емпатію, схильність до гумору. Аргументація автора часто оригінальна і часто несподівана. Так автор доводить, що український етнос з самих перших відомостей про нього арабських, перських, візантійських мандрівників та істориків характеризується як етнос, зосереджений на копійчій й успішній праці, як етнос, який не займався підкоренням сусідніх народів. Доводячи цю тезу, автор використовує різні аргументи. Так усі войовничі етноси мали обов'язково бога війни (Арей у греків, Марс у римлян, Отон у скандинавів); а в українській міфології бог війни відсутній, тобто в ньому не було необхідності. Озброєння предків українців – давніх слов'ян було примітивним: 2-3 коротких списа. Не було в них такої основної зброї тих часів як меч, а вже про якісь там балісту чи катапульту вже годі й казати. Примітивність зброї (це була зброя, яка використовувалася радше для полювання) також яскраво свідчить про неспрямованість давнього українського етносу на війну. В давніх слов'ян абсолютно було не розвинене конярство. Усі завойовники тих часів масово в військових діях застосовували коней, давнім українцям застосовувати було нічого. Навіть ставлення давніх українців до такого напою як кумис свідчить про відсутність у них конярської справи. Усі народи, в яких було розвинене конярство, споживали кумис, а для давніх українців той, хто споживав кумис, був ментально чужою людиною.

Автор у системі своїх доказів спирається на різні джерела: на наукові праці істориків, філологів, етнологів, археологів, на давні літописи, на українську міфологію, український фольклор, на твори літератури і мистецтва. Оскільки автор за освітою філолог, то лівова частка доказів носить саме лінгвістичний та літературний напрям.



Так, розповідаючи про працелюбність українців, Бадін Є.О. наводить уривок з безсмертної «Енеїди» І.П.Котляревського: По нашому хохляцькому строю Не будеш цапом, ні козою, А вже запевне, що волом: І будеш в плузі походжати, До броваря дрова таскати, А може, підеш бовкуном. Це автор процитував той момент, коли Еней з хлопцями підпливав до острова, де жила страшна чаклунка Цірцея, яка перетворювала людей на тварин. Котляревський описує як чаклунка представників кожного народу перетворювала на певну тварину: москаля на цапа, ляха на барана, француза на собаку, іспанця на індику... І тільки українця на вола, бо працював народ як віл. Такі несподівані аргументи додавали колориту глибокому аналізу про ментальність українців.

Безумовно, не міг автор відсторонитися й від питання про різницю українського й російського етносів. Тим більше, що це питання в період агресивної політики російської держави дуже часі. Автор, спираючись на ідеї видатних українських істориків і філологів, цілком підтримує ідеї про самотність українського етносу, про давнє і самотнє походження української мови. Він розвінчує ідеї російських шовіністів про начебто походження українців від російського етносу, а української мови від російської.

Підносячи чесноти українського етносу, автор разом з тим вказує й на ті риси ментальності, які вже в історії відіграли з українським етносом свою негативну роль. Тут йде мова передусім про індивідуалізм українців. Індивідуалізм, який призводив до боротьби українців між собою, до переваги корпоративних інтересів над загальнонаціональними. Ця біда неодноразово заважала українцям створенню власної держави. Ця біда чатує на українців і зараз в часи агресії російської держави.

На презентації присутні поділилися своїми думками про книгу. Виступили письменник-фантаст О.Волик, біолог Барановський, громадський діяч Л.Ковтанюк, депутат М.Хоменко та інші.

Анастасія Пімонова

На фото: Євген Бадін розповідає про свою роботу над новою книгою

«НЕСПОДІВАНИЙ РАКУРС»



Михайло Співак (Канада) – письменник, публіцист. Народився в місті Кемерово. В 16 років став кандидатом у майстри спорту з шахів. На початку 90-х виїхав до Ізраїлю, де здобув спеціальність програміста. З 2005-го мешкає в Канаді. Автор романів: «Тилові щури, або армійська одиссея Сьоми Шлака» (2008), «Бешкетник» (2010), «Пригоди дона Мігеля Кастильського і візира Єрусалимського в Іспанії» (2012), «Чоловічий погляд на кохання» (2013). З 2010 року – головний редактор газети «Пережестя Вінніпег», з 2013-го – заступник головного редактора літературного журналу «Новий Світ», що випускається в Торонто видавництвом «Litsvet». Також веде шаховий гурток при освітньому центрі «Ерудит» у місті Вінніпег (з 2011 року). Твори Михайла Співака публікували видання Канади, України, США, Росії, Ізраїлю.

### ПІДКАБЛУЧНИК

Давніший мій приятель, назвемо його Русланом, характер має твердий, мов кремій. Чоловік він суворий, з колишньої союзної республіки, де слово мужчини – закон для його дружини. Сказав, як відрізав. Там жінка в сім'ї не капризує. Її справа – кухня й діти, і мовчати, коли чоловік каже.

Покликав Руслан у гості мене й довготелесого Вадима, який раніше в десанті служив, а нині – інструктор зі стрибків з парашутом. Сидимо за столом чинно й благородно у чоловічому товаристві. Руслан сповнений солідної гідності. На столі в глибоких піалах його фірмовий плов із ніжною бараниною і невідомими нам спеціями. Діти у Руслана – милі, дві донечки-близнючки, охайні такі. З кімнати вийшли, привіталися з дядьками і знову зникли за дверима. Жодних вересків, криків і біганини. Дружина глави сімейства – темноволоса Гузель – метушиться біля плити. То одну страву принесе, то іншу: салати міняє, напої ставить, забирає порожні тарілки. І так усе робить граціозно, ніби танець живота виконує.

– Кому добавки? – вкрадливим голосом запитує вона. – Ні-ні, сидіть! Я сама принесу й брудний посуд зі столу приберу. Ви їжте. Смачного! Дорогий, ти сьогодні втомленим виглядаєш. Роботи багато, спина ніє? Сідай зручніше. Ось тобі подушка, – і знову до нас обертається, ніби відчуває за собою провину: – В попередку у мого Руслана коле. Якщо я не догляджу: він то на протязі без майки сидить, то задумається в незручній позі. Ви вже вплиньте на нього – берегти йому себе треба.

Промовила й знову на кухню поспішає. Нас задріст гризе: як у них все поставлено, у східних народів! Я такої дисципліни в армії не бачив. Дружина – розумниця. Між іншим, головний бухгалтер та на хорошому рахунку. Красуня. Без перебільшення, могла б фотомоделлю стати. Однак суворі східні звичаї не дозволяють подібних вільностей. Сама Гузель – худенька, акуратна; волосся у неї строго і трохи з викидом на сучасний лад в зачіску каре укладене. Господиня вона дивовижна. В операційній кімнаті такої стерильності не побачиш, як у неї вдома. А головне – лагідна в присутності чоловіка, мов овечка. Пощастило з нею Руслану!

Посиділи ми добре, подякували господарям за гостинність і почали збиратися по домівках. Вадим винувато белькоче:

– Вибачте, що так скоро. Мені дружина звеліла її маму в аеропорту зустріти. Перепрошую ще раз, але я боюся спізнитися.

Втуплюється в підлогу, і його обличчя заливає

рум'янець збентеження. Ясна річ, тут би кожен із сорому крізь землю провалився. Тещу зустрічати? А чи не надто жирно буде?! На такі доїде – невелика птиця. Ось ми з Русланом показали б їй, хто в домі господар... Ну, я, мабуть, не показав би, а Руслан – точно.

Виходимо з Вадимом за поріг, зітхаємо, думаємо. Немає спокою в душі. Хоч зараз розлучайся з нашими «пацючками» і – мерщій за Зульфією на батьківщину Руслана. Життя якесь несправедливе. Я теж хочу бути паном, щоб кожен мій суворий погляд ловився на льоту. Хочу турботи про своє здоров'я. Моя, холера, подушка мені під спину не підкладає. Правда, спина у мене не болить. Але це – неважливо, головне – принцип. Вирішено! Ультиматум під барабанний дріб! Або нехай благовірна схилиться перед моєю чоловічою величчю, або розлучення і нова дружина, як Гузель. Буде плакати і благодати, та слово моє твердіше сталі, і я його не зміню. Мужик я, зрештою, чи не мужик?!

Тільки зібрався йти, як чуємо за дверима:

– Ти черево вже своє набив?

– Гузель...

– Ти коли кран обіцяв полагодити?

– Люба...

– Ох, як мені набрид цей театр одного актора! Набридло бачити твою самовдоволену фізіономію в образі султана!

– Кохана...

– І моя роль безсловесної тіні мені теж набридла. Хочеш пускати пил в очі своїм дружкам, до речі, таким же ганчіркам і мямлям, як і ти сам, – нехай, але без мене!

– Я...

– Авжеж, ти! Зараз піднімеш із дивана свій зад і підеш викидати сміття.

– Гузель, у мене спина.

– І швидше!

– А спина?



– Потім у будинку не забудь прибрати – це тобі від болів лікувальна гімнастика. Діти, жваво сюди! Допоможіть татові навести порядок і простежте, щоб він не занув перед телевізором.

Голосно грюкнули двері в спальню. Ми й отямитися не встигли, як на порозі з'явився стривожений Руслан із двома величезними чорними мішками.

– Ви тут, – запитав він слабким голосом, – все чули?

– Ммм...

Він зітхнув приречено, і в його зітханні відбилася печаль спійманого за руку фокусника. У цей момент у мене в кишені задзвонив мобільний телефон.

– Алло, зайчик. Скучила? Я вже їду. Круасани по дорозі купити? Ні, що ти, мені не проблема зробити коло в іншій кінець міста. Я ж знаю, як ти любиш із шоколадною начинкою. Курочку для мене поставила запікати в духовці? Яка ти розумниця!

Руслан із полегшенням ловив кожне моє слово й сивав найіронічнішою з усіх існуючих на землі посмішок.

– Пана підкаблучник, – промовив пафосно, коли я опустив мобілку до кишені, – на цьому засідання акціонерів нашого тасмного клубу закінчено. Дозвольте відкланятися!

Він манірно кивнув і потягнув сміття до величезного зеленого баку.

А я їхав до пекарні й розмірковував:

– З ультиматумом дружини якось негарно вийшло. Слово ж собі чоловіче дав. Добре, хоч озвучити його не встиг. Дружина б не пробачила, а з собою я як-небудь домовлюся: «Прости?... Прощаю... Впевнений?... На всі сто... От і чуди, приємно мати справу з інтелігентною людиною!»

Починало сутеніти. З динаміків тихо лилася пісня:

«А захочеш, щоб поруч була королева, –

Для початку спробуй сам стати королем».

Ех, заїду ще букет троянд дружині куплю. От вона здивується й зрадіє!

Михайло Співак

Українською переклав Сергій Дзюба





Олена Лань – письменниця, журналіст.  
Закінчила Львівський національний університет ім.І.Франка, факультет журналістики. Багаторічний співробітник загальноукраїнської суспільно-політичної газети «Високий Замок» (м.Львів). Обіймала посаду завідділом культури.

Зараз живе в Празі.  
Автор книги «Бурдебач». Книжка вийшла у Львові – одночасно російською та українською мовою (переклад Олени Волосевич).

### «БУРДЕБАЧ» (фрагмент)

Вам колись доводилося прокидатися посеред зачарованого лісу у великому чоботі в товаристві пухнастого гострозубого чоловічка? Значить у вашому помешканні полював уважніший бурдебач,

ніж той, що замість іграшки вкрав восьмирічного Микиту. Ой, як же той злякався, коли дізнався, що його не тільки віднесли з дому, а ще й зменшили!

Нікіта прийшов до тямі від того, що вуханчик бризкав йому в обличчя крижаною водою з наперстка розміром із цебро. «Це все мені тільки сниться, це нічний кошмар», – переконував себе хлопчик, але вода була такою холодною, що не залишала жодних сумнівів – він не спить.

– Оклигав? – пробурчав чоловічок. – На ось, попей. Може, полегшає.

– Ви чаклун? – запитав Микита захриплим голосом.

– Ні, але дещо в цьому розумію. Зменшити можу, збільшити, вогонь розвести... Господи, з ким я про все це говорю? Це ж ЛЮДИНА! – пухнастик роздратовано похитав головою й пішов до заростей кульбаб, за яких виднівся гігантський кросівок.

– Ви куди? – стрепенувся Мік.

– Зі мною поїдеш, – буркнув бурдебач, діловито поправляючи короткий кацавейку із трьома яскравими ґудзиками, що зовсім не пасували за кольором. – Скажу, що ти мій далекий родич – дивак.

Щось клацнуло, і носок кросівка відкрився. З нього вистромилася дві незугарні зелені голови з виряченими очима, одна – більша, друга – менша.

– Динозаври! – зойкнув Микита. – Але вони ж вимерли...

– Та ти що – осліп? – обурився вуханчик. – Ящірки це. Звичайні ящірки.

– Розміром з корову? – недовіриливо запитав хлопчик.

– А ти зараз розміром з кого? – гмукнув бурдебач. – До речі, мене звати Матвій. Верхи їздити вмійш?

– Ні, – чесно зізнався Мік.

Матвій театральньо закотив очі й пішов у кросівок за сідлами. Вони виявилися такими ж незвичайними, як і «коні». Довгі, з потрібною системою кріплення, дуже високими луками й багажним відділенням для сумок за вершиком. Матвій міцно-міцно прив'язав Микиту до сідла м'якими ремінцями.

– Це – Блискавка, – відрекомендував чоловічок, показуючи на свою ящірку, – а під тобою – Тюхтя. І нема чого носом крутити! Тюхтя кожного в бігу за пояс заткне, а ім'я таке, тому що лагідна. Я її «з пелюшок» вигодував.

– А як же її поведу? Я ж не знаю, куди їхати... – боязко поцікавився Микита, тримаючи в руках довгий повід.

– Вона сама тебе поведе. А ти затам: ми їдемо в бар «Три жолуді» перехилити келишок, а то в мене від усього цього голова іде обертом. Заразом поговоримо про те, що робити. Головне – ні з ким не розмовляй. Зрозумів?

Хлопчик кивнув і глибоко зітхнув, намагаючись угамувати внутрішнє тремтіння.

– Тоді їдьмо. До «Трьох жолудів!» – наказав Матвій Блискавці й Тюхті, яка так стрімко зірвалася з місця, що якби не ремінці, Микита вилетів би із сідла. Складність

їзди на ящірці полягала в тім, що вона була занадто гнучкою. На різких поворотах голова Тюхті заледве не торкалася хвоста. Крім того, вершинок мав на скаженій швидкості ухилитися від гострих, як лезо, травинок.

– Все, приїхали, – буркнув бурдебач, зупиняючись під дубом. Його найнижча гілка, здавалося, сягала хмар. Під ко-рінням гіганта зяяло дупло. Матвій рішуче попрямував до нього. Те, що Мік там побачив, нагадувало сцену з фільму. Зал прикрашали світлячки, які кружляли в такт музиці. На кожному столі стояла гнилючка, що світилася слабким мерехтливим світлом. На великому відполірованому пеньку співала дівчина з довгим світлим волоссям й смарагдовими мигдалеподібними очима. Вона задумливо перебирала струни інструмента з половинки жолудя, що віддалено нагадував гітару. Микита завмер, наче зачарований. Йому здавалося, що нічого прекраснішого від цього голосу він ніколи не чув. Немов уві сні, хлопчик рушив до співачки.

– Ти КУДИ? – злісно прошипів бурдебач. – Русалки не бачив?

– Не бачив, – промимрив Мік, повільно приходячи до тямі. – А хіба в них немає риб'ячого хвоста?

– Лишенько ти моє, – простогнав Матвій і рішуче потяг хлопчика до вільного столика в дальньому кутку. – Звісно, немає! Хвосты носять закордонні вертихвістки, а у нас, слов'ян, у русалки утоплениці йдуть. Ти утопленицю із хвостом колись бачив?..

Немов з-під землі біля них виріс офіціант – чорний чоло-вічок з гачкуватим носом, червоними очима, невеликими рижками й собачими лапами. Його пальці, коліна й лікті «прикрашали» довгі брунатні пазури. Вбраний він був у куртку на короткий рукав й вузькі панталони.

– Що будемо замовляти? – не вітаючись, запитав він, недобророзичливо косуючи на Міка в костюмі ведмежати.

– Чашу медовухи, міцної, і ранкової роси.

– Ранкової нема, залишилася тільки вечірня, – буркнув офіціант.

– Гаразд, нехай буде вечірня, – не став сперечатися бурдебач, і рогатий зник.

– Ц-е-е хто? – злякано прошептав Микита, втупившись у порожнє місце, де секунду тому стояв офіціант.

– Чорт, – буденно відповів вуханчик. – А там ще двоє – тільки п'яні. Ці як налигаються – відразу перетворюються на свиней. Чисто як люди.

За столиком біля сцени задоволено рохкали два рогатих кабани, вкритих рудою шерстю.

– Бар «Три жолуді», – пояснював Матвій, – особливе місце в нашому лісі. Сюди можуть ходити всі – навіть найлютіші вороги, не боячись, що хтось на когось нападе. На дуб на-кладене потужне закляття. Сама Господиня працювала. Ось чому тут усі одного зросту. Бачиш старого з бородою в білій сорочці й білих штанах? Це чугайстер – мисливець на нявок. Він може бути зростом із сосну. Виріє яму, схо-вається в ній, листям зверху прикриється й чекає, коли нявка підійде. А потім я-а-а-ак вистрибне – і розірве навпіл!

Хлопчика пересмикнуло: – Навіщо ж так жорстоко? – Та ти що?! Якщо нявок не тримати в шорах, – у лісі нікому життя не буде. Злі вони. Життя з людей висмоктують, як молоко. Лікарі потім лікують-лікують, а користі жодної, людина марніє на очах, поки не вмере. Добре, що нявки поки що на чарівницький народ не нападають, але, гадаю, це поки що. А ще на тім місці, де вони потанцюють, трава не росте. Звісно, надзвичайні заходи чугайстри за-

стосовують дуже рідко, але без них ніяк. Нявки о-о-он там... Подивися – тільки обережно...

Бурдебач показав хлопчочкові веселих молодих людей, що сиділи біля шинквасу.

– Хлопці як хлопці, нічого особливого, – почав було Мік, але відразу осікся. Один з них повернувся до хлопчика спиною. Під тонкою сорочкою просвічували... нутрощі! Було видно, як стравоходом рухається щойно з'їдений бутерброд. Микиту ледве не знудило. Чорт із келихом вечірньої роси з'явився саме вчасно.

Хлопчик ніколи не пив нічого смачнішого. Вода була легкою й наповнювала особливу свіжістю. Кожна крапелька мала свій присмак: маку, м'яти, меду... Ковток за ковтком Мік наче всотовував чари цього місця. Клієнти «Трьох жолудів» уже не здавалися такими страшними.

Після медовухи бурдебачу теж полегшало.

– Ти, головне, нічого не бійся. Доправлю я тебе додому – цілим і неушкодженим. Слово бурдебача! Дамо усьому лад... – уже зовсім іншим тоном сказав він.

– Як дамо лад? – відразу поцікавився Микита.

– Розумієш, я так далеко тебе відніс, що назад не один день їхати будемо, – пробурчав чоловічок. – Та ніч особливо була – повне місячне затемнення. У такі ночі все можливе, а у нас, бурдебачів, дурне чаклунське дихання відкривається. Сил стільки, що самим не віриться. Перекинувся я на сову й махнув у місто. Думав, може, люди щось новеньке винайшли. У мого сусіда, наприклад, телевізор на всю стіну – японський, – очі вухачика збуджено заблищали. – Теж під ліжком знайшов. У вашому світі він не більше людської долоні, а в нас – сам розумієш.

– Та ви ж і так зменшуєте все, як хочете, – зауважив Мік.

– Не все, і не як хочемо, – з жалем визнав бурдебач. – А сучасну техніку взагалі змінювати складно. Загавився – і нема мікросхеми, зникає! Вони ж і так крихітні. Відверто кажучи, від такого чаклунства жахливо втомлюєшся. Можна навіть занедужати. Втім, зазвичай під ліжками великі речі не валяються.

– Але я ж був великий! – обурився хлопчик.

– Ну, так, великий, – знехотя погодився пухнастик. – Я ж казав – друге дихання. Щоправда, я тебе стільки разів зменшував, що ледь не знепритомнів. Ет, і куди я дивився?.. Ну та що тепер говорити.

– А назад збільшити зможете? – затамувавши подих, запитав Микита.

– Знаєш, давай на «ти», – сьорбнувши медовухи, запропонував чоловічок. – Зараз я взагалі нічого не можу, навіть совою стати, хоча зазвичай це для мене – раз плюнути. Всі сили вичерпав. До того ж людину я зменшував уперше в житті. На щастя, все добре закінчилося. У тебе плombs в зубах є?

– А назад збільшити зможете? – затамувавши подих, запитав Микита.

– Знаєш, давай на «ти», – сьорбнувши медовухи, запропонував чоловічок. – Зараз я взагалі нічого не можу, навіть совою стати, хоча зазвичай це для мене – раз плюнути. Всі сили вичерпав. До того ж людину я зменшував уперше в житті. На щастя, все добре закінчилося. У тебе плombs в зубах є?

– Ні, – здивовано відповів Мік.

– Дякувати Богу. Живе і неживе зменшується по-різному. Плomba могла тобі зуба розірвати. До того ж неживе можна збільшувати, коли захочеться, а живе – тільки на повний місяць.

Микита нервово ковтнув.

– Ось такі справи... – чоловічок задумано сьорбнув медовухи. – І взагалі щодо тебе мені з Господинею порадитися треба. Може, вона якесь замовляння безпечніше знає. Ох, і перепале мені на горіхи...

– А хто вона, ця Господиня? – стиснено запитав Микита.

– Правителька нашого лісу – його душа й хоронителька. Тільки вона вирішує, хто тут залишиться, а хто ні. Взагалі-то бурдебачі не місцеві. Раніше ми жили в селах і містах, але потім вирішили переселитися ближче до природи, – вуханчик засовався на стільці, наче бовкнув зайве. – Господиня дозволила нам залишитися за однієї умови: люди в жодному разі не повинні пронохати, куди саме зникають їхні речі. Тобто за межами лісу ми маємо бути особливо обережними.

– А в лісі не треба бути обережним? – здивувався Микита.

– Ні, – посміхнувся чоловічок, – тут діють відворотні чари.

– Які чари? – не зрозумів хлопчик.

– Відворотні, – пояснив бурдебач. – Ви, люди, цей ліс майже не бачите.

– Як це «не бачимо»? – образився хлопчик. – Він на всіх картах е! І грибники до вас, певно, ходять... – До сусіднього столика саме підійшли троє регочучих боровиків. Микита здивовано закліпав і тільки трохи згодом розгледів, що це не гриби, а веселі дідки в розкішних оксамитових беретах.

– Взагалі-то рідко, та й що вони можуть тут побачити? – скорчив поблажливу гримасу вуханчик. – Ти хоч раз чув, щоб хто-небудь на русалку наштовхнувся? А на бурдебача? Отож бо!

Повз них, погойдуючи стегнами, пропливла зеленоока співачка. Хлопець-нявка, сьорбнувши зайвого, змовницьки підморгнув своїм друзям, встав з-за столу і рушив за нею.

У кінці залу почувлися різкі голоси, потім дзенькіт розбитого посуду й пронизливий дівочий вереск. Усі завмерли й уп'ялися очима туди, де починалася бійка. Хлопець на-магався втримати красуню, а та в розпачі шпурляла в нього все, що траплялося під руку. Тобто все, що стояло на найближчому столику рудих чортів. Тим більше, що ті вже нализалися, наче свині, й мирно порохували на підлозі.

– Ходімо звідси – з нявками жарти кепські, – прошептав бурдебач, схопив Микиту за руку й потягнув до виходу. До місця конфлікту вже бігли друзі забіяки.

– Ти що? – обурився Мік. – Ї ж нема кому захистити! Люди так не чинять.

Він вирвався й хутко побіг туди, де кричала бідолашна співачка. Хлопчик не уявляв, що буде робити, але раптом йому саянула гарна думка. Добігши, він всім тілом наліг на руку нявки, якою той тримав русалку. Нахаба зойкнув і від несподіванки відпустив свою жертву. Та, не гаючи часу, метнулася до дверей. Нявки з диким лементом кинулися за нею, прихопивши й Міка. Він запекло брикався, дряпався й навіть кусався, але його тягли за комір, немов щеня.

– Не так швидко, молоді люди, не так швидко! – мовив хтось над головою хлопчика. Мік побачив, що вихід з шинку загородили двоє – чугайстер і якийсь чоловік років тридцяти п'яти із глибокими синіми очима. Старий спокійно заковчував рукави, незнайомець хижко посміхався. Хлопчика жбурнули під стіл. Почалася бійка. Синьоокий вочевидь володів прийомами рукопашного бою. Удар – і один нявка відлетів у протилежний кінець залу. Другий гепнувся на підлогу, коли на його спину опустився ціпок чугайстра. Втім, нявки швидко зорієнтувалися, вишикувалися півколом і почали повільно тіснити своїх ворогів за поріг «Трьох жолудів».

«А синьоокий б'ється, як професіонал! Але звідки тут майстер рукопашного бою?» – ледве встиг подумати Микита, як відчув, що його знову кудись волочать.

– Ворущися, ворущися, – сичав йому на вухо бурдебач, відтягнувши хлопчика за шинквас. Вони вискочили на вулицю крізь задні двері.

– Гайда, гайда! – підганяв Матвій, підсаджуючи Микиту на Тюхтю. – З тобою самі неприємності. Ну, чого ти туди поліз? У героя побавитися схотілося? Так ці нявки могли заласкотати тебе до смерті. Або просто поласувати тобою, на десерт, так би мовити. Кому я щойно пояснював, що вони дуже небезпечні? От і мене, певно, вже засікли.

– А мама говорила, що дівчатам у таких ситуаціях треба допомагати, – відрубав Микита й раптом затнувся. Дивна річ – вдома мамині повчання завжди нервували його, а тут він згадає їх ледь не на кожному кроці. Горло судомно стиснулося.

– «Мама говорила, мама говорила», – передражнив його бурдебач. – Ну, чого розсівся? Ідьмо!

Дві ящірки зеленими блискавками шмигнули в куці. Позаду пролунало протяжне вовче виття.



«100 РЯДКІВ ПРО КНИГУ»

## Казки Великого Лугу



Оліна Заржицька. Великий Луг над Дніпром. – Луцьк: Твердиня, 2013. – 160 с.

До збірника «Великий Луг над Дніпром» увійшли три десятки авторських казок, але вони написані так незвичайно і настільки правдиво відтворюють народну традицію, що часом не віриш, ніби можна було все те вигадати. У цих казках і легендах повністю враховані особливості побудови народних казок, використовується барвиста лексика, актуалізовані національні архетипи. Окрім того, сюжети цих творів прив'язані до певної місцевості – до Наддніпрянщини, а точніше до Великого Лугу, який, як відомо, «батько» усім козакам. Нині це, на жаль, затоплена місцина, колись багата на дичину і поросла очеретами, але сам архетип у національній свідомості залишився.

Книга поділена на три розділи: «Казки про тварин з берегів Дніпра», «Казки про наддніпрянців», «Легенди Великого Лугу».

У першому розділі читач знайомиться із самотнім кабанчиком, який потоваришував з каченям і зрозумів, що має бути собою; полохливим зайцем, що навчився грати на чарівному барабані; лінивою вороною, яка усіх інших лісових мешканців об'їдала; розумною жабою, що змогла помститися ненажерливій щуці; легковажним лінивим горобцем; сміливим маленьким метеликом; кмітливою ящіркою, яка провчила пожадливого півника; жертвовою мамою-лисицею, що вигодувала вовченят, як рідних; хитрим вужем, який видавав себе за гадюку, та багатьма іншими.

Кожна казка має чітку, але ненав'язливу мораль і містить моделі поведінки, які легко зчитуються через вчинки головних персонажів.

Друга частина книги зовсім інша. Тут головними героями стають люди, які живуть у незвичайному світі, повному легенд, частину з яких вони творять власноруч. Чарівництво, базоване не сміливості, щирості і героїзмі, – частина їхнього життя: сирітці Орісі допомагає небесний посланець Сонячний чоловічок; рибалка Василько від усього серця закохався в русалку, яка ще в людському житті тікала від татар і кинулася в річку, і прагне її порятунку від небуття; молодий музикант Звенигор помандрував

на острів Душ Праведних посеред Дніпра, а молодий лоцман Михайло побував на іншому острові в гостях чортів і зміг їх перехитрити; козак прослужив три роки у Морського Царя, навчав морське військо козацькій бойовій майстерності; останнім подарунком для Юрка від батька стало чарівництво, завдяки якому можна миттю побудувати бронзовий міст, викликати срібний човник і золотого коня, який літає швидше за вітер; козак Швидкогляд – хитрий характерник, який може й за себе постояти, і пихатих панів провчити; захищають свій народ чорноока козачка Стеша і троє братів, наділених чарівними здібностями; матір іде за жадібним сином, перетвореним на камінь, у чарівну печеру зі скарбами водяника; святий Миколай у подобі старця навідується до самозакоханих дітей козацької вдови Ганни...

Цей розділ показує: за добро віддячується добром, а за зло – злом, навіть коли ображений про те й не думав, бо сміливість винагороджується, і так само за підступність отримаєш своє покарання. Лише людині обирати, на чиєму вона боці, але для того, щоб зрозуміти, який ти несправді, треба пройти випробування. Часто героями цих казок стають козаки – народні герої і заступники.

Останній розділ книги пояснює будову світу, а його героями часто є батько Небо і матінка Земля. Цей авторський погляд на світ захоплює, але також зовсім не суперечить народній традиції.

Маленьке курча стало єдиним, хто врятував землю від сутінків і засвітив Сонце; комети з'явилися через сваволю Вогню і його боротьбу з Водою і Вітром, та й Небо і Земля можуть посваритися; червона калина з'явилася з розтовчених бусин розірваного вороном наміста; бджолами стали працюючі дружини ледачих чоловіків; Чумацький Шлях – то розсипана сіль з воза чумака, який досі розповідає казки зоряним сестрам; на річці перетворилися діти богатири Славути, а першою кам'яною бабою стала знедолена красуня Діяна.

З того часу ходять люди до кам'яної Діяни, просять у неї допомоги, й оповідач цих казок і легенд також ходив, просив щастя для України і волі для українського народу.

Навіть перелік казок показує, наскільки багатогранний цей збірник, але кожна казка самобутня і може сприйматися як окрема історія, а може, як петриківський малюнок, що прикрашає обкладинку, складатися у єдиний барвистий візерунок.

Також хочу відмітити велику кількість дуже гарних ілюстрацій, які кольоровими вклейками розміщені в кожному розділі.

Яскраві, веселі, пригодницькі казки з цієї книги, я думаю, не залишать байдужим жодного малого і дорослого читача.

Наталія Дев'ятко

«ГІСТЬ НОМЕРА»



Казімеж Бурнат,  
Польща

## БЕЗМЕЖНИЙ ВСЕСВІТ

Пам'яті Юрія Завгороднього

Десятиповерхова коробка  
кидає тінь на Твою могилу  
всякне волога  
пам'яті  
а Твої вірші  
все ще струментимуть  
польськими значеннями  
не змирюсь із  
безконечністю ночі  
доки сам не впаду  
їй на дно  
в імлістий блакиті  
небесної гармонії  
зустрінемось  
ніби й не розставалися

Полянця, 17.11.2013 р.

З польської переклав Володимир Гармат

## ЖАР СУТІНОК

Кричуща самотність  
біль фіолетового світла  
ким ти міг би бути  
але не став  
розуміння змісту апетиту  
позбавило тебе голоду  
рій піску  
на чужих тілу  
біліючих заглибинах  
перед тобою море  
плюскіт води  
у висохлій криниці  
ще жеврієш  
щоби цнотую скромності  
заплекти душу  
на дні ночі

З польської переклав Олександр Гордон

## ПРОНИКАННЯ

Бракує мені зо дві хвилини  
на власність  
відстані у задумі  
над пригасаючим палом  
очі приплющую  
чую миттєвий шепіт із завтра  
місяць поступається місцем  
м'якому світлові Ранку  
лагідним пульсом



Андрій Судин (народився 1 червня 1957 у Львові) – редактор, журналіст, публіцист, викладач.

Працював редактором у газетах «Радянський поліграфіст», «Підзамче», «Діло», «Молода Галичина». Був одним із провідних учасників видання літературного альманаху для української діаспори «Зерна».

Протягом кількох років був позаштатним кореспондентом Львівського обласного радіо, коментатором із економічних питань Львівського телебачення. У 1994-2006 рр. працював головним редактором журналу «Палітра друку».

На теперішній час викладач Української академії друкарства.

Заснував і редагує інтернет-ресурс «Книгобачення» до проблем книжкової справи.

## ДИВНИЙ ЛИСТ, ОДЕРЖАНИЙ СТУДЕНТКОЮ-ТРЕТЬОКУРСНИЦЕЮ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

Драстуйте, вельмишановна Тетяно!

Звертається до Вас від імені всіх своїх подруг і сестер Велика Весняна Калюжа Це моє повне ім'я, так мене називають. Дехто каже Велика калюжа, інші – калюжа, а більшість просто мовчать і йдуть собі далі. Зате батько називав мене Маленьким Дзеркальцем Весни. Але то батько. Вони деколи полюбляють пестливі імена, та й справи не стосуються.

Те, з чим я до Вас звертаюся, ми спочатку хотіли написати кореспонденту, в газету, щоб він, як це вміють газетярі, розставив усі крапки над "і", детально і об'єктивно розібрав проблеми усіх сторін. Однак я розцінила цей шлях як надто кружний і ненадійний. До того ж не хотілося б, щоб наш заклик сприймався, як скарга.

Мене відговорювали писати Вам, казали що Ви надто молоді, не до того Вам... Що Вас вчать у Вашому інституті – "як" і "що", а не "для чого"... Та все ж я вірю Вам. Та й, зрештою, нема мені більше до кого звернутися.

Живу я у віддаленому районі міста, тому становище моє вважається привілейованим. Не так часто їздять автомобілі і не так часто взагалі нарікають на мене і на моє існування. Та все ж це становище не набагато краще, ніж тих моїх подруг і сестер, які живуть у людних місцях, хоча б кожна із них прагнула бути бодай на моєму місці.

Розумієте, шановна Тетяно, всі ми походимо із гордих, шляхетних, майже королівських родин – Сонця, Весняного Дощу, Блискавиці, Талого Снігу... і все наше життя – то прагнення чистоти і величного незворушного спокою. У кожній із нас живе цнотливість Казкової Принцеси.

Останні слова можуть викликати у Вас усміх, але то, я знаю, від тривіального ставлення до нас. Що за бажання цнотливості може бути в калюжі? А воно є у кожній

входить до його свіжості  
аби надати сенсу близькості  
до пня втоптую  
власний окрайчик неба

З польської переклав Юрій Завгородній

## ШІСТДЕСЯТИЙ СТУПЕНЬ УТАЄМНИЧЕННЯ

ані злетіти вгору  
ані кудись відлетіти  
запах землі зголоднілої тисне  
останній міст зливається  
з горизонтом

З польської переклав Юрій Завгородній

## ПРОБУДИ МЕНЕ

ретельно збери вологу ранкову  
затихнуть огидні вітри  
згромадження хмар  
звільнить простір світу  
з березовою галузкою руці  
супроводь  
стежкою коника  
до скупчень дозрілих трав  
щоб на схилі дня  
втамувати прагнення  
пахощами скошених луків  
пробуди

З польської переклав Юрій Завгородній

природній речі. Потреба неторканості, потреба вічної готовності до творчої співпраці з навколишнім, я не говорю – гармонії, вам, певно, вже набридло про неї чути на лекціях...

Ось учора на світанку із мене напилася кицька, потім, коли встало сонце, у моїй воді купалися горобці. Хіба ж я проти цього? Потім наді мною схилився хлопчик. Навпевне, вперше в житті він побачив по-справжньому небо, його глибину. Саме не недосаженість, а глибину. Можливо, йому тоді хотілося скочити в нього і летіти, заплющивши очі. Він торкнув мене маленьким пальчиком..., але тут загукала його мати. «Не лізь у калюжу, вона брудна!»

Вона відтягла хлопчика за руку і довго я ще чула її нотації, поки вони віддалялися. Це було нестерпно.

Так, на дні моєму бруд. Але хто, як не ота дбайлива матуся і її подібні нанесли його туди своїми черевиками? Хто, як не вони каламутять його щодня і розбризкують не-нависними автомобільними шинами, розтинаючи в мені небо і весну?

Тому я – і всі ми – закликаю, благаю Вас, якщо не заради нас самих, то хоча б заради того хлопця, прийдіть, запам'ятайте нас наповненими небом, уособленням Весни і цнотливості, залиште іншим пам'яті про нас, щоб і вони не могли забути. Хай хоч на полотні бачать те, що на бачать навколо себе...

Деколи я мрію опинитися в полі, подалі від доріг, хоч у виямках замерзлої ріллі, хоч у видолинку з торішньою травою, аби надивитися на безкрає небо і наслухатися неторканості. І я ще буду там, але зараз, поки я зможу, я буду поряд із тим хлопчиком. Поки він не навчився ще сміятися з мене і відділяти від Весни.

Я вірю, що і ви не полишите хлопця напризволяще, його матінці.

Хіба не в цьому обов'язок Вас як художника?  
На сім прощайте, бажаю успіхів.

Велика В.К.



## У бібліотеці розкажуть про традиції чаювання



Чайна церемонія на кафедрі порівняльної філології східних та англо-мовних країн.

Книжкова експозиція у Науковій бібліотеці ДНУ.

Для всіх, хто любить чай та цікавиться історією його виникнення і розповсюдження, виробництвом різних сортів чаю, традиціями чаювання в різних країнах, Наукова бібліотека Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара підготувала виставку книг «Чайна церемонія».

Починаючи з 2004р., 15 грудня святкується «Міжнародний день чаю». Ідея «дня чаю» виникла під час Всесвітнього суспільного форуму (World Social Forum) в Індії. А мета цього свята – залучення уваги суспільства до проблем виробників чаю та популяризація цього дивного напою.

Ось декілька цікавих видань з експозиції «Чайна церемонія», яку підготував відділ обслуговування науковою літературою Наукової бібліотеки ДНУ. Джейн Кемпсі «Чай – напій-досконалість». Це захоплююча розповідь про найдавніший напій, що завоював мільйони сердець по всій земній кулі. У ній ви дізнаєтесь не тільки про різні сорти чаю, їх властивості, чайний посуд, але і про те, як готують та п'ють чай в Японії, Китаї, Туреччині, Марокко, Індії, Єгипті, на Тибеті, в Південній Америці та інших країнах. Як робити чайні суміші, що допоможуть схуднути, покращити настрій, підвищити імунітет, виликати застуду і навіть побороти похмілля.

Привертає увагу книга В.В. Похльобкіна «Велика енциклопедія кулінарного мистецтва». Ті, хто захоплюється кулінарією, відкриють для себе нові рецепти різних країн і народів та зможуть вдосконалити свою майстерність у приготуванні вишуканих страв і напоїв, серед яких не останнє місце займає чай.

Ви не зможете відірватись від книги Євгена Кручини «Японія. Гастрономічна симфонія». «Що, де, як і чому їдять і п'ють японці», ви дізнаєтесь з невимушеної розповіді автора, що подорожував країною «сонця, що сходить».

Вас зацікавлять, також, книги: В.В. Хохлачов «Все про чай», Н.П. Івашкевич «Мистецтво чайного столу», Габі Хауберг-Швенк «Харчування» та багато інших.

Чай полюбляють всюди. У багатьох країнах світу він є національним напоєм. Чорний або зелений, насипний або плитковий він тамує спрагу, знімає стомленість, зігріває в холод та охолоджує в спеку. А ще він зближує незнайомих людей та зміцнює дружні відносини.

Хто не чув про чайні церемонії, що стали немов священним ритуалом у Японії. Чай – не просто напій. Його називають «аптекою в склянці». Як ліки, чай приймають в Індії та Греції, Туреччині та Італії. Тому здавна йому відводилось особливе місце серед продуктів споживання.

За давньою легендою, чай відкрили випадково. Китайський імператор Шен Нунг завжди піклувався про своє здоров'я і пив тільки чисту кип'ячену воду. Якось вітер зірвав купку листя з дикою чайного куща і жбурнув їх в казан з окропом. Скуштувавши напій, правитель Піднебесної був у захваті від його смаку. Так чай увійшов в історію людства.

Виставка «Чайна церемонія» привертає увагу не тільки цікавими виданнями, але і незвичайним оформленням. На полицях, поряд з книгами, демонструються оригінальні коробки з чаєм та чайний посуд.

**Співробітники відділу обслуговування науковою літературою НБ ДНУ ім. О. Гончара**

## Звіт департаменту освіти і науки облдержадміністрації про виконання обласного бюджету за 2014 рік

За 2014 рік виконання обласного бюджету по департаменту освіти і науки облдержадміністрації за загальним фондом складає 95,3 відсотків – при запланованих видатках 763,3 млн грн профінансовано 727,0 млн грн. За спеціальним фондом обласного бюджету – бюджетом розвитку (капітальні видатки) виконання склало 78,2 відсотків – при запланованих видатках 19,6 млн грн профінансовано 15,4 млн грн.

За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження у сумі 95,1 тис грн. проведено поточні ремонти приміщень комунального закладу освіти «Нікопольський навчально-реабілітаційний центр «Ніка» Дніпропетровської обласної ради».

Крім того, на виконання Регіональної програми оздоровлення та відпочинку дітей Дніпропетровської області у 2014-2021 роках в звітному році для оздоровлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей, талановитих та обдарованих дітей закладів освіти області за рахунок коштів субвенції з обласного бюджету бюджетам міст та районів витрачено близько 3,8 млн. грн., для учнів і вихованців закладів освіти, що фінансуються за рахунок коштів обласного бюджету – близько 1,9 млн грн.

В межах дії Регіональної цільової соціальної програми «Освіта Дніпропетровщини на 2013-2015 роки» 299 переможцям другого (обласного) етапу Всеукраїнського

конкурсу з захисту науково-дослідних робіт учнів – членів Малої академії наук України виплачено обласну іменну стипендію на загальну суму 882,0 тис грн, проведено обласні конкурси для педагогічних працівників області «Учитель року» та «Вихователь року», виплачено обласну педагогічну премію на загальну суму 143,7 тис грн, забезпечено оплату послуг зберігання підручників, посібників та навчально-методичної літератури, які надходять за рахунок коштів державного бюджету.

На виконання заходів Регіональної цільової соціальної програми «Молодь Дніпропетровщини» на 2012-2021 роки 334 кращим студентам вищих навчальних закладів та учням професійно-технічних навчальних закладів виплачена обласна іменна стипендія на загальну суму 1121,0 тис грн., враховуючи трьох стипендіатів обласної іменної стипендії імені О.М. Макарова; проведено обласний конкурс «Студент року Дніпропетровщини» на суму 15,9 тис грн, на конкурсній основі виплачено матеріальне заохочення молодими вченими вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, наукових та науково-дослідних установ на загальну суму 600,0 тис грн.

**Заступник директора – начальник управління фінансового, організаційно-документального та кадрового забезпечення  
Наталія Литвиненко**

## «ВІСТІ З ДІАСПОРИ»

# ПОВЕРТАЙТЕСЬ ДОДОМУ ЖИВИМИ



Саме під такою назвою Школа Українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах, яку очолює дир. Світлана Біг'с, 22 березня влаштувала гарний концерт, присвячений воїнам Антитерористичної Операції на сході України. Концерт відбувся у шкільному будинку на тлі гарно прикрашеної тризубом, українськими прапорами та гаслом «Єдина родина» сцени.

Можна дивуватися, що два тижні після Шевченківського свята, Школа Українознавства змогла підготувати мистецьку програму нового концерту, але це спільна заслуга і вчителів, і шкільної молоді, і дбайливих батьків. Ми ж бо всі дуже стурбовані агресією Росії в Україні, тож бажали зібрати хоч трохи грошей на поміч Україні, – кажуть активні вчителі. Перед концертом, що відбувся після Служби Божої в церкві св. Івана Хрестителя, учасники мали нагоду частуватися кавою та всяким печивом і канічками, про що подбали вчителі та батьки школярів.

Півторагодинний концерт був дуже вдалий. Його відкрив Василь Троянович, а присутні хвилиною мовчання вшанували своїх героїв, які не пожаліли життя і крові в боротьбі з російським загарбниками на сході України. До мистецької програми приєднався й знаний

в околиці сумівський танцювальний ансамбль «Одеса» під керівництвом Славки Бобецької, у виконанні якого публіка рясно оплескувала танці «Привіт» і «Київський козачок». У програмі концерту зворушливою була й молитва о. Михайла Досяка за наших воїнів-героїв і його коротке патріотичне слово.

Доповідь про боротьбу Українського Народу за волю з перспективи століть прочитав учитель Олександр Степанюк. Тему боротьби проти російських агресорів в наші дні розвинула дир. Світлана Біг'с, а школярі пописували низкою пісень і віршів. Ведучими програмою свята були вчительки Христина Волицька і Христина Бідна. Молодші школярі м.ін. розважали публіку піснями «Травка муравка» та «Діти України», а хлопці вели діалог про страшні й жахливі наслідки війни. Хор хлопців і дівчат виконав пісні «За горами» та «Білі тополі» у власному скрипковому супроводі Марусі Троянович. Дуже зворушливо прозвучала мелодія пісні «Гей пливе кача», під яку дівчата зі свічками в руках виходили на сцену, щоб вшанувати пам'ять загиблих воїнів. Публіка молитовно слухала пісні стоячи. Слідував вірш учительки Мирослави Чушак «Звернення до небайдужих» у її власному виконанні; Діана Осів деклямувала вірш Л. Горової «Утікайте, москалі», а дівочий ансамбль подарував публіці пісню «Над землею тумани», слова А. Бінцаровської, муз. С. Родько. Після вірша «Чому ви, жінко, плачете?» у виконанні Христини Бідної, прозвучала пісня «Сивий птах», слова Діани Осів, муз. Ірини Чушак, а дівочий квартет виконав пісню на слова В. Крищенко, муз. В. Курчак – «Це край, де я родилась і живу». Мистецьку програму концерту завершили танцюристками «Одеси» «Танком молоді», а публіка могутнім національним гімном України та окликом Слава Україні! Героям Слава!

Нам приємно відзначити, що концерт закінчився дуже успішно, бо зі вступів на концерт зібрано суму 2,325,00 доларів на потреби оборонців Батьківщини від російських фашистів і їхньої п'ятої колони в Україні.

**Микола Дупляк (США)**





## «ДИВОСИЛ»



**Баженов Анатолій Іванович, скрипаль, педагог, лауреат Шевченківської премії 1977 р. – наш земляк**

В 2015 р. виповнюється 70-річний ювілей віртуозного скрипаля Анатолія Івановича Баженова, який народився у Дніпропетровську 2 грудня 1945 р. в родині музикантів. Як він ззнавався у одному з інтерв'ю, своє дитинство провів під диригентським пультом. Його батько Іван Семенович Баженов грав на контрабасі до 80-річного віку в оркестрі Дніпропетровської філармонії, 50 років на сцені. На батьківщині Анатолій Іванович навчився грі на скрипці в класі професора М. Лібермана. У 1968 року закінчив Московську консерваторію (клас професора Б. Бєльєнського), 1971 року — аспірантуру при Київській консерваторії (клас професора Олега Криси). У 1968–1969 роках — артист Державного симфонічного оркестру УРСР. Його артистична кар'єра розпочалась з блискучого виконанням Другого концерту С. Прокоф'єва з симфонічним оркестром Ленінградської філармонії під керівництвом Юрія Темірканова в фіналі Всесоюзного конкурсу скрипалів 1969 року. Тоді Баженов якраз навчався в аспірантурі в Києві. Від 1970 року А.І. Баженов — перша скрипка та соліст струнного квартету імені Микола Лисенка (Київ), від 1983 року — також викладач (доцент від 1990 року, професор від 1996 року), завідувач кафедри скрипки від 2010 року Київської консерваторії (нині — Національна музична академія). Від 2000 року — концертмейстер і соліст Міжнародного оркестру Чорноморських країн. Багато гастролює. Грає на скрипці XVIII століття Алессандро Гальяно, яку він придбав майже 40 років тому в Москві. Як зазначає скрипаль, вона його ніколи не підводить і багато років демонструє прекрасне звучання. Гальяно — родина відомих майстрів-скрипалів неополітанської школи, які виготовляли різні інструменти до XIX ст. Старший представник родини — Алессандро Гальяно, працював між 1665 і 1725. Особливо цінилися також інструменти його синів: Ніколо (працював 1700—1740) та Дженнаро (працював 1710—1715), онуків (синів Ніколо) — Ніколо-Фернандо (1736—1781) та Джузеппе (до 1793). Порівняно нещодавно один з інструментів, виготовлений Алессандро Гальяно, учнем великого Антоніо Страдіварі, як він сам себе називав, фахівці аукціонного дому «Крісті» оцінили у 30000–50000 фунтів стерлінгів. В деяких публікаціях про А.І. Баженова зазначено, що у нього саме скрипка майстра Фердинандо Гальяно, але дехто з фахівців вважає, що Фердинандо був музикантом, чудовим виконавцем гри на скрипці.

Ім'я Баженова як соліста та камерного виконавця відоме більше як у 30-ти країнах Європи, Америки, Азії та Африки. В його творчій біографії понад 3000 камерних

і сольних концертів. Він виконав десятки прем'єр скрипкових та камерних творів українських композиторів (Б. Лятошинського, А. Філіпенка, І. Шамо, М. Скорика, В. Сильєстрова, Є. Станковича, І. Карабиця, В. Зубицького та ін.). Близько 3000 хвилин на студії звукозапису українського радіо записано А. Баженовим, у тому числі всі квартети Бетховена, Б. Лятошинського; вперше записано сонату Б. Лятошинського (партію фортепіано виконала Н. Магомедбекова). За його участю в Україні та за кордоном випущені ліцензійні компакт-диски «Скрипкова музика XX століття» («JRS», Україна), «7 останніх Слів Спасителя з Хреста» І. Гайдна («Atlantic», Україна), квартети В. Сильєстрова («ETCETERA», Голландія), тріо та квінтет А. Шнітке («Amati», Німеччина), квінтет Й. Брамса f moll («Voicello», Японія).

Учні А. Баженова працюють у провідних музичних колективах України та країн світу. Після передчасної смерті Б. Которовича (2009 р.) А. Баженов очолив кафедру скрипки. Справу О. Горохова, О. Кравчука, О. Бучинської, О.Панова, В. Ушкова, О. Пархоменко гідно продовжують учні та однодумці, зберігаючи традиції та примножуючи творчі здобутки попередників. Підтвердження цьому — постійна участь викладачів та студентів кафедри у конкурсах, фестивалях, майстер-класах та інших музичних та культурних подіях у всьому світі. Насичена та різнобічна діяльність членів кафедри як безпосередньо в Академії, так і у мистецькому житті країни. Це — концерти класів, ювілейні концерти, фестивалі, конкурси тощо. Викладачі кафедри також є активними учасниками вітчизняних та зарубіжних музичних фестивалів. Прикладом може бути виконавська діяльність А. Баженова: виступи на фестивалях сучасної музики у м. Києві — «Київ-Музик-Фест» і «Музичні прем'єри сезону», та участь у мистецьких заходах по всьому світу, в містах Загребі, Лас-Вегасі, Москві, Парижі, Турку.

Протягом 45 років творчим партнером А. Баженова є його дружина — Заслужений діяч мистецтв України, Заслужена артистка Дагестану, піаністка Наїда Магомедбекова, з якою вони разом навчалися в консерваторії. Син Олександр Баженов — скрипаль, по закінченні Московської консерваторії працює в Німеччині, грає в квартеті, як і батько. Дочка Катерина — піаністка, солістка Національного будинку органної та камерної музики України, концертмейстер і викладач Національної музичної Академії, фортепіано займається і онучка Баженова.

А.І. Баженов має високі звання: 1973 — заслужений артист УРСР, 1989 — народний артист УРСР. Він дипломант всесоюзного (1969, Ленінград) і міжнародного (1972, «Празька весна») конкурсів. У 1977 році А.І.Баженов нагороджений Державною премією УРСР імені Тараса Шевченка за концертні програми струнного квартету (1974–1976). Більше 40 років свого творчого життя А.І. Баженов віддав Національному квартету імені Лисенка, першою скрипкою якого він є і донині. Гра в квартеті, як вважають музикознавці, вимагає від музиканта не тільки блискучого володіння інструментом — перший скрипаль струнного квартету як ніхто інший повинен мати бездоганну техніку та витончений художній смак. Квартетне музикування по праву вважається найскладнішою формою інструментального виконавства. Воно потребує найвищої музичної культури, і тому — не кожному музикантові під силу. Справедливо вважається, що рівень музичної культури країни зумовлюється рівнем культури квартетного виконавства. Численні концертні виступи квартету ім. Лисенко демонструють напролюд високий професіоналізм та художню витонченість гри цього колективу. Квартет під керівництвом Анатолія Баженова можна вважати «чемпіоном» серед класичних колективів нашої країни за кількістю та географічною поширеністю зарубіжних гастролей. Концерти квартету за кордоном — від Америки до Японії — отримують дуже високу оцінку у відгуках критичної преси.

**Валентина Бекетова,  
заступник директора Дніпропетровського  
національного історичного музею**

## «НА КОНКУРС ІВАНА ТА МАРУСИ ГНИП»



**Дарина Дюжакова народилась в 1991 році на Донеччині. З п'яти років почала писати вірші та оповідання. У 2013 році закінчила Харківський національний педагогічний університет. Зараз працює викладачем іноземних мов, пише твори різними мовами та мріє, щоб кожен рядок її твору зміг знайти відгук у серці кожної людини...**

## ЗЕМЛЯ БЕЗКРАЯ

Земля безкрая,  
Доріг багато.  
Куди шагнути?  
Якщо би знати.

Якщо би знати,  
Де твоя доля,  
Де твоє щастя,  
Де справжня воля.

Де справжня воля  
Та справжні люди  
З великим серцем,  
Яке неможливо не відчувати.

Яке неможливо не відчувати—  
Воно крізь тіло б'ється,  
Цей стук неможливо забути.  
Він майже до душі доторкнеться.

Він майже до душі доторкнеться  
Своїм пронизливим світом.  
З яскравим сонцем на мить зіл'ється  
Та рознесеться бурхливим вітром.

Бурхливий вітер нехай рознесе  
По всьому світу частинки добра,  
Щоб народилась справжня людина,  
В щасливій країні жила.

Земля безкрая,  
Сонце світить,  
Де твоє щастя —  
Лише твій вибір!

Я мрію, щоб ти побачив світ  
Довкола багато людей та різних думок,

Довкола багато ідей та різних казок,  
Довкола багато мрій та живих почуттів,  
Життя таке цікаве з відтінками різних кольорів!

Комусь воно біле та чорне,  
Комусь як райдуга яскраве,  
Комусь воно настільки червоне,  
Неначе троянда з гострими отруйними шипами.

Світ тримається на мріях людських,  
На сльозах та безсонних ночах,  
На думках, як мети досягти,  
На неймовірних масштабних задачах.

Кожен з нас на самоті  
Зовсім інша людина,  
У якої лиш одне на душі,  
Щоб збулись мрії прості,  
І в серці засміялася дитина.

Прості, неймовірні, безглузді сторінки  
Гортає таємничо життя,  
Вікові різноманітні книжки —  
В яких накоплені щиріші відкриття.

Багато впевнених, що мрії — це дрібничка,  
І їх досягти зовсім легко:  
Неначе відкрити залізну скарбничку,  
Де схована мрія далеко-далеко.

І серед тисячі століть,  
Мрії періодично збуваються, віриш?  
Я мрію, щоб ти побачив світ  
Мій вирваний з душі новонароджений вірш.

Я намалюю тобі щастя  
Я намалюю тобі щастя  
Живими кольорами.  
Нехай воно буде квітами  
З легкими пелюстками.

Нехай воно буде сонцем:  
Яскравим та добрим,  
Яке загляда у кожне віконце,  
Своїм зором хоробрим.

Цей малюнок живий наче життя,  
З ніжно блакитним небом.  
Шепіт трав, неначе серцебиття  
Землі над безкраїм степом.

Лунає спів голосистої пташки,  
Прокидається зі сну земля.  
Всі хочуть відчувати весну —  
Від рослини до маленької комашки.  
Покидає нас холодна зима.

Я намагаюсь малювати чітко  
Кожну часточку щастя.  
Красу я зашифрую в квітку,  
А долі стежки в її листя.

Щорічна весна  
Робить справжнє диво,  
З нею повертається краса,  
Смілива, щира, норавлива.

Щорічна весна  
Наші щекоче нерви —  
Бо вона чарівна,  
Попре все, вона створює шедеври.

Шедеври природи, душі, почуттів,  
Шедеври, якими лиш вихвалитись.  
Ті серед тисячі різних віків,  
Вона не сміє повторюватись!



## «ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ»



Старесенька іде по тій дорозі.  
Як завжди. Як недавно. Як давно.  
Спинилася. Болять у неї носі.  
Було здоров'я, де тепер воно?  
І знов іде... Зникає за деревами...  
Світанок стежку снігом притрусив.  
Куди ж ти йдеш? Я жду тебе. Даремно.  
Горить ліхтар, ніхто не погасив.  
Моя бабуся, старша моя мамо!  
Хоч слід, хоч тінь, хоч образ свій залиши!  
Якими я скажу тобі словами,  
що ти в мені повік не одболиши!  
Земля без тебе ні стебла не вродить,  
і молоді ума не добіжать.  
Куди ж ти йдеш? Твоя наливка бродить,  
і насіння у вузликах лежать.  
Ну, космос, ну, комп'ютер, нуклеїни.  
А ті казки, те слово, ті сади,  
і так по крихті, крихті Україна -  
іде з тобою, Боже мій, куди?!  
Хоч озирнись! Побудь іще хоч трішки!  
Вже й час є в тебе, пізно, але є ж.  
Зверни додому з білої доріжки.  
Ось наш поріг, хіба не впізнаєш?  
Ти не заходиш. Кажуть, що ти вмерла.  
Тоді був травень, а тепер зима.  
Зайшла б, чи що, хоч сльози мені втерла.  
А то пішла, й нема тебе, й нема...  
Старесенька, іде чиясь бабуся,  
і навіть хтозна, як її ім'я.  
А я дивлюся у вікно, дивлюся,  
щоб думати, що, може, то моя.

Ліна Костенко



Це вже весна! Хоч холодно, даремно,-  
Сьогодні буськів бачила політ!  
І радісно так стало мені й щемно,  
І потеплів на мить жорстокий світ...  
Іде війна,- окопи замість грядок  
Дарує квітень. Доки ж, Боже, ще?  
Коли ж в країні наведем порядок?  
Вже й березень прощається дощем...  
Вже ніби все давно всім зрозуміле:  
Продажна влада, клятві москалі.  
...А бусоли додому прилетіли,-  
До рідної батьківської землі!  
Де пахне рясом й зораним ще ланом,  
Де ЗЕМЛЮ РІЖЕ РАДІСНО ТАК ПЛУГ,  
Ввірвалася москальня до нас обманом,  
Та рветься жилка жадібних потуг!  
Земля запахне колосом налитим,  
Октавами пташиними пісень.  
Жито й пшениця БУДЕ В НАС родити,  
Освітить Сонце нам прийдешній день!!!

Зоряна Мовчан

## «З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

**Доброго дня працівники журналу  
«Бористен»!**

**Сьогодні отримали від Вас посилку!  
Дуже раді, бо нам не вистачає таких  
журналів!**

Від імені співробітників Лисичанської  
дитячої бібліотеки №1,  
дітей і батьків, висловлюємо Вам  
вдячність за увагу, підтримку, небайдуже  
участь в нашій роботі з підростаючим  
поколінням.

Надаючи допомогу, Ви даруєте не про-  
сто матеріальні цінності, а даєте радість і  
надію, Ваш приклад показовий і для інших  
благодійників!

**Колектив та завідувач Акімова Г.І.  
( м Лисичанськ, Луганська обл.)**

## Кращі страви української кухні

## Великодні аромати



Цього року Великдень святкуємо 12 квітня. Нема нічого кращого, аніж приготовлена власними руками паска. Аромат свіжої випічки збере за сімейним столом усіх членів родини. Тож пропонуємо вам декілька рецептів, як приготувати паску в домашніх умовах.

## ПАСКА ШОКОЛАДНА

**1 кг сиру, 400 г вершкового масла, 2 склянки густої сметани, 1 склянку цукру, 1 склянку вершків, 200 г шоколаду, 4 яєчні жовтки, 2 яєчні білки, ванілін.**

Протерти сир через сито, змішати з вершковим маслом і густою сметаною. Потім змішати цукор з вершками і шоколадом, натертим на дрібній терці, додати ванілін. Розмішувати доти, доки не залишиться крупинок шоколаду. Шоколадну масу змішати з сиром, добре розтерти. Збити густі вершки і яєчні білки, з'єднати з приготовленим сиром. Додати дрібно нарізані цукати та родзинки. Все перемішати, викласти у пасочницю, накрити кришкою, покласти гніт і поставити на добу в холодне місце.

## ПАСКА ПОДІЛЬСЬКА

**На 7 склянок борошна – 2 склянки вершків. 50 г дріжджів, 1 яйце, 4 жовтки, 2 склянки цукру, півсклянки розтопленого масла.**

Масло з'єднати з вершками, вимісити з борошном, влити розведені дріжджі, яйце. Добре розмішати і поставити, аби підійшло. Потім додати розтерті добіла жовтки з цукром і вимісити з рештою борошна. Через 2 год це раз вимісити, щоб відставало від рук. Наповнити

форми тістом до половини і, коли паски підійдуть, поставити в духовку. Форми слід змащувати смальцем або маргарином.

## ПАСКА СИРНА З ГОРІХАМИ

**Сир – 1 кг, яйця – 4 шт., ваніль, цукор – 1 скл., масло – 100 г, горіхи подрібнені – 2 скл.**

Сир протерти крізь сито, додати цукор, ваніль, яйця, масло, добре перемішати. Волоські горіхи підсмажити, подрібнити, перемішати з сиром, додати вершки або сметану, викласти у форму і поставити під прес.

## ПАСКА ЗАВАРНА

**5 склянок борошна, 9,5 склянок молока, 7 жовтків, 6 склянок цукру, 100 г дріжджів, 600 г вершкового масла, сіль, ванілін.**

Борошно заварити гарячим молоком. Як охолоне, додати розтерті з половиною норми цукру жовтки, дріжджі, розведені в півсклянки молока. Замісити густе тісто, потроху досипаючи борошно, дати підійти, додати решту цукру, трохи солі й ваніліну, вимісити, додати вершкове масло, ще раз вимісити і покласти у форму. Коли тісто підніметься, випікати в духовці.

## РЕКЛАМА

**ШВИДКО**

**ЗРУЧНО**

**ПРЯМО В РУКИ**

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ  
В Україну: 30-40 днів  
В Москву: 30-40 днів  
В Ст. Петербург: 35-45 днів  
Решта регіонів на [www.meest.us](http://www.meest.us)
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:  
В Україну: 3-5 робочих днів  
В Москву: 5-7 робочих днів

• ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ  
• ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ  
• УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ  
• ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

**1-800-288-9949** [www.meest.us](http://www.meest.us)

Marketing and design by [imaginestudio.com](http://imaginestudio.com)





Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,  
вул. Калинова, 3

телефон: +38 (0562) 399-101

факс: +38 (056) 370-47-31

телефон: +38 (095) 794-79-38

E-mail: [td.stepova@gmail.com](mailto:td.stepova@gmail.com)



Державне агентство  
лісових ресурсів України

<http://dklg.kmu.gov.ua>

Акція  
**Майбутнє  
лісу**  
у твоїх  
руках!



Візьми участь в акції – посади своє дерево!